

UMCS

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 66/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa

Profil ogólnoakademicki

Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5

20-031 Lublin

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **FILOLOGIA POLSKA**

1. Poziom/y studiów: studia I i II stopnia
2. Forma/y studiów: stacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}
 - literaturoznawstwo
 - językoznawstwo
 - psychologia
 - pedagogika

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	Liczba	%
literaturoznawstwo	1 st. – 92 pkt.; 2 st.- 61 pkt.	1 st. - 51%; 2 st.- 51%

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		Liczba	%
1	językoznawstwo	1 st. – 67 pkt.; 2 st. – 50 pkt.	1 st. – 37%; 2 st. – 42%
2	psychologia	1 st. – 7 pkt.; 2 st. – 4 pkt.	1 st. – 4%; 2 st. – 3%
3	pedagogika	1 st. – 14 pkt.; 2 st. – 5 pkt.	1 st. – 8%; 2 st. – 4%

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Załącznik nr 19 do Uchwały Senatu NR XXIV-29.20/19 z dnia 25.09. 2019 r.

Nazwa kierunku: filologia polska

Profil – ogólnoakademicki³

Poziom studiów : pierwszego stopnia⁴

Dziedzina: nauki humanistyczne, dyscypliny naukowe: literaturoznawstwo (51%), językoznawstwo (37%), psychologia (4%), pedagogika (8%).

Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji – 6⁵

Symbole efektów kierunkowych	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do uniwersalnych charakterystyk PRK ⁶	Odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia PRK dla właściwego poziomu ⁷
1	2	3	4
	WIEDZA: ABSOLWENT ZNA I ROZUMIE	Kod składowika opisu	Kod składowika opisu
K_W01	w zaawansowanym stopniu specyfikę przedmiotową, najnowsze osiągnięcia i kierunki rozwoju nauk humanistycznych, głównie zagadnienia językoznawstwa i literaturoznawstwa polonistycznego oraz nauk pokrewnych i uzupełniających studiowanej dyscypliny	P6U_W	P6S_WG
K_W02	w zaawansowanym stopniu metodologię i terminologię badań humanistycznych, w tym zwłaszcza filologicznych; ogólne i specjalistyczne źródła informacji naukowej	P6U_W	P6S_WG
K_W03	w zaawansowanym stopniu zjawiska językowe i procesy literackie od początków piśmiennictwa polskiego po czasy współczesne w europejskim kontekście kulturowym	P6U_W	P6S_WG
K_W04	w zaawansowanym stopniu złożone zależności między literaturoznawstwem, językoznawstwem oraz innymi dyscyplinami pokrewnymi	P6U_W	P6S_WG
K_W05	w zaawansowanym stopniu zasady tworzenia oraz metody analizy i interpretacji różnych tekstów językowych i tekstów kultury w obrębie wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych językoznawstwa, literaturoznawstwa i kulturoznaw-	P6U_W	P6S_WG

³ Wpisać właściwe: ogólnoakademicki lub praktyczny.

⁴ Wpisać właściwe: pierwszego stopnia, drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie.

⁵ Wpisać właściwe: studia pierwszego stopnia – poziom 6, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie – poziom 7.

⁶ Należy odnieść się do właściwego poziomu PRK 6-8 zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

⁷ Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. W przypadku studiów inżynierskich powinny uwzględniać również możliwość uzyskania wszystkich kompetencji inżynierskich, o których mowa w cz. III rozporządzenia. Efekty uczenia się dla kierunków z dziedziny sztuki powinny zawierać odniesienia również do cz. II rozporządzenia.

	stwa		
K_W06	w zaawansowanym stopniu wyznaczniki dziedzictwa i tożsamości kulturowej w skali polskiej i globalnej	P6U_W	P6S_WG
K_W07	zasady organizacji pracy przy podejmowaniu różnorodnych zadań i projektów; podstawowe regulacje dotyczące prawa, w tym autorskiego, własności przemysłowej; zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości oraz zasady etyki zawodowej	P6U_W	P6S_WK
K_W08	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji pojawiające się w działalności zawodowej i kulturowej człowieka	P6U_W	P6S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI: ABSOLWENT POTRAFI	Kod składowa opisu	Kod składowa opisu
K_U01	operować w zaawansowanym stopniu pojęciami oraz terminologią właściwymi dla literaturoznawstwa, językoznawstwa oraz dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością	P6U_U	P6S_UW
K_U02	wykorzystać wiedzę z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością; oceniać przydatność typowych metod oraz technik do realizacji różnych zadań związanych z działalnością profesjonalną.	P6U_U	P6S_UW
K_U03	poprawnie analizować i interpretować zagadnienia z językoznawstwa, literaturoznawstwa i dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością w celu określenia ich oddziaływania społecznego oraz miejsca w kulturze narodowej i powszechnej	P6U_U	P6S_UW
K_U04	poprawnie dobierać metody i narzędzia pozwalające na rozwiązywanie typowych problemów w obrębie dyscyplin właściwych dla studiowanej specjalności	P6U_U	P6S_UW
K_U05	dokonać poprawnej analizy różnego typu tekstów reprezentujących różnorodne zjawiska i procesy kulturowe	P6U_U	P6S_UW
K_U06	samodzielnie zdobywać wiedzę, korzystać z tradycyjnych, nowoczesnych i zaawansowanych technik wyszukiwania i użytkowania informacji	P6U_U	P6S_UW
K_U07	stosować przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej	P6U_U	P6S_UW
K_U08	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego	P6U_U	P6S_UK
K_U09	komunikować się z otoczeniem, brać udział w debacie publicznej; uzasadniać swoje stanowisko i kreować wizerunek, odwołując się do technik retorycznych i komunikacyjnych	P6U_U	P6S_UK
K_U10	pracować indywidualnie i w zespole oraz samodzielnie planować i kształtować swój rozwój intelektualny i społeczny	P6U_U	P6S_UU
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE: ABSOLWENT JEST GOTÓW DO	Kod składowa opisu	Kod składowa opisu
K_K01	uczenia się i doskonalenia kompetencji przez całe życie; świadomej, krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, korzystania z wiedzy eksperckiej,	P6U_K	P6S_KK
K_K02	diagnozowania i rozwiązywania problemów etycznych związanych z pracą badawczą i zawodową; kultywowania i upowszechniania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i poza nim	P6U_K	P6S_KR
K_K03	odpowiedzialnego pełnienia różnorodnych ról zawodowych i społecznych oraz jest świadomy konsekwencji wynikających z podejmowanych działań, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6U_K	P6S_KR

K_K04	brania udziału w debacie publicznej z poszanowaniem poglądów drugiej strony	P6U_K	P6S_KO
K_K05	pielęgnowania wiedzy o regionalnym i narodowym dziedzictwie kulturowym w kontekście europejskim	P6U_K	P6S_KR
K_K06	promowania w różnych środowiskach kultury polskiej	P6U_K	P6S_KO
K_K07	współdziałania i pracy zespołowej w celu realizacji wyznaczonych zadań	P6U_K	P6S_KO
K_K08	pielęgnowania i świadomego kształtowania własnych zainteresowań kulturalnych	P6U_K	P6S_KR

Załącznik nr 20 do Uchwały Senatu NR XXIV-29.20/19 z dnia 25.09. 2019 r.

Nazwa kierunku: filologia polska

Profil – ogólnoakademicki⁸

Poziom studiów :drugiego stopnia⁹

Dziedzina: nauki humanistyczne, dyscyplina naukowa: literaturoznawstwo: 51%, językoznawstwo: 42%,

Dziedzina: nauki społeczne, dyscypliny: psychologia – 3% i pedagogika – 4%

Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji –studia drugiego stopnia¹⁰

Symbole efektów kierunkowych	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do uniwersalnych charakterystyk PRK ¹¹	Odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia PRK dla właściwego poziomu ¹²
1	2	3	4
	WIEDZA: ABSOLWENT ZNA I ROZUMIE	Kod składnika opisu	Kod składnik opisu
K_W01	w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową językoznawstwa i literaturoznawstwa polonistycznego, a także nauk pokrewnych i uzupełniających studiowaną dyscyplinę oraz ich powiązania umożliwiające integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W02	na poziomie rozszerzonym metodologię i terminologię badań humanistycznych, zwłaszcza filologicznych, które jest w stanie twórczo stosować w działalności badawczej i profesjonalnej	P7U_W	P7S_WG
K_W03	w pogłębionym stopniu zjawiska określające rozwój i	P7U_W	P7S_WG

⁸ Wpisać właściwe: ogólnoakademicki lub praktyczny

⁹ Wpisać właściwe: pierwszego stopnia, drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie.

¹⁰ Wpisać właściwe: studia pierwszego stopnia – poziom 6, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie – poziom 7.

¹¹ Należy odnieść się do właściwego poziomu PRK 6-8 zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

¹² Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. W przypadku studiów inżynierskich powinny uwzględniać również możliwość uzyskania wszystkich kompetencji inżynierskich, o których mowa w cz. III rozporządzenia. Efekty uczenia się dla kierunków z dziedziny sztuki powinny zawierać odniesienia również do cz. II rozporządzenia.

	współczesny stan języka oraz procesy literackie i główne tendencje rozwojowe twórczości literackiej od początków piśmiennictwa polskiego po czasy współczesne, w kontekście szczegółowych zagadnień związanych z wiedzą o literaturze i kulturze powszechnej		P7S_WK
K_W04	zaawansowane metody analizy, interpretacji, wartościowania oraz problematyzowania różnych tekstów językowych i tekstów kultury w obrębie wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych językoznawstwa, literaturoznawstwa i kulturoznawstwa, przy uwzględnieniu złożonych zależności zachodzących między nimi	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W05	w pogłębionym stopniu wyznaczniki dziedzictwa i tożsamości kulturowej w skali regionalnej, polskiej i globalnej	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W06	zasady organizacji pracy przy podejmowaniu różnorodnych projektów i ich uwarunkowania dotyczące prawa autorskiego, własności przemysłowej, aspekty ekonomiczne oraz zasady etyki zawodowej;	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W07	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji pojawiające się w działalności zawodowej i kulturowej człowieka oraz towarzyszące im problemy aksjologiczne	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI: ABSOLWENT POTRAFI	Kod składnika opisu	Kod składnik opisu
K_U01	operować w pogłębionym stopniu pojęciami oraz terminologią właściwymi dla literaturoznawstwa, językoznawstwa oraz dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością	P7U_U	P7S_UW
K_U02	w pogłębionym stopniu wykorzystywać wiedzę z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością do realizacji zadań, w tym badawczych oraz związanych z działalnością profesjonalną; dobierać źródła informacji, metody i narzędzia pozwalające na formułowanie i oryginalne rozwiązywanie złożonych i nietypowych problemów, oceniać przydatność tych metod i narzędzi; innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach	P7U_U	P7S_UW
K_U03	przeprowadzić pogłębione badania obejmujące pisemną i ustną krytyczną analizę, interpretację oraz samodzielną ocenę wartości poznawczej, artystycznej i perswazyjnej tekstów kultury z różnych epok i obiegu, pozwalające określić charakter ich oddziaływania społecznego oraz miejsce w kulturze narodowej i powszechnej; prezentować wyniki swoich badań; formułować i testować hipotezy związane z problemami badawczymi	P7U_U	P7S_UW P7S_UK
K_U04	samodzielnie zdobywać wiedzę ze źródeł ogólnych i specjalistycznych, stosować w pracy badawczej i zawodowej zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, wykorzystywać umiejętności badawcze w pracy indywidualnej i zespołowej, kierować pracą zespołu	P7U_U	P7S_UW P7S_UU
K_U05	komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców na tematy specjalistyczne, organizować i prowadzić debatę na forum publicznym; uzasadniać swoje stanowisko i kreować wizerunek, odwołując się do technik retorycz-	P7U_U	P7S_UW P7S_UK

	nych i komunikacyjnych		
K_U06	organizować i kierować pracą zespołu oraz współdziałać w grupie w celu realizacji zadań badawczych i zawodowych	P7U_U	P7U_UO
K_U07	stosować przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej	P7U_U	P7S_UK
K_U08	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz wykorzystywać w komunikacji w tym języku specjalistyczną terminologię z zakresu studiowanych dyscyplin	P7U_U	P7S_UK
K_U09	rozwijać wiedzę i pogłębiać umiejętności badawcze oraz zawodowe, samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie, ukierunkowywać innych w tym zakresie	P7U_U	P7S_UW P7S_UK P7S_UU
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE: ABSOLWENT JEST GOTÓW DO	Kod składnika opisu	Kod składnik opisu
K_K01	pogłębionej i obiektywnej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, ciągłego dokształcania się zawodowego i doskonalenia kompetencji w celu rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych związanych z działalnością społeczną, zawodową, ekspercką	P7U_K	P7S_KK
K_K02	kultywowania i upowszechniania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i poza nim, odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, diagnozowania i rozwiązywania problemów etycznych związanych z pracą badawczą i zawodową	P7U_K	P7S_KO P7S_KR
K_K03	podejmowania w sposób przedsiębiorczy inicjatyw o charakterze zawodowym i społecznym, krytycznej oceny własnych działań i działalności zespołów, w których uczestniczy i którymi kieruje oraz ponoszenia odpowiedzialności za siebie i innych	P7U_K	P7S_KO P7S_KR
K_K04	pielęgnowania wiedzy o regionalnym i narodowym dziedzictwie kulturowym w kontekście globalnym, promowania kultury polskiej w różnych środowiskach	P7U_K	P7S_KO
K_K05	pielęgnowania i świadomego kształtowania własnych zainteresowań kulturalnych	P7U_K	P7S_KO P7S_KR

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Aleksandra Chomiuk	dr hab., prof. UMCS, przewodnicząca zespołu
Piotr Krzyżanowski	dr hab., adiunkt ze stopniem dr hab.
Monika Łaskiewicz	dr, adiunkt
Marta Nowosad-Bakalarczyk	dr hab., adiunkt ze stopniem dr hab.
Dorota Piekarczyk	dr hab., prof. UMCS
Małgorzata Rzeszutko	dr hab., prof. UMCS
Agata Skąła	dr hab., prof. UMCS
Joanna Szadura	dr hab., adiunkt ze stopniem dr hab., Prodziekan Wydziału Filologicznego
Anna Tryksza	dr hab., adiunkt ze stopniem dr hab.
Leszek Tymiakin	dr hab., prof. UMCS
Aneta Wysocka	dr hab., prof. UMCS

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów _____ **3**

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny _____ **8**

Prezentacja uczelni _____ **10**

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim _____ **11**

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się _____ **11**

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się _____ **31**

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie _____ **57**

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry _____ **64**

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie _____ **70**

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku _____ **73**

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku _____ **80**

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia _____ **84**

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach _____ **92**

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów _____ **94**

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów _____ **100**

Część III. Załączniki _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Prezentacja uczelni

Powstały w 1944 roku **Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie** to we wschodniej Polsce największa uczelnia publiczna, którą do tej pory ukończyło ponad 250 tys. absolwentów.

Obecnie kształcenie jest możliwe na 13 Wydziałach (w Lublinie oraz Wydziale Zamiejscowym w Puławach). Łącznie oferowanych jest 80 kierunków studiów i około 250 specjalności. Badania naukowe prowadzone są w 22 dyscyplinach naukowych. W każdej z dyscyplin posiadamy uprawnienia do nadawania stopnia doktora, a w 15 – do nadawania stopnia doktora habilitowanego.

Uczelnia dysponuje nowoczesną bazą badawczo-dydaktyczną ze świetnym zapleczem technologicznym i lokalowym. Szczególnie wyposażone są: Instytut Informatyki, Centrum Nanomateriałów Funkcjonalnych na Wydziale Chemii, Centrum Analityczno-Programowe dla Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku ECOTECH-COMPLEX.

W 2017 roku zostało powołane Polsko-Chińskie Centrum Badawcze Green Pharmaceuticals. Jest to pierwsza tego typu polsko-chińska instytucja naukowo-badawcza. W tym samym roku UMCS otrzymał Logo HR Excellence in Research przyznawane przez Komisję Europejską. Uczelnia zdobyła także wiele znaczących tytułów i wyróżnień, takich jak: „Uczelnia Liderów”, „Aurea Praxis”, „Dobra Uczelnia – Dobra Praca”. UMCS jest także laureatem konkursu „Najbardziej innowacyjna i kreatywna uczelnia w Polsce w tworzeniu perspektyw zawodowych”. Natomiast w lutym 2020 roku Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej otrzymał prestiżowy tytuł Ambasadora Województwa Lubelskiego.

Ogromna, ponad 18.000 grupa studentów UMCS, reprezentujących ok. 50 krajów świata, ma dostęp do wyjątkowego na tle Polski kampusu, na który składają się budynki mieszkalne, dydaktyczne, kluby, obiekty sportowe oraz kulturalne. A zmodernizowane w 2020 roku Akademickie Centrum Kultury Chatka Żaka UMCS, Akademickie Radio Centrum oraz Telewizja Akademicka TV UMCS dają szerokie możliwości rozwoju inicjatyw studenckich.

Oceniany kierunek od początku września 2021 roku jest częścią nowopowstałego Wydziału Filologicznego, który wyłonił się jako jeden z dwóch (obok Wydziału Historii i Archeologii) z pierwotnego Wydziału Humanistycznego, największego na całej Uczelni. W skład obecnego Wydziału Filologicznego wchodzi trzy Instytuty: Instytut Neofilologii, Instytut Nauk o Kulturze oraz Instytut Filologii Polskiej. Do 1 września 2021 roku instytuty te działały w ramach Wydziału Humanistycznego, na którym zostały wypracowane wszystkie stosowne regulacje dotyczące jakości kształcenia. Zgodnie z tymi procedurami funkcjonował i nadal funkcjonuje oceniany kierunek.

Na filologii polskiej kształcimy studentów na studiach I, II i III stopnia. Wydział Filologiczny (przed 1.09.2021 r. – Humanistyczny) posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego. Wysokiej jakości kadra badawczo-dydaktyczna, dobre zaplecze lokalowe oraz wciąż doskonała i rozwijana oferta kształcenia sprawiają, iż filologia polska jest kierunkiem sprawnie łączącym tradycję z nowoczesnością.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Powiązania koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni

Filologia polska jest kierunkiem, na którym kształcenie w UMCS odbywa się od 1953 roku. W tym czasie stale rozwijano i doskonalono koncepcję kształcenia, by programy i efekty odpowiadały zmieniającej się rzeczywistości naukowej i społeczno-gospodarczej oraz oczekiwaniom studentów.

Obecna koncepcja kształcenia jest efektem długoletnich doświadczeń w organizacji studiów polonistycznych oraz działań podjętych przez IFP w związku z wdrażaniem Krajowej Ramy Kwalifikacji, a następnie Polskiej Ramy Kwalifikacji. Uwzględnia założenia procesu bolońskiego oraz wzorce krajowe i międzynarodowe. Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim i właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Koncepcja wpisuje się w specyfikę dwu dyscyplin: literaturoznawstwa i językoznawstwa, jest ściśle powiązana z działalnością badawczą pracowników IFP, realizuje założenia misji i strategii rozwoju naszej uczelni („Strategia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w latach 2019-2025”, [091028-strategia-27-marca-2019-ostateczna-po-senacie.pdf \(umcs.pl\)](#)), przyjętą w Uchwale Nr XXIV-25-6/19 Senatu UMCS ([080409-xxiv-25-6-19-uch-nr-40-11-12-uchwalenia-strategii-rozwoju-umcs.pdf](#)) oraz jej polityki jakości, a także jest zgodna z opracowanymi strategiami rozwoju Wydziału (do 31.08.2021 Humanistycznego, od 01.09.2021 Filologicznego).

Strategia UMCS wskazuje obszary realizacji koncepcji kształcenia i wyznacza zasadnicze cele realizowane na poszczególnych kierunkach studiów. Zgodnie z przyjętym dokumentem są to: „1) w obszarze badań naukowych: zdecydowana poprawa pozycji naukowej UMCS wśród uczelni polskich, a także wyraźne podniesienie jakości i zwiększenie umiędzynarodowienia badań; 2) w obszarze dydaktyki: utrzymanie poziomu aktywności dydaktycznej poprzez stałą modyfikację oferty programowej skierowanej do szerokiej grupy odbiorców w kraju i za granicą; 3) w obszarze współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym: zwiększenie roli uczelni w kształtowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego Lublina i regionu lubelskiego; 4) w obszarze współpracy z jednostkami naukowymi: wspieranie dążeń do pogłębienia współpracy z uczelniami Lubelszczyzny i instytutami naukowymi PAN w ramach Związku Uczelni Lubelskich, federacji jednostek naukowych oraz wspólnych szkół doktorskich; 5) w obszarze materialnego i kadrowego rozwoju uczelni: doskonalenie kompetencji pracowników, racjonalizacja struktury zatrudnienia oraz dostosowanie infrastruktury uczelnianej i procesów zarządzania uczelnią do współczesnych potrzeb w zakresie badań naukowych, dydaktyki oraz działalności kulturalnej i sportowej”.

Obecnie obowiązujący program studiów I i II stopnia filologii polskiej został skonstruowany tak, by pozwalał na zdobywanie przez studentów wiedzy, kompetencji i umiejętności przydatnych na rynku pracy, przede wszystkim w odniesieniu do potrzeb szeroko rozumianych instytucji kultury, czy edukacji, a jednocześnie odzwierciedlał kompetencje merytoryczne pracowników Instytutu. Za opracowanie koncepcji i programu studiów odpowiedzialny był Zespół Programowy ds. Kierunku, w którego skład wchodzi przedstawiciele: pracowników naukowo-badawczych Instytutu, Rady Pracodawców (interesariuszy zewnętrznych związanych ze szkolnictwem podstawowym i średnim na terenie województwa lubelskiego, z regionalnymi instytucjami kultury itp.) oraz Samorządu Studentów (zob. także Kryterium 10). Zadaniem zespołu jest modyfikowanie i dostosowywanie programu studiów do obowiązujących przepisów prawa (np. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela Dz. U. z 2019 r. poz. 1450 ze zm.), a także analiza ewaluacji prowadzonych przez pracowników zajęć, ankiet studenckich oraz informacji zwrotnych od studentów wracających z praktyk i od ich opiekunów. Wszystko to pozwala na: wprowadzanie zmian w programie studiów, dodawanie zajęć (np. na specjalnościach), przesunięcia przedmiotów między semestrami, aktualizowanie oferty zajęć fakultatywnych i/lub listy lektur. Mimo że wszystkie specjalności oferowane na kierunku filologia polska mają wieloletnią tradycję, to jednak nieustanny monitoring procesu kształcenia pozwala na modyfikowanie programu i dostosowywanie go do zainteresowań oraz potrzeb studentów, a także do zmian zachodzących na rynku pracy. Temu celowi służy także realizacja różnych projektów edukacyjnych. W ramach ostatniego z nich: „Nauczyciel na miarę XXI wieku” zaktualizowano i wdrożono program specjalności nauczycielskiej na studiach I stopnia oraz II stopnia, dostosowując go do nowego standardu kształcenia nauczycieli. Celem wprowadzonych zmian oprócz wspomnianego dostosowania było podniesienie kompetencji pedagogicznych i społecznych oraz wzrost umiejętności praktycznych studentów. W zmodyfikowanym programie studiów uwzględniono m.in. zagadnienia dotyczące innowacyjnych metod pedagogicznych, zastosowania narzędzi cyfrowych, wiedzy o uczniach ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz o sposobach radzenia sobie z problemami wychowawczymi występującymi w szkole. Wszystko to umożliwia realne przygotowanie studentów do współczesnych wyzwań, które czekają na nich w placówkach edukacyjnych.

Poszerzeniem prac Zespołu Programowego były otwarte spotkania pracowników, na których zgłaszano uwagi do proponowanych rozwiązań. Po zamknięciu prac nad programem w Instytucie, przedłożono go do oceny Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia. Następnie został zatwierdzony przez ówczesną Radę Wydziału oraz Senat.

Wynikiem tych działań stał się dokument będący zapisem koncepcji kształcenia na kierunku filologia polska, która odpowiada na zmiany zachodzące w nauce i otoczeniu społeczno-gospodar-

czym, uwzględnia potrzeby zmieniającego się rynku pracy, zawiera elementy służące rozwojowi kompetencji badawczych i społecznych studentów oraz komunikowania się w języku obcym.

Oferowane specjalności i oczekiwania formułowane wobec kandydatów

W ramach obowiązującego programu **na studiach pierwszego stopnia oferowane są specjalności**: nauczycielska, redaktorsko-medialna oraz studium teatralne. Studenci **studiów drugiego stopnia** mogą zaś wybierać **specjalności**: nauczycielską, medioznawczą, wydawniczą lub teatralno-filmoznawczą. W toku kształcenia studenci zdobywają kwalifikacje, które pozwalają na wybór różnorodnych ścieżek rozwoju zawodowego. Przyjęty kierunek rozwoju polonistyki stwarza studentom perspektywę realizacji zadań badawczych, uwzględnia potrzebę innowacyjności procesu kształcenia i dopasowania go do potrzeb studentów przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu kształcenia. Dzięki wprowadzonym rozwiązaniom absolwenci polonistyki są pożądanymi pracownikami w wielu sektorach, jak szkolnictwo, wydawnictwa, instytucje kultury, redakcje (szereżej o specjalnościach, sylwetkach absolwentów zob. niżej).

Kandydaci zainteresowani kierunkiem mogą przeczytać na stronie UMCS o naszej ofercie edukacyjnej (studia pierwszego stopnia: [Oferta edukacyjna - wynik wyszukiwania - UMCS Rekrutacja](#); studia drugiego stopnia: [Oferta edukacyjna - wynik wyszukiwania - UMCS Rekrutacja](#)). Wskazujemy w niej cechy i zainteresowania pożądane u studentów filologii polskiej: zamiłowanie do czytania, wrażliwość na literaturę i język, chęć poszerzania horyzontów intelektualnych, ciekawość świata w jego aspekcie humanistycznym, umiejętność łączenia wiedzy z różnych dziedzin (literaturoznawstwa, językoznawstwa, kulturoznawstwa, filozofii).

Związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową

Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się **w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo**, do których kierunek jest przyporządkowany. Są powiązane z działalnością naukową prowadzoną na uczelni w obu dyscyplinach. Efekty uczenia się zgodne z aktualnym stanem wiedzy we wskazanych dyscyplinach, jak również z zakresem działalności naukowej uczelni w tych dyscyplinach.

Obecny program studiów przyporządkowany jest do następujących dyscyplin naukowych:

- **Studia I stopnia**: literaturoznawstwo - 51%, językoznawstwo - 37%, psychologia - 4%, pedagogika - 8%.
- **Studia II stopnia**: literaturoznawstwo - 51%, językoznawstwo - 42%, nauki społeczne, dyscypliny: psychologia – 3% i pedagogika – 4%.

Taki udział poszczególnych dyscyplin odpowiada zarówno strukturze planu studiów, jak i efektom uczenia się. Studia prowadzone są w profilu ogólnoakademickim. Na obydwu poziomach

kończą się przygotowaniem pracy dyplomowej. Proces realizacji programu studiów umożliwia studentom zdobywanie kompetencji badawczych, czego dowodzi znaczny ich udział w prowadzonych badaniach naukowych. Obsada poszczególnych przedmiotów w programie studiów wynika z kompetencji pracowników, których potwierdzeniem są prowadzone przez nich badania oraz publikacje.

Polonistyka, wpisująca się w model ogólnorozwojowych studiów humanistycznych, wyrasta w swym zróżnicowanym profilu z zainteresowań naukowych oraz badań pracowników IFP. Są one prowadzone w czterech zasadniczych obszarach: językoznawczym, literaturoznawczym, edukacyjnym i teoretycznoliterackim. Pozwala to na stałe unowocześnianie kanonu edukacji polonistycznej. Pracownicy dążą do osiągnięcia wysokiej oceny parametrycznej. Znajduje to odzwierciedlenie w publikacjach i pozyskiwanych grantach. Świadectwem stałego rozwoju naukowego pracowników są również zdobyte nagrody i liczne awanse naukowe, co ilustrują poniższe dane.

Struktura zatrudnienia w podstawowej jednostce organizacyjnej prowadzącej oceniany kierunek (Instytut Filologii Polskiej, filologia polska)			
Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi	
		podstawowe miejsca pracy	dodatkowe miejsca pracy
Profesor	7	7	-
Doktor habilitowany	27	27	-
Doktor	10	10	-
Pozostali	2	2	-
Razem	46	46	-

Rozwój kadry badawczo-dydaktycznej w podstawowej jednostce organizacyjnej prowadzącej oceniany kierunek (Instytut Filologii Polskiej, filologia polska)			
Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuł profesora
2016	-	1	-
2017	1	2	-
2018	2	1	-
2019	1	2	-
2020	-	1	2
2021	1	-	-
Razem:	5	7	2

Potwierdzeniem kompetencji merytorycznych w obu dziedzinach nauki są publikacje naukowe (monografie, artykuły w renomowanych pismach naukowych, edycje krytyczne, artykuły w językach obcych). Oto wybrane przykłady tego typu aktywności:

Monografie:

1. A. Wysocka, *Fakty – język – podmiotowość. Stylistyczne osobliwości reportażu Ryszarda Kapuścińskiego*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2016.
2. A. Chomiuk, *Od mitu do antyutopii. Historiograficzna wyobraźnia Hanny Malewskiej*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2017.
3. M. Gabryś-Sławińska, E. Skorupa, G. Bąbiak, *"Kroniki tygodniowe" Bolesława Prusa. Edytor - recenzent - czytelnik*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2017.
4. J. Szadura, *Czas jako kategoria językowo-kulturowa w polszczyźnie*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2017.
5. A. Wójtowicz, *Nowa Sztuka. Początki (i końca)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego (seria „awangarda/rewizje”), Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2017.
6. M. Gabryś-Sławińska, M. Korzeniowski, D. Tarasiuk, K. Latawiec], *Leksykon uchodźstwa polskiego w Rosji w latach I wojny światowej*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2018.
7. T. Lawenda, *Fraszki miłosne Jana Kochanowskiego. Paradygmat elegijny*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2018.
8. M. Nowosad-Bakalarczyk, *Kategoria ilości i jej wykładniki we współczesnej polszczyźnie*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2018.
9. E. Pogonowska-Bezrąk, *Klucze do Rosji. Tematy i strategie współczesnych narracji podróżniczych*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2018.
10. A. Chomiuk, *Wokół Sienkiewicza. Listy - biografie - ekranizacje*, Kraków: Collegium Columbinum 2019.
11. P. Kaliszuk, *Wyczerpywanie i odnowa. "Nowa" polska proza lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych wobec późnej nowoczesności*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2019.
12. A. Tryksza, *Wierszowe filtry poetyckiej tożsamości „rozproszonej”. Dariusz Suska i Marcin Sendek*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2019.
13. M. Wojtak, *Wprowadzenie do genologii*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2019.
14. M. Wojtak, *Do Boga..., O Bogu..., Przed Bogiem... Gatunki przekazu religijnego w analizie filologicznej*, Tarnów: Wydawnictwo Biblos 2019.
15. M. Karwatowska, L. Tymiakin, *Wśród stereotypów i tekstów kultury. Studia lingwistyczne*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2020.
16. O. Kielak, *Zwierzęta domowe w języku i kulturze. Studium etnolingwistyczne*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2020.
17. S. Niebrzegowska-Bartmińska, *Definiowanie i profilowanie pojęć w (etno)lingwistyce*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2020.
18. D. Piekarczyk, *(Nie) oceniaj książki po okładce. Teksty na okładkach publikacji popularnonaukowych*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2020.
19. A. Wójtowicz, *„Epoka wielkiego zamętu”. Szkice o nowoczesnej literaturze polskiej*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2020.
20. M. Łaskiewicz, *Stereotypy etniczne w polskiej kulturze ludowej*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2021.
21. A. Niewiadomski, *Przeciw entropii, przeciw arkadii. O pisarstwie Zygmunta Haupta*, Kraków: Instytut Literatury 2021.
22. M. Ryszkiewicz, *Retoryka polskiej powieści kryminalnej po roku 1989. Preliminaria*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2021.

23. *Słownik stereotypów i symboli ludowych*. Koncepcja całości i redakcja: J. Bartmiński, zastępca redaktora: S. Niebrzegowska-Bartmińska, t. 2: *Rośliny*, Lublin: Wydawnictwo UMCS:
 - a) cz. 1. *Zboża*, 2017,
 - b) cz. 2. *Warzywa, przyprawy, rośliny przemysłowe*, 2018.
 - c) cz. 3. *Kwiaty*, 2019.
 - d) cz. 4. *Zioła*, 2019.
 - e) cz. 5. *Drzewa owocowe i iglaste*, 2020.
 - f) cz. 6. *Drzewa liściaste*, 2021.
24. *Wartości w językowym obrazie świata Słowian i ich sąsiadów*:
 - a) t. 4. *Słownik językowy – leksykon – encyklopedia w perspektywie badań porównawczych*, red. S. Niebrzegowska-Bartmińska, J. Szadura, B. Żywicka, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2018.
 - b) t. 5. *Koncepty i ich eksplikowanie*, red. S. Niebrzegowska-Bartmińska, D. Pazio-Włazłowska, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2019.
 - c) t. 6. *Jedność w różnorodności. Wokół słowiańskiej aksjofery*, red. S. Niebrzegowska-Bartmińska, D. Pazio-Włazłowska, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2019.

Wybrane artykuły w renomowanych czasopismach naukowych:

Lata 2016-2018

1. A. Bagłajewski, *Praca w świetle współczesnych świadectw literackich*, „Etnoliongwistyka” 2016, nr 28.
2. D. Filar, A. Głaz, *Język a struktury wiedzy w umyśle (Teoria schematów poznawczych w opisie semantycznym)*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego” 2016, z. 72.
3. E. Flis-Czerniak, „*Obumarłe doświadczenie*”. *Alegoria, melancholia i fantazmaty libidalne, czyli o kondycji artysty na przykładzie wybranych utworów Charles’a Baudelaire’a i Kazimierza Przerwy-Tetmajera*, „Prace Filologiczne. Literaturoznawstwo” 2016, nr 6 (9).
4. M. Gabryś-Sławińska, *Język jako wartość w „Tygodniku Ilustrowanym” w latach 1918–1928*, „LINGVARIA Półrocznik Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2016, nr 2.
5. M. Gabryś-Sławińska, *Stefan Żeromski na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” w roku 1912*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka” 2016, t. 27.
6. M. Karwatorska, A. Siwiec, *Gender, queer i edukacja. O przełamaniu tabu w kulturze*, „Prace Językoznawcze” 2016, t. XVIII, nr 1.
7. A. Timofiejew, *Zagadnienie żywotności klasycyzmu w komentarzach Franciszka Morawskiego do „Klasyków i romantyków polskich”*, „Prace Polonistyczne” 2016, t. 71.
8. D. Chemperek, *Wileńscy luteranie w świetle XVII-wiecznych satyr jezuickich (1620-1642). Wydarzenia, bohaterowie, autorzy*, „Terminus” 2017, t. 19 nr (2) 43).
9. B. Grodzki, *To nie jest kraj dla ludzi myślących inaczej. O problemie konsolidacji wspólnoty narodowej na przykładzie „Omyłki” Bolesława Prusa*, „Pamiętnik Literacki” 2017, z. 2.
10. M. Łatoch-Zielińska, I. Morawska, *Mentor, coach i tutor w szkole. Czy i dlaczego „zwykły” nauczyciel już nie wystarcza?*, „Filoteknos” 2017, vol. 6.
11. A. Skąta, *Aksjomaty i mistyfikacje, czyli o świetle i ciemnej stronie poznania. Szkic do portretu Juliana Ochorowicza*, „Ethos” 2017, nr 3.
12. I. Domaciuk-Czarny, *Nazwy własne w Kronikach Jakuba Wędrawycza Andrzeja Pilipiuka*, „Roczniki Humanistyczne” 2018, LXVI, z. 6.
13. M. Gabryś-Sławińska, *U progu Niepodległej – „Tygodnik Ilustrowany” w ostatnich miesiącach wojny*, „Wiek XIX” 2018, R. XI(LIII).
14. A. Niewiadomski, *Miejsce niewyznaczone, przestrzeń niedookreślona. O problemie definiowania „istoty” terytorium*, „Ruch Literacki” 2018, nr 4.

15. A. Niewiadomski, *Czym jest, czym (jeszcze) mogłaby być geopoetyka*, „Teksty Drugie” 2018, nr 5.
16. A. Niewiadomski, *Przestrzenie Zygmunta Haupta (Rekonesans)*, „Roczniki Humanistyczne” 2018, t. LXVI, z. 1.
17. A. Niewiadomski, *Jeszcze jeden głos (po osiemdziesięciu latach) o „Trzech zimach”*, „Wielogłos” 2018, nr 2.

Lata 2019-2021

1. M. Chachaj, *Żywot Tadeusza Reytana* Juliana Ursyna Niemcewicza, „Biografistyka Pedagogiczna” 2019, nr 1.
2. A. Chomiuk, *Inna opowieść o wojnie. „Czyste mieszkanie” Hanny Malewskiej*, „Pamiętnik Literacki” 2019, z. 1.
3. A. Chomiuk, *Wizerunek kobiety w amerykańskiej korespondencji Henryka Sienkiewicza*, „Pamiętnik Literacki” 2019, z. 2.
4. B. Grodzki, *Niewinni czarodzieje, guślarze, dziady - poezja jako wywoływanie duchów*, „Teksty Drugie” 2019, nr 6.
5. M. Karwatowska, L. Tymiakin, *Otwartość młodzieży w mówieniu o seksie*, „Prace Językoznawcze” 2019, t. XXI nr 2.
6. O. Kielak, *„Bydło tej nocy mówiło między sobą ludzkim językiem i w polskiej mowie”*. Głosy zwierząt domowych w polszczyźnie potocznej i ludowej, „Język Polski” 2019, R. XCIX, z. 1.
7. M. Rzeszutko, *Złożoność versus nieograniczoność – czy istnieją granice lingwistyki, interpretacji lingwistycznej, czyli określonego dyskursu naukowego*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego” 2019, z. 75.
8. L. Tymiakin, *Język szmoncesowy jako znacznik żydowskiej opowiastki humorystycznej*, „Prace Językoznawcze” 2019, t. XXI, nr 1.
9. A. Wójtowicz, *Kochany (Panie) Jalu – listy Jolanty Fuchsówny do Jana Brzękowskiego*, „Pamiętnik Literacki” 2019, z. 3.
10. W. Bryła, *Sposoby objaśniania prorocstw biblijnych w Strasznej książce o. Adama Szustaka*, „Roczniki Humanistyczne” 2020, t. LXVIII, z. 6.
11. A. Chomiuk, *Sienkiewiczowski rok 1966 w kontekście peerelowskiej polityki historycznej*, „Pamiętnik Literacki” 2020, z. 3.
12. D. Chemperek, *Cyprian Bazylík autorem Proteusa albo Odmieńca*, „Wielogłos” 2020, 3 (45).
13. K. Sadowska-Dobrowolska, S. Piotrowski, *Tłumaczenie pisemne na język polski. O spójności tekstu docelowego*, „Roczniki Humanistyczne”, 2020, t. LXVIII, z. 10.
14. M. Gabryś-Sławińska, *Oswajanie „śmiertelnego niebezpieczeństwa”*. Rewolucja lutowa na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” w 1917 roku, „Przegląd Wschodnioeuropejski” 2020, 70.
15. B. Grodzki, *Ciało w zwierciadle (świadomości) na przykładzie poezji Anny Świrszczyńskiej*, „Teksty Drugie” 2020, nr 5.
16. B. Jarosz, *Język zawodowy polskich dziennikarzy jako problem badawczy. Uwagi wstępne*, „Język Polski” 2020, R. C, z. 1.
17. P. Krzyżanowski, *Nieodmienność rzeczowników w systemie norm współczesnej polszczyzny*, „Język Polski” 2020, R. C, z. 2.
18. A. Niewiadomski, *Dlaczego nie powstanie historia literatury polskiej ostatnich trzydziestu lat?*, „Wielogłos” 2020, nr 1.
19. D. Piekarczyk, *Jak kultura popularna wkracza na okładki tekstów popularnonaukowych*, „Prace Językoznawcze” 2020, t. XXII, nr 2.
20. E. Pogonowska-Bezrąk, *Krajobrazy post mortem. O Sołowkach, Kołymie (i nie tylko) we współczesnej polskiej prozie podróżniczej*, „Wielogłos” 2020, nr 3.
21. M. Ryszkiewicz, *Grzeczność akademicka. Retoryczna analiza recenzji w postępowaniu habilitacyjnym*, „Res Rhetorica” 2020, t. 7, nr 3.

22. M. Rzeszutko, *Hybrydowe formacje dyskursywne – na przykładzie analizy stenogramów nagrań prac komisji śledczej*, „Prace Językoznawcze” 2020, t. XXII, nr 4.
23. A. Siwiec, *Nazwy własne w Kuchennych rewolucjach Magdy Gessler: funkcjonowanie, motywacje, pragmatyka nazewnicza*, „Prace Językoznawcze” 2020, t. XXII, nr 3.
24. A. Chomiuk, *Polityczna użyteczność krajobrazu w międzywojennej serii wydawniczej „Cuda Polski”*, „Teksty Drugie” 2021, nr 5.
25. I. Domaciuk-Czarny, *Intertekstualność nazewniczych neologizmów w grotesce science fiction Stanisława Lema*, „Język Polski” 2021, R. CI, z. 1.
26. D. Filar, *Czy „szyja kręci mózgiem”? Somatyzmy w językowym obrazie świata (na przykładzie leksemu szyja i wyrazów bliskoznacznych)*, „Prace Językoznawcze” 2021, t. XXIII, nr 1.
27. M. Karwatowska, I. Morawska, *Książki w opiniach studentów lubelskich*, „Prace Językoznawcze” 2021, t. XXIII, nr 1.
28. A. Wójtowicz, *Od futurysty do mocarstwowca. Przypadek Stanisława Grędzińskiego*, „Teksty Drugie” 2021, nr 3.
29. A. Wójtowicz, *Powieść filmowa i materialność tekstu. O „Bankructwie profesora Muellera” Jana Brzękowskiego*, „Forum Poetyki” 2021, nr 23.

Artykuły opublikowane w językach obcych

1. E. Flis-Czerniak, *Одеса і потьомкінський бунт. Візії Тадеуша Міцінського і Сергія Михайловича Ейзенштейна (Odessa i bunt potiomkinowski. Wizje Tadeusza Micińskiego i Sergiusza Michajłowicza Eisensteina)*, [w:] *Одеса у слов'янських літературах. Студії (Odessa w literaturach słowiańskich. Studia)*, red. J. Ławski i N. Maliutina, Wydawnictwo „Prymat”, Białystok – Odessa 2016.
2. K. Sadowska-Dobrowolska, *Traduction ancrée dans la culture : les connotations linguistiques comme un défi traductologique*, [w:] *Traduire les (Non)-Dits*, S. Berbinski (red.), Éditions Universitaires Européennes 2016.
3. R. Szczerbakiewicz, *Classical Utopian Model. On the Melancholy Status of Jan Parandowski's Ancient Discourse*, [w:] *More After More. Essays Commemorating the Five Hundredth Anniversary of Thomas More's "Utopia"*, red. K. Olkusz, M. Kłosiński, K. M. Maj, Kraków: Ośrodek Badawczy Facta Ficta 2016.
4. E. Flis-Czerniak, *The Myth of Shambhala, the Knights-Yogis and Mahatma Knowledge. Esotericism and the Orient in Tadeusz Miciński's "Nietota"*, [w:] *Rethinking Orient. In Search of Sources and Inspirations*, ed. A. Bednarczyk, M. Kubarek, M. Szatkowski, Frankfurt am Main: Peter Lang 2017.
5. M. Rzeszutko-Iwan, *Knowledge and power as constituents of public discourse*, [in:] *Discourse Studies – Ways and Crossroads. Insights into Cultural, Diachronic and Genre Issues in the Discipline*, eds A. Duszak, G. Kowalski, Frankfurt am Main: Peter Lang 2017.
6. D. Filar, *Narrativity as a Semantic Category*, [w:] *Events and Narratives in Language*, red. J. Badio, Frankfurt am Main: Peter Lang 2017.
7. O. Kielak, *Golos svin'i v pol'skom razgovornom i narodnom jazykach*, [w:] *Materiały XIII międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji „21 vek: fundamental'naja nauka i technologii”, 8–9 avgusta 2017 g.*, North Charleston 2017.
8. M. Łaskiewicz, *National stereotypes in Polish studies and research*, [w:] *Stereotypes and linguistic prejudices in Europe*, red. A. Dąbrowska, W. Pisarek, G. Stickel, Budapest: EFNIL 2017.
9. A. Wysocka, *Functions of titles of photographs of nature*, w: *Contributions to the 20th Annual Scientific Conference of the Association of Slavists (Polyslav)*, red. E. Gutiérrez Rubio i in., Wiesbaden 2017.
10. K. Sadowska-Dobrowolska, *La traduction de jeux des mots – une perspective linguistique*, [w:] *Linguistique et Discours. Description, typologie et théorisation*, red. M. Jadir, Berlin: Peter Lang Publishing 2018.

11. R. Szczerbakiewicz, *Close-Hauled Points of Sail and Fore Topmast Upper Staysails in Space. Stanisław Lem and Joseph Conrad*, w: *Joseph Conrad's Authorial Self. Polish and Other*, red. W. Krajka, Lublin: Wydawnictwo UMCS/Nowy Jork; distributed by Columbia University Press 2018.
12. D. Filar, "Metaphysics" and "Psychology": Two Narratives of the Soul and Body in Polish. A Linguistic/ Cultural Approach, [in:] *The Soul in the Axiosphere from an Intercultural perspective*, vol. I, Chapter One, ed. by E. Maślowska, D. Pazio-Włazłowska and J. Jurewicz, Cambridge Scholars Publishing, Cambridge 2020.
13. O. Kielak *The ethnobotanical character of the Polish Dictionary of Folk Stereotypes and Symbol*, tłum. R. Augustyn, „Ethnobotany Research and Applications” 2020, nr 19: 42.
14. O. Kielak *The linguocultural image of raspberries (Rubus idaeus) in Polish*, tłum. R. Augustyn, „Ethnobotany Research and Applications” 2020, nr 20: 41.
15. J. Szadura, *The Existence of the Soul in the Body in the Light of Ethnolinguistics*, [w:] *The Soul in the Axiosphere from an Intercultural Perspective*, ed. by J. Jurewicz, E. Maślowska, D. Pazio-Włazłowska, Volume One, Part III, Chapter 21, Cambridge Scholars Publishing 2020.
16. A. Wysocka, *Linguistic aspects of subjectivity in song translation (in the light of Wojciech Młynarski's works and self-referential remarks)*, „Studia Translatorica” 2020, nr 11.
17. A. Wysocka, *The autobiographical "self" in Ryszard Kapuściński's empathetic journalism*, „Human Affairs” 2021, Vol. 31, Issue 3.
18. P. Krzyżanowski [współautor haseł polskich], [w:] *Les formules expressives de la conversation: analyse contrastive français – polonais – italien*, dir. F. Grossmann, A. Krzyżanowska, K. Kwapisz-Osadnik, Lublin: Wydawnictwo Naukowe EPISTEME 2021.

Edycje krytyczne

1. Franciszek Małkot / Pranciškus Malkotas, *Tureckich i infanckich wojen o sławnej pamięci Janie Karolu Chodkiewiczzu głos /Karų su turkais ir Livonijoje balsas apie Jėlovingo aminimo Joną Karolį Chodkevičių*, opracowali D. Antanavicius, D. Chemperek, E. Patiejuniene, przeł. E. Patiejuniene / Parengė D. Antanavicius, D. Chemperek, E. Patiejuniene / Verte / E. Patiejuniene / Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego / Warszawa 2016.
2. Susanna, ex Danielis 13. Tragoedia. Zuzanna, tragedia z 13. rozdziału Księgi Daniela, oprac. D. Chemperek, R. Sawa, przeł. R. Sawa, Wydawnictwo „Towarzystwo Naukowe KUL”, Lublin 2017.
3. J. I. Kraszewski, *Poezja szlachecka, legendy herbowne*, oprac. B. Jarosz, Lublin 2017.
4. S. F. Klonowic, *Philtron / Filtron*, przeł. i komentarzem opatrzył M. Mejor, wstęp T. Lawenda, Warszawa 2019, ss. 181 („Lubelska Biblioteka Staropolska. Series Nova”, t. 2).
5. Adolf Dygasiński, *Opis imprezy wojennej Imć Pana Alberta Milicerego, konsula, alias burmistrza biskupiego miasta Bodzantyna, contra insolentiam tyraniej króla szwedzkiego Karła Gostausa*, opracowanie, wstęp, przypisy A. Skała, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2020.

Udział pracowników IFP w projektach badawczych realizowanych w UMCS, finansowanych ze środków zewnętrznych:

1. „Świat roślin w polszczyźnie ludowej i potocznej (drzewa, zboża, kwiaty, zioła, grzyby itp.). Słownik etnolingwistyczny” (11H 13 0024 82, Narodowy Program Rozwoju Humanistyki), kierownik: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, czas realizacji: 2015-2020 r.
2. „Lubelska Biblioteka Staropolska. Series Nova. Edycja krytyczna tekstów staropolskich - kontynuacja serii wydawniczej” (11H 16 0082 84 Narodowy Program Rozwoju Humanistyki), kierownik: prof. dr hab. D. Chemperek, czas realizacji: 2017-2022 r.

3. „I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny” – „Doskonała Nauka” (DNK/SP/462229/2020), kierownik: dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, czas realizacji: 2020-2022 r.
4. „Edycja krytyczna notatników Józefa Łobodowskiego” (Narodowy Program Rozwoju Humanistyki 0328/NPRH5/H11/84/2017), kierownik: prof. dr hab. J. Święch, czas realizacji: 2017-2021 r.
5. „Alternatywne sposoby kształtowania obrazu świata w systemie językowym i tekstach”, (12H 12 0202 81, źródło finansowania: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego), kierownik: prof. dr hab. R. Tokarski, czas realizacji: 2013-2016 r.

Ponadto pięć złożonych projektów badawczych jest obecnie w trakcie oceny przez ekspertów.

Znacząca jest **międzynarodowa aktywność pracowników Instytutu** obejmująca współpracę ze środowiskami uniwersyteckimi Rosji (Moskwa, Kazań, Jekatierinburg, Archangielsk, Tobolsk), Bułgarii, Czech (Ostrava), Serbii (Belgrad), Łotwy (Daugavpils), Słowacji (Preszow, Bańska Bystrzyca), Węgier (Budapeszt), Rumunii (Cluj-Napoca), Niemiec (Bonn), Hiszpanii (Granada), Belgii (Gent).

Ważnym wydarzeniem naukowym o randze międzynarodowej był współorganizowany przez IFP UMCS Pierwszy Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny (Lublin, 20-24.06.2021).

Świadectwem stałego rozwoju naszej kadry są również **prestiżowe nagrody zdobyte za wybitne osiągnięcia naukowe**:

1. J. Szadura – Nagroda Komitetu Językoznawstwa PAN (2018) za wybitne osiągnięcie naukowe w zakresie językoznawstwa (za książkę *Czas jako kategoria językowo-kulturowa w polszczyźnie*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2017).
2. S. Niebrzegowska-Bartmińska, J. Szadura, D. Piekarczyk – zespołowa nagroda Komitetu Językoznawstwa PAN za wybitne osiągnięcie naukowe w zakresie językoznawstwa za *Słownik stereotypów i symboli ludowych* – t. 2. *Rośliny*, z. 3. *Kwiaty* i z. 4. *Zioła*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2019.
3. O. Kielak – wyróżnienie w VII edycji Konkursu im. Aliny „Inki” Brodzkiej-Wald na najlepsze prace doktorskie z dziedziny humanistyki, poświęcone współczesności (2019) – za rozprawę doktorską pt. *Językowo-kulturowy obraz zwierząt domowych w polskiej tradycji ludowej*; promotor: prof. dr hab. S. Niebrzegowska-Bartmińska.

Istotną rolę w pracy badawczej odgrywają afiliowane przy IFP **czasopisma naukowe**:

„**Etnolingwistyka**” (pełny tytuł: „Etnolingwistyka. Problemy Języka i Kultury”) – rocznik ukazujący się od 1988 r. Dzięki temu, że pismo od 2004 r. jest organem dwóch komisji etnolingwistycznych – krajowej (działającej w ramach Komitetu Językoznawstwa PAN) i międzynarodowej (przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów) oraz jest powiązane z Konwersatorium EUROJOS, ma solidne zaplecze autorskie. Jest nim sieć współpracujących ze sobą badaczy i instytucji z Polski i krajów sąsiednich. W ostatnich 13 rocznikach „Etnolingwistyki” (do tomu 32 włącznie) prawie połowa autorów reprezentowała uczelnie zagraniczne (dokładniej: na 244 artykułów 49 było po rosyjsku i 17 po angielsku, reszta – po polsku; 61 autorów to osoby ze środowiska lubelskiego, a 88 – ze środowisk pozalubelskich).

„Etnolingwistyka” to rozpoznawalne w skali ogólnopolskiej i międzynarodowej ważne forum, służące dyskusowaniu nowych zagadnień lingwistyki kulturowej i kognitywnej. Na jej łamach publikowali i publikują swoje prace wybitni uczeni z krajów takich, jak: Australia, Białoruś, Belgia, Bułgaria, Czechy, Dania, Francja, Hiszpania, Japonia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Rosja, Serbia, Słowacja, Słowenia, Ukraina, USA, Wielka Brytania, w tym m.in. językoznawcy należący do czołówki językoznawstwa światowego: Farzad Sharifian, Swietłana Tołstojowa, Roslyn Frank, Anna Wierzbicka i Bert Peeters, James Underhill, Jurij Apresjan, Nikita Tołstoj, Władimir Toporow, Ronald Langacker, Teun van Dijk oraz najlepszych polskich językoznawców: Andrzej Bogusławski, Jadwiga Puzynina, Renata Grzegorzczkowska, Wojciech Chlebda i inni.

Na łamach tego rocznika wypracowano koncepcję dwóch realizowanych aktualnie, nowatorskich (bo niemających wzorów w nauce światowej) projektów: wielotomowego *Słownika stereotypów i symboli ludowych* oraz *Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów*, oba projekty są rozwojowe.

Tomy 28, 29 i 30 „Etnolingwistyki” wydano w dwóch wersjach językowych: polskiej i anglojęzycznej. Artykuły w tych tomach służyć miały umiędzynarodawianiu: z jednej strony prezentowały metody analizy semantycznej i kognitywnej, praktykowane w lubelskiej szkole etnolingwistycznej, a z drugiej – przybliżały koncepcje zachodniej lingwistyki kulturowej.

Pismo ma wydaną bibliografię zawartości tomów 1-20 (Ł. Tomczak, *Bibliografia adnotowana zawartości „Etnolingwistyki”*, Lublin 2008) oraz przygotowaną do druku na I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny *Bibliografię adnotowaną zawartości „Etnolingwistyki” (tomy 1-30)*, opracowaną przez J. Bartmińskiego, S. Niebrzegowską-Bartmińską, M. Nowosad-Bakalarczyk i S. Wasiutę. Czasopismo jest indeksowane w bazach: CEEOL, CEJSH, Index Copernicus, iSybisław, POLindex, ERIH PLUS.

Punkty MEiN: 40. Strona: <https://journals.umcs.pl/et>.

„**Annales UMCS. Sec. FF (Philologiae)**” to półrocznik, który jest wydawany od 1983 roku w serii wydawniczej „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”. W piśmie są publikowane zróżnicowane tematycznie i metodologicznie prace z obszaru nauk humanistycznych (głównie literaturoznawstwa i językoznawstwa, lecz również nauki o kulturze, archeologii czy historii). W latach 2019–2020 pismo przedstawiało wyniki najnowszych badań naukowców z Polski (m.in. z IBL PAN, IFP PAN, UW, KUL, UAM, UŚ, URz, UP Kraków, UO, UŁ), a także z zagranicy (Francja, Hiszpania, Algieria, Grecja, Rosja, Ukraina, Białoruś, Włochy, Czechy, Słowacja, Litwa). Warto podkreślić, iż udział procentowy tekstów prezentujących wyniki badań naukowców spoza Polski wynosił w latach 2019–2020 ok. 35%, co zwiększyło rozpoznawalność w świecie zarówno polskich badaczy i ich dokonań, jak i samego pisma. Czasopismo jest indeksowane w bazach: BazHum; CEJSH; Arianta; Google Scholar.

Punkty MEiN: 20. Strona: [Annales Universitatis Mariae Curie-Sklodowska, sectio FF – Philologiae \(umcs.pl\)](http://Annales.Universitatis.Mariae.Curie-Sklodowska.sectio.FF-Philologiae.umcs.pl).

„**Annales UMCS sectio N Educatio Nova**” to rocznik wydawany od 2016 roku. W piśmie są publikowane artykuły prezentujące wyniki badań z obszaru nauk humanistycznych (głównie literaturoznawstwa i językoznawstwa) oraz społecznych (zwłaszcza pedagogiki i psychologii), które mogą znaleźć zastosowanie w działaniach podejmowanych na każdym etapie edukacyjnym. Rocznik stanowi multidyscyplinarną platformę wymiany myśli i integracji badaczy z Polski i z zagranicy zainteresowanych edukacją w różnych jej aspektach. Publikują w nim nie tylko doświadczeni naukowcy – uznani badacze z Polski (m.in. z UJ, UAM, UŚ, UG, UWr) i zagranicy (USA, Brazylia, Madagaskar, Kamerun, Japonia, Słowenia, Chiny, Francja, Czechy, Ukraina, Słowacja, Włochy, Hiszpania, Australia, Argentyna, Węgry, Niemcy), ale i osoby dopiero rozpoczynające karierę naukową. Pismo jest indeksowane w bazach: BazHum; CEJSH; Arianta; Google Scholar.

Punkty MEiN: 20. Strona: [Annales Universitatis Mariae Curie-Sklodowska, sectio N – Educatio Nova \(umcs.pl\)](http://Annales.Universitatis.Mariae.Curie-Sklodowska.sectio.N-Educatio.Nova.umcs.pl).

Zdobywanie przez studentów kompetencji badawczych i udział w badaniach

Istotnym elementem kształcenia studentów jest zdobywanie przez nich kompetencji badawczych. W ramach różnych zajęć dydaktycznych (obligatoryjnych i fakultatywnych) nauczyciele dzielą się ze studentami swoją wiedzą, umiejętnościami, kompetencjami oraz inspirują do podjęcia własnych badań (np. przy przygotowywanych pracach zaliczeniowych). Szczególną opieką otaczają studentów promotorzy prac dyplomowych, którzy wprowadzają ich w obszary własnych dociekań naukowych, zapoznają z ich specyfiką i metodologią, uczą posługiwania się odpowiednimi narzędziami badawczymi, merytorycznej argumentacji, wypowiedziania się na tematy naukowe. Platformą naukowej działalności studentów są również koła naukowe (liczne w IFP UMCS, zob. zał. I), których celem jest m.in. budzenie i rozwijanie zainteresowań naukowych, przygotowywanie i wdrażanie studentów do samodzielnej pracy badawczej. Członkowie kół uczestniczą w życiu naukowym: przygotowują (pod merytoryczną opieką swoich promotorów, opiekunów/kuratorów kół specjalizujących się w określonej tematyce) referaty, które następnie przedstawiają na ogólnopolskich oraz międzynarodowych konferencjach, publikują w czasopiśmie naukowych i monografiach; wspierani przez swoich opiekunów organizują konferencje naukowe, zgłębiając tematykę zgodną z profilem działalności koła, mieszczącą się w obszarze badań naukowych prowadzonych w IFP UMCS (w szczególności w Katedrze, w której zatrudniony jest opiekun/kurator koła), wchodzą w rolę redaktorów monografii i czasopism naukowych. Podejmowane są też działania łączące na płaszczyźnie naukowej młodych badaczy literatury, języka i dydaktyki polonistycznej, którzy z róż-

nych perspektyw (odpowiednio do swoich zainteresowań i kompetencji badawczych) zgłębiają ważne społecznie tematy (zob. zał. II).

Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia polska zorientowane są na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Absolwenci polonistyki, legitymujący się uniwersalnym i wieloaspektowym wykształceniem, są pożądanymi pracownikami w wielu sektorach. Obecna koncepcja kształcenia powstała w wyniku wieloletniej formalnej i nieformalnej współpracy z instytucjami i organizacjami z otoczenia społeczno-gospodarczego oraz uwzględnia potrzeby interesariuszy wewnętrznych (studenci, pracownicy). Od 2014 roku na Wydziale Humanistycznym (obecnie Wydziale Filologicznym) funkcjonuje Rada Pracodawców. Jej członkowie są włączeni w kształtowanie i doskonalenie koncepcji kształcenia na kierunku filologia polska zgodnie z zapotrzebowaniem społecznym. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych uczestniczyli w pracach nad koncepcją kształcenia i jej doskonaleniem w charakterze konsultantów. Dzięki temu, że współpraca IFP z otoczeniem zewnętrznym jest realizowana na kilku płaszczyznach: kulturalnej, społecznej, samorządowej i administracyjnej, edukacyjnej, gospodarczej, Instytut orientuje się w bieżących potrzebach lokalnego rynku pracy, co znajduje oddźwięk w uaktualnianiu problematyki odpowiednich zajęć na kierunku, kreowaniu wspólnych projektów o różnym charakterze. Na obecny kształt programu studiów, efektów uczenia się, treści zajęć oferowanych w ramach specjalności istotny wpływ miały wyniki diagnozy nowych realiów edukacyjnych, rozpoznanie oczekiwań rynku pracy, badania autoewaluacyjne. Ważnym narzędziem, pozwalającym na utrzymywanie ścisłego związku koncepcji kształcenia z potrzebami interesariuszy zewnętrznych, są oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów podczas praktyk. Zebrane w ten sposób dane są analizowane, co pozwala na sformułowanie rekomendacji oraz wprowadzanie różnych zmian w programach studiów, w treściach zajęć i samych programach praktyk. Głos zarówno interesariuszy zewnętrznych (wymienionych w dalszej części raportu przedstawicieli instytucji, z którymi współpracujemy), jak i wewnętrznych (pracowników Instytutu oraz osób z zewnątrz prowadzących zajęcia, a przede wszystkim studentów), jest z całą powagą brany pod uwagę i skutecznie wcielany w życie przy wprowadzaniu nowej oferty dydaktycznej bądź aktualizowaniu istniejącej.

Sylwetki absolwentów

Studia na kierunku filologia polska pozwalają zyskać świadomość literacką, językową i kulturową, dają niezbędną wiedzę, umiejętności i kluczowe kompetencje (opisane w kierunkowych efektach uczenia się) do podjęcia różnorodnych aktywności zawodowych, wszędzie tam, gdzie dosko-

nała znajomość fenomenu języka, literatury i kultury oraz narzędzi ich celowego tworzenia, interpretowania i przekształcania odgrywają ważną rolę. W ramach **studiów I stopnia** student może dokonać wyboru spośród trzech specjalności: nauczycielskiej, redaktorsko-medialnej lub studium teatralnego.

Absolwent specjalności nauczycielskiej zyskuje wiedzę i umiejętności psychologiczne, pedagogiczne i metodyczne przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela w szkole podstawowej, zgodnie z wymaganiami określonymi w obowiązujących *Standardach kształcenia nauczycieli*. Aby uzyskać kwalifikacje do pracy jako nauczyciel języka polskiego we wszystkich typach placówek oświatowych, należy kontynuować tę specjalność na studiach II stopnia.

Absolwent specjalności redaktorsko-medialnej poznaje zakres pracy redakcyjnej i dziennikarskiej (prasa, radio, telewizja). Dysponuje również wiedzą o gatunkach dziennikarskich, potrafi zdobywać i weryfikować informacje przydatne w redagowaniu wypowiedzi medialnych. Posiadane kompetencje umożliwiają podjęcie pracy jako rzecznik prasowy w instytucjach informacyjnych, jako dziennikarz lub redaktor w mediach internetowych, redakcjach prasowych, radiowych i telewizyjnych. Absolwent może też opracowywać materiały graficzne na potrzeby różnych instytucji.

Absolwent studium teatralnego cechuje się podstawową znajomością teorii, estetyki i historii teatru i dramatu dawnego oraz współczesnego. Potrafi analizować spektakle teatralne i prowadzić warsztaty teatralne. Posiadana wiedza i umiejętności umożliwiają mu podjęcie pracy w teatrach i innych instytucjach kultury, w redakcjach czasopism teatralnych i kulturalnych.

Na II stopniu filologii polskiej student może kontynuować specjalność nauczycielską albo wybrać specjalność teatrologiczną, wydawniczą lub medioznawczą.

Absolwent specjalności nauczycielskiej ma szerokie wykształcenie humanistyczne oraz gruntowną wiedzę i umiejętności z zakresu filologii polskiej – nauki o literaturze i języku, pozwalające rozumieć i badać zjawiska oraz procesy literackie, językowe i kulturowe przeszłości i współczesności. Posiada pogłębioną wiedzę i umiejętności w zakresie przedmiotów specjalnościowych oraz w wybranym zakresie zagadnień literatury, języka i kultury, związanych z tematem pracy magisterskiej. Absolwent tej specjalności ma kwalifikacje do nauczania języka polskiego we wszystkich typach szkół, co pozwala mu wykonywać zawód nauczyciela w publicznych i niepublicznych placówkach oświatowych. Może zostać również m.in. doradcą metodycznym, ekspertem ds. podręczników i materiałów szkoleniowych, a także pracować jako trener z zakresu komunikacji w firmach szkoleniowych oraz tworzyć i publikować atrakcyjne graficznie materiały edukacyjne.

Absolwent specjalności wydawniczej jest przygotowany do pracy w wydawnictwach, biurach redakcyjno-korektorskich lub tłumaczeniowych, redakcjach czasopism, firmach specjalizujących się w obsłudze edytorskiej oraz w agencjach wydawniczych. Absolwent może również opracowywać rękopisy i inne materiały dokumentacyjne lub archiwalne, pracować jako redaktor tech-

niczny i merytoryczny, redaktor SEO, redaktor graficzny, kreator ebooków, może zająć się custom publishingiem, copywritingiem, scenopisarstwem. Zdobyte podczas studiów umiejętności stanowią podstawę do zakładania własnych firm redakcyjno-edytorskich oraz wydawniczych.

Absolwent specjalności medioznawczej jest przygotowany do pracy w mediach lokalnych i ogólnopolskich (tradycyjnych oraz elektronicznych), wydawnictwach, placówkach kulturalnych i instytucjach samorządowych, agencjach reklamowych, public relations, w charakterze dziennikarza, pracownika redakcji, korektora bądź na stanowiskach rzecznika prasowego i konsultanta medialnego.

Absolwent specjalności teatrologiczno-filmoznawczej ma wiedzę z zakresu dziejów teatru i dramatu polskiego oraz powszechnego, a także z zakresu komparatystyki interdyscyplinarnej, korespondencji sztuk i krytyki sztuki. Wiedza ta umożliwia orientację w problemach teatrologicznych, zapewnia zdolność rozpoznawania i oceniania zjawisk zachodzących w tej dziedzinie sztuki, a także pozwala na udział w dyskursie teatrologicznym. Zdobyte umiejętności praktyczne, np. redagowanie tekstów z zakresu krytyki sztuki, analiza i interpretacja spektakli teatralnych, sprawiają, że jest przygotowany do podjęcia pracy w teatrze (jako kierownik literacki, dramaturg, w biurze organizacji widowni), w instytucjach kultury i redakcjach czasopism teatralnych i literackich. Posiada umiejętności konieczne do prowadzenia amatorskich zespołów teatralnych.

Na stronie Instytutu Filologii Polskiej UMCS w 2021 r. została uruchomiona zakładka, w której gromadzone są informacje na temat losów i rozwoju zawodowego absolwentów: <https://www.umcs.pl/pl/sylwetki-absolwentow,21522,4.htm>. Informacje pozyskiwane od absolwentów służą monitorowaniu i podnoszeniu jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Opis cech wyróżniających koncepcję kształcenia

Przyjęta i realizowana obecnie **koncepcja kształcenia** na kierunku filologia polska jest efektem wpływu kilku podstawowych czynników. Po pierwsze, długoletniej praktyki w nauczaniu studentów filologii polskiej. Po drugie, działań podjętych w związku z wdrażaniem najpierw KRK, a następnie PRK, potrzebą dostosowania się do założeń procesu bolońskiego oraz wzorców krajowych i międzynarodowych. Po trzecie, misji i strategii rozwoju UMCS w Lublinie oraz Koncepcji kształcenia na Wydziale Humanistycznym. Po czwarte, instytutowej dyskusji z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Po piąte, specyfiki prowadzonych w instytucie badań naukowych.

1. Filologia polska jako kierunek istnieje na UMCS od 1953 roku, ma zatem długą, bo **blisko siedemdziesięcioletnią tradycję**. W ciągu tych lat koncepcja, programy i cele kształcenia były wielokrotnie modyfikowane, tak, by dostosowywać je do zmieniającej się rzeczywistości, postępu w badaniach naukowych, potrzeb studentów, wymogów zmieniającego się rynku pracy itd.

2. Przyjęty obecnie program studiów **odpowiada wymogom PRK**, uwzględnia założenia procesu bolońskiego oraz wzorce krajowe i międzynarodowe.
3. Koncepcja kształcenia jest **zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni** oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki (zob. wyżej).
4. Na obecny kształt programu studiów, w tym efektów uczenia się wpływ miały **instytutowe dyskusje** prowadzone z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Rozmowy o nowych realiach edukacyjnych, oczekiwaniach rynku pracy, efektach przeprowadzonych ewaluacji programu studiów i osiągniętych efektów w toku realizacji kolejnych cykli kształcenia na studiach I st. i II st. były podstawą modyfikacji programu zatwierdzonych przez Senat w 2020 r. (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0701/143355-xxiv-38-33-20-ust-programu-st-wh.pdf>) oraz korekty programu studiów 2021 r. (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0528/094326-xxv-8-12-21-uchwala-senatu-program-wh-filologia-polska.pdf>). Interesariusze uczestniczyli w posiedzeniach zespołu programowego w charakterze konsultantów na każdym etapie tworzenia programu. Dzięki temu oferta kształcenia w ramach kierunku studiów filologia polska jest elastyczna, reaguje na zmiany zewnętrznych i wewnętrznych warunków kształcenia oraz na potrzeby studentów. Program podlega cyklicznej ocenie, a uzyskane z niej wnioski służą doskonaleniu procesu dydaktycznego. Program studiów realizowany jest w sposób nowoczesny, z zastosowaniem różnorodnych, efektywnych i skutecznych metod i form pracy, w odpowiednich warunkach kształcenia, przy zapewnieniu studentom i nauczycielom dostępu do potrzebnych źródeł informacji oraz nowoczesnych narzędzi i środków wspomagających proces kształcenia. Stosowane w jednostce rozwiązania proceduralne dotyczące weryfikacji stopnia osiągnięcia EU są przejrzyste i skuteczne.
5. Polonistyka na UMCS, należąca do ogólnorozwojowych studiów humanistycznych, wyrasta z zainteresowań oraz badań naukowych pracowników, prowadzonych w 4 głównych obszarach: językoznawczym, literaturoznawczym, teoretycznoliterackim i edukacyjnym, dzięki czemu znakomicie modeluje kanon edukacji polonistycznej.

Badania naukowe IFP sytuują się w obszarze i dziedzinie nauk humanistycznych – w dyscyplinie: literaturoznawstwo (badania literatury obejmujące wszystkie epoki do XXI w., problematykę dramatu i teatru, nowych mediów, zagadnienia teoretycznoliterackie, a także kontekstów kulturowych literatury) i językoznawstwo (badania polszczyzny historycznej i współczesnej, odmian i stylów języka, folkloru i gwar, gatunków mowy, języka mediów, sprawności komunikacyjnej, językowego obrazu świata, stereotypów i wartości, semantyki i pragmatyki, tekstu, frazeologii, fleksji, kategorii pojęciowych, onomastyki). W obrębie obu dyscyplin prowadzone są również badania edukacyjne. Zakres szczegółowych tematów i badań

naukowych w pełni odpowiada obszarom wiedzy, do których został przyporządkowany kierunek, a także dziedzinie nauki i dyscyplinom naukowym, do których odnoszą się efekty uczenia się.

Prowadzone w IFP badania pozostają w korelacji z programem kształcenia, służą jego weryfikacji, doskonaleniu i ciągłemu poszerzeniu oferty edukacyjnej (o wiedzę o najnowszych tendencjach pojawiających się w przestrzeni społeczno-kulturowej i badaniach na ich temat). Badania te dowodzą spójności zainteresowań naukowych pracowników z potrzebami edukacyjnymi oraz zaangażowania pracowników w rozwój dydaktyki uniwersyteckiej (zob. Kryterium 4). Szerokie spektrum podejmowanych badań znakomicie kształtuje fundament edukacji polonistycznej. Tematy badań ściśle łączą się z kształceniem ogólnym, kierunkowym i pozwalają na stworzenie unikalnych programów specjalnościowych (zob. s. 104-110). Mają znaczący wpływ na podnoszenie jakości kształcenia, gdyż zapewniają odpowiednie merytoryczne przygotowanie kadry do prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Prace literaturoznawcze prowadzone w naszym środowisku akademickim obejmują problematykę historycznoliteracką od początków polskiego piśmiennictwa po współczesność. W odniesieniu do literatury staropolskiej od lat mocno zaznaczają się badania i działalność edytorska dotycząca dzieł twórców renesansu i baroku (m.in. prace w ramach dwu serii: „Lubelska Biblioteka Staropolska” – od 2004 i „Lubelska Biblioteka Staropolska. Series Nova” – od 2018). Wydane prace wzbogacają merytorycznie treść wykładów z historii literatury polskiej oraz zajęć na specjalności wydawniczej. Równie wieloletnią tradycję mają prace badawcze nad przejawami występowania i funkcjonowania zjawisk preromantycznych w polskiej kulturze oraz nad utworami czołowych twórców romantyzmu. Wieloaspektowe badania spuścizny literackiej Krasińskiego zaowocowały nowatorskimi ujęciami monograficznymi, pozwalającymi inaczej spojrzeć na dorobek literacki, myśl filozoficzną i estetyczną trzeciego wieszca. Ważne miejsce zajmują także prace dotyczące dziedzictwa romantycznego od czasów powojennych, przez twórczość młodopolską, po zjawiska najnowsze. Pozwalają one na nowo wyznaczyć formy obecności paradygmatu romantycznego w kulturze polskiej XX i XXI wieku. Należy też podkreślić ciągłość (od lat 70. XX w.) nurtu badań nad literaturą polską pierwszej fazy nowoczesności, obejmujących twórców lat wojny i okupacji, opis przemian i ideowych uwikłań twórczości międzywojennych katastrofistów i przedstawicieli awangardy. Ich rezultaty to: podręcznik akademicki, monografie, edycje utworów poetyckich, a także artykuły w liczących się periodykach naukowych. Pokłosiem wielu liczących się ogólnopolskich konferencji naukowych, organizowanych przez Instytut, a obejmujących swą problematyką dwa ostatnie stulecia, jest seria monograficzna „Obrazy Kultury Polskiej”.

Badania językoznawców w IFP należą do najprężniej rozwijających się w Polsce i rozpoznawalnych za granicą. Z eksploracji tematyki językowego obrazu świata, gwar ludowych i zainteresowania kulturą ludową – co zaowocowało m.in. powstaniem tzw. lubelskiej czerwonej

serii, słownika etnolingwistycznego oraz czasopisma „Etnolingwistyka” – zrodziła się tzw. lubelska szkoła etnolingwistyczna. Dowodem uznania ze strony środowiska naukowego (krajowego i międzynarodowego) jest powierzenie lubelskim badaczom: funkcji przewodniczących Komisji Etnolingwistycznych Komitetu Językoznawstwa PAN i Międzynarodowego Komitetu Sławistów oraz organizacji I Międzynarodowego Kongresu Etnolingwistycznego, a także udział w prestiżowych międzynarodowych grantach badawczych.

Przez środowisko językoznawcze doceniane są także lubelskie badania z zakresu frazeologii, genologii, tekstologii i aksjologii lingwistycznej. Wiele publikacji wydanych przez naszych językoznawców zyskało status podręczników uniwersyteckich.

Świadectwem prężności polonistyki UMCS są znaczące – docenione i nagrodzone w środowisku – książki oraz publikacje w czołowych periodykach, a także uczestnictwo pracowników w liczących się grantach. Na jakość prowadzonej dydaktyki wpływają też: efektywne łączenie tradycyjnych i nowoczesnych form i metod kształcenia (w tym technik kształcenia na odległość, które przed pandemią były elementem wspomagającym proces kształcenia), pozyskiwanie grantów edukacyjnych oraz wykorzystywanie doświadczeń z wyjazdów krajowych i zagranicznych pracowników.

Celowe i w pełni przemyślane uwzględnienie wszystkich tych czynników pozwoliło stworzyć koncepcję kształcenia, która wyróżnia się spośród innych, i nadać jej indywidualny, niepowtarzalny rys.

Dodatkowo proces kształcenia na studiach polonistycznych jest realizowany w sposób nowoczesny, w odpowiednich warunkach, z zapewnieniem studentom i nauczycielom dostępu do potrzebnych źródeł informacji, a także nowoczesnych narzędzi pozyskiwania, przetwarzania i prezentacji danych, aparatury wspomagającej proces kształcenia.

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się

Nadrzędnym elementem programu kształcenia są **kierunkowe efekty uczenia się sformułowane dla profilu ogólnoakademickiego**, zgodne z koncepcją oraz celami kształcenia, a także Polską Ramą Kwalifikacji dla poziomu VI (studia I st.) i poziomu VII (studia II st.). Stanowią one podstawę doboru modułów kształcenia, ich wymiaru godzinowego i zakresu treści oraz przypisanych do nich form zajęć. Zgodnie z wymogami ustawowymi sformułowane efekty uwzględniają w szczególności: zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji. Są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu, określonymi w PRK, sformułowane je i opisano z należytą starannością, w sposób zrozumiały i pozwalający na

stworzenie systemu ich weryfikacji. W części modułów dotyczących specjalności nauczycielskiej efekty są zgodne ze standardami kształcenia.

Efekty uczenia się dla studiów I i II stopnia na kierunku filologia polska przyjęto:

- Uchwałą nr XXIV – 29.20/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 25 września 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przyporządkowania do dyscyplin naukowych kierunków prowadzonych na Wydziale Humanistycznym rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 ([UCHWAŁA Nr XXIV – 29.20/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 25 września 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przyporządkowania do dyscyplin naukowych kierunków prowadzonych na Wydziale Humanistycznym rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 - Uchwały, Zarządzenia, Pisma okólne - Akty prawne - Akty prawne - Strona główna UMCS](#)).

Dostosowanie programów studiów do wymogów Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nastąpiło: powyższą Uchwałą nr XXIV – 29.20/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 25 września 2019 r. Potem były kolejne modyfikacje programu:

- UCHWAŁĄ Nr XXIV – 38.33/20 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie ustalenia programów studiów dla kierunków: anglistyka, filologia polska, germanistyka, hispanistyka, historia, lingwistyka stosowana, romanistyka - studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia, logopedia z audiologią – studia stacjonarne drugiego stopnia prowadzonych na Wydziale Humanistycznym dla studentów rozpoczynających kształcenie od roku akademickiego 2020/2021 (<https://www.umcs.pl/pl/uchwaly-zarzadzenia-pisma-okolne,2499,uchwala-nr-xxiv-38-33-20-senatu-universytetu-marii-curie-sklodowskiej-w-lublinie-z-dnia-29-czerwca-2020-r-w-sprawie-ustalenia-programow-studiow-dla-kierunkow-anglistyka-filologia-polska-germanistyka-hispanistyka-historia-lingwistyka-stosowana-romanistyka-studia-stacjonarne-pierwszego-i-drugiego-stopnia-logopedia-z-audiologia-studia-stacjonarne-drugiego-stopnia-prowadzonych-na-wydziale-humanistycznym-dla-studentow-rozpoczynajacych-ksztalcenie-od-roku-akademickiego-2020-2021,91862.htm>).
- UCHWAŁĄ Nr XXV – 8.12/21 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie ustalenia programu studiów dla kierunku: filologia polska – studia stacjonarne pierwszego stopnia prowadzonych na Wydziale Humanistycznym dla studentów rozpoczynających kształcenie od roku akademickiego 2021/2022 - Uchwałą nr

XXIV – 29.20/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 25 września 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przyporządkowania do dyscyplin naukowych kierunków prowadzonych na Wydziale Humanistycznym rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0528/094326-xxv-8-12-21-uchwala-senatu-program-wh-filologia-polska.pdf>).

Efekty uczenia się z obszaru wiedzy odnoszą się do zagadnień związanych z wiedzą teoretyczną z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa (FP1K_W01, FP1K_W02, FP1K_W03, FP1K_W04, FP1K_W05 – dla studiów I st. oraz FP2K_W01, FP2K_W02, FP2K_W03, FP2K_W04 – dla studiów II st.), a także do treści interdyscyplinarnych, ogólnohumanistycznych (FP1K_W01, FP1K_W02, FP1K_W06; FP2K_W01, FP2K_W02, FP2K_W05) i społecznych (FP1K_W01, FP1K_W07, FP1K_W08; FP2K_W06, FP2K_W07). **Efekty uczenia się z obszaru umiejętności** odnoszą się m.in. do wykorzystywania zdobytej wiedzy w praktyce zawodowej i badawczej (FP1K_U01, FP1K_U02, FP1K_U03, FP1K_U04, FP1K_U05; FP2K_U01, FP2K_U02, FP2K_U03), do samodzielnego zdobywania nowej wiedzy w celu samorozwoju (FP1K_U06; FP2K_U04), efektywnego funkcjonowania w środowisku naukowym i zawodowym (FP1K_U07, FP1K_U09, FP1K_U10; FP2K_U04, FP2K_U05, FP2K_U06, FP2K_U07, FP2K_U08) oraz komunikowania się w języku obcym (FP1K_U08; FP2K_U08). **Zakładane przez efekty uczenia się kompetencje społeczne** mają ułatwić studentowi proces samodoskonalenia się (FP1K_K01, FP1K_K08; FP2K_K01, FP2K_K05) i odpowiedzialnie pełnić różne role społeczne oraz zawodowe (FP1K_K02, FP1K_K03, FP1K_K04, FP1K_K07; FP2K_K02, FP2K_K03), poznawanie i promowanie narodowego oraz regionalnego dziedzictwa kulturowego (FP1K_K05, FP1K_K06; FP2K_K04).

Spełnienie wymagań odnoszących się do efektów uczenia zawartych w standardach kształcenia przygotowujących do zawodu nauczyciela

Obecnie wszyscy studenci, którzy wybrali specjalność nauczycielską, realizują program kształcenia opracowany zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Przedmiotowe efekty uczenia się sformułowane dla zajęć z bloku specjalnościowego uwzględniają w pełnym zakresie ogólne i szczegółowe efekty uczenia się zawarte w standardach kształcenia. Program specjalności nauczycielskiej został opracowany dla 5-letniego cyklu kształcenia. W jego ramach, oprócz zajęć wynikających z nadrzędnych aktów prawnych, wprowadzono także zajęcia dodatkowe, ściśle związane z nauczaniem języka polskiego na poziomie szkoły podstawowej i średniej (*Uczeń o specjalnych*

potrzebach edukacyjnych na lekcjach języka polskiego w szkole podstawowej, Komunikacja w dydaktyce, Literatura dla młodego czytelnika, Ewaluacja w pracy polonisty, Regionalne dziedzictwo językowo-kulturowe). W ramach realizowanego w IFP projektu „Nauczyciel na miarę XXI wieku” wprowadzono na studiach II stopnia dodatkowe zajęcia dotyczące przygotowania pedagogiczno-psychologicznego i metodycznego (*Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych, Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na lekcjach j. polskiego, Podstawy glottodydaktyki, Polonistyczne laboratorium multimedialne, Kultura języka, Praktyki śródroczne w szkołach, Tutoring*). Pozwalają one przyszłym nauczycielom nabyć szerokie kompetencje pedagogiczne i metodyczne niezbędne do tego, by sprostać różnorodnym wyzwaniom, jakie czekają na nich w placówkach edukacyjnych.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Programy studiów ze względu na ich stałą ewaluację podlegają zmianom. Obecnie realizowane są programy zatwierdzone przez Senat UMCS 25.09.2019 r. (ze względu na potrzebę adaptacji do Polskiej Ramy Kwalifikacji nastąpiło przyjęcie nowych zestawów efektów uczenia się, dokonano także korekty planów; nie były to jednak różnice duże w stosunku do programów przyjętych wcześniej). Obecnie wszystkie roczniki studiów (I i II st.) realizują nowe programy.

Studia polonistyczne mają formę dwustopniową:

- studia I stopnia trwają trzy lata (6 semestrów) i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata;
- magisterskie studia II stopnia trwają dwa lata (4 semestry) i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra.

Zasady doboru treści kształcenia

Dobór treści realizowanych w ramach programu kształcenia na kierunku filologia polska w UMCS w pełni wykorzystuje interdyscyplinarność współczesnego literaturoznawstwa i językoznawstwa, ich walory poznawcze, kształcące i aplikacyjne. Studia łączą naukę o literaturze i języku z wiedzą ogólnohumanistyczną: o kulturze, procesach poznawczo-psychicznych, historii, sposobach funkcjonowania człowieka we współczesnym świecie. Uczą rozumienia rzeczywistości społeczno-kulturowej, właściwej interpretacji oraz oceny zjawisk i procesów zachodzących w świecie. Pozwalają na sprawne posługiwanie się metodami oraz narzędziami badawczymi właściwymi dla obu dyscyplin. Umożliwiają świadomy, celowy i odpowiedzialny proces kształtowania sfery inte-

lekturalnej, psychicznej i etycznej jednostki i jej relacji społecznych. Budują poczucie tożsamości narodowej, uczą szacunku dla dziedzictwa kulturowego i otwartości na inne kultury. Uczą też odpowiedzialności za działania mające wpływ na wychowanie młodych pokoleń.

Nadrzędnym elementem programu kształcenia są efekty uczenia się sformułowane dla profilu ogólnoakademickiego. Stanowią one podstawę doboru modułów kształcenia, ich wymiaru godzinowego i zakresu treści oraz przypisanych do nich form zajęć. Zgodnie z wymogami ustawowymi sformułowane efekty uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych, co jest niezbędne w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Proces kształcenia jest ukierunkowany na studenta, ma dostarczać mu aktualnej i kompletnej wiedzy polonistycznej, kształtować jego umiejętności intelektualne i praktyczne, pokazując jednocześnie możliwości zastosowania zdobytej wiedzy w różnych dziedzinach życia, a także przygotowując go do podjęcia pracy zawodowej.

Realizowany program studiów ściśle koresponduje też z zakresem i wynikami działalności naukowej pracowników IFP. Oferta zajęć, zwłaszcza przedmioty do wyboru, stanowi odzwierciedlenie problematyki badawczej podejmowanej przez pracowników.

Specjalności, a także wybieralne bloki tematyczne na studiach I i II stopnia mocno nawiązują do badań naukowych prowadzonych w obszarze obu dyscyplin. Dają studentowi możliwość poznawania aktualnej problematyki, jaką podejmuje ośrodek lubelski, oraz uczestniczenia w jego badaniach:

- **Studia I stopnia** mają zapoznać studenta z podstawami warsztatu badawczego, w tym ze sposobem przeprowadzania podstawowych analiz tekstów kultury (językowych i literackich), interpretacji zebranych wyników, a także przygotować go do wykonywania różnorodnych zadań praktycznych z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności nabytych podczas zajęć specjalnościowych.
- **Studia II stopnia** rozwijają warsztat badawczy, umiejętności analitycznego i krytycznego myślenia oraz pogłębioną, wieloaspektową ocenę zjawisk współczesnej rzeczywistości społeczno-kulturowej i zmian, jakie się w niej dokonywały w perspektywie historycznej, samodzielnej organizacji pracy własnej i zespołowej, profesjonalnej prezentacji wyników (np. w formie projektów o charakterze aplikacyjnym lub opracowań naukowych).

Studia I i II stopnia oferują studentowi na tyle szeroki wachlarz specjalności, że dają mu możliwość wyboru odpowiedniej ścieżki kształcenia. Proponowane specjalności odpowiadają zarówno profilowi badawczemu jednostki, jak i potrzebom rynku pracy. Są realizowane z wykorzystaniem potencjału kadrowego jednostki, przy wsparciu praktyków reprezentujących instytucje o profilu zgodnym z programem kształcenia.

Struktura programu i treści kształcenia studiów polonistycznych zostały pomyślane tak, aby bloki przedmiotowe pozwalały studentowi osiągnąć zakładane efekty uczenia się. Studia umożliwiają studentowi profesjonalne posługiwanie się nabytą wiedzą, wykorzystywanie zdobytych umiejętności w praktyce zawodowej i pracy badawczej. Celem ułatwienia studentom przyswajania wiedzy w sposób możliwie naturalny, zastosowano taki układ treści przedmiotowych, który bazuje na zasadzie stopniowania trudności i oddaje wzajemne zależności pomiędzy poszczególnymi grupami treści. Dlatego też w semestrach początkowych realizowane są przedmioty podstawowe, bardziej ogólne, natomiast moduły specjalistyczne – wprowadzone w dalszych etapach kształcenia. Treści kształcenia – ich struktura i wymiar – zostały ułożone tak, by zasadniczy trzon stanowił blok przedmiotów niezmiennych, dających fundamentalną wiedzę, podstawowe umiejętności i kompetencje, natomiast bloki przedmiotów specjalistycznych i fakultatywnych były elementem ulegającym modyfikacjom, pozwalającym dostosowywać program do aktualnych potrzeb studentów, potrzeb zmieniającego się rynku pracy oraz do zmian w sferze szkolnictwa wyższego.

Studia I stopnia

Wszystkie zajęcia realizowane na studiach I stopnia są podzielone na dwie grupy: blok zajęć obowiązkowych i blok zajęć do wyboru. Blok obowiązkowy w największym wymiarze realizowany jest na 1 roku studiów licencjackich (390 h), zaś najmniejszy – na roku 3 (180 h). Taki układ pozwala studentom zdobyć w pierwszej kolejności kanon wiedzy polonistycznej, do którego odwołują się na kolejnych etapach kształcenia, i który umożliwia im świadome podejmowanie decyzji dotyczących wyboru indywidualnych ścieżek kształcenia. Jednocześnie utrzymanie wspólnych zajęć do końca studiów zapewnia studentom poczucie przynależności do określonego roku i wspólnoty akademickiej.

Przedmioty obowiązkowe można podzielić na:

- **podstawowe zajęcia literaturoznawcze i językoznawcze**, które dają wiedzę o: epokach, prądach i teoriach badań literackich obejmujących całość dziejów literatury (po czasy najnowsze), budowie systemu językowego, wewnętrznym zróżnicowaniu języka, jego historii, zasadach komunikacji językowej, organizacji tekstu;
- **zajęcia pomocnicze** – dające ogólną wiedzę humanistyczną (wiedza o kulturze, filozofia, język łaciński z elementami kultury antycznej) oraz pozwalające tworzyć i doskonalić warsztat badawczy (metodologia nauk humanistyczno-społecznych, nauki pomocnicze filologii polskiej, technologia informacyjna, ochrona własności intelektualnej).

Na studiach I stopnia **oferta zajęć do wyboru** obejmuje kilka grup zajęć, za które student łącznie otrzymuje wymagane 30% punktów ECTS – (103 pkt.). Trzon tego segmentu programu stanowi blok modułów specjalnościowych. Studenci wybierają jedną z trzech proponowanych

specjalności: nauczycielską redaktorsko-medialną, studium teatralne. Wyboru specjalności dokonują w 1 semestrze. Wykaz zajęć dla poszczególnych specjalności zawarty jest w planie studiów.

Konstrukcję i treści bloków specjalnościowych zaprojektowano tak, by odpowiadały potrzebom współczesnego świata, w tym potrzebom lokalnego rynku pracy, a jednocześnie wykorzystywały potencjał społeczno-kulturowy Lubelszczyzny (media regionalne i instytucje kultury, jak np. CSP, Teatr NN, Teatr Osterwy). Jednocześnie tematyka bloków jest spójna z zakresem badań współczesnego językoznawstwa i literaturoznawstwa, a przede wszystkim odzwierciedla badania prowadzone przez pracowników Instytutu.

Studenci specjalności nauczycielskiej zapoznają się m.in. z: teorią i praktyką edukacji polonistycznej, sposobami wspierania rozwoju uczniów, badaniami nad istotą, miejscem, rolą i metodami kształcenia kompetencji humanistycznych w szkole i w uniwersytecie, wpływem kultury masowej na jakość i treści kształcenia polonistycznego.

Tematyka, jaką poznają studenci specjalności redaktorsko-medialnej, dotyczy np.: języka mediów, gatunków medialnych, perswazji i manipulacji w języku mediów, języka reklamy.

Studenci wybierający specjalność teatrologiczną (studium teatralne) uczestniczą w zajęciach na temat historii dramatu i teatru; rodzajów i specyfiki różnych widowisk (teatralnych, tanecznych, cyrkowych i in.), życia teatralnego i artystycznego Lublina, problemów recepcji teatru.

Student ma również możliwość swobodnego wyboru dodatkowych zajęć fakultatywnych uzupełniających jego kompetencje i rozwijających zainteresowania. W kolejnych semestrach są to: 4, 3, 3, 2, 3, 4 przedmioty (łącznie w ciągu studiów 19 przedmiotów w wymiarze 285 godzin).

Dobór zajęć fakultatywnych dokonywany jest w następujący sposób: pracownicy instytutu zgłaszają tematy zajęć fakultatywnych, a następnie studenci wybierają te, które mają być realizowane w danym roku. Oferta zajęć jest systematycznie poszerzana.

W ramach zajęć do wyboru znalazły się też: seminarium dyplomowe, lektorat z języka obcego, 2 przedmioty ogólnouniwersyteckie lub na innym kierunku studiów, praktyki.

Spośród oferowanych lektoratów studenci preferują język angielski, co jest efektem dominacji kultury anglosaskiej i języka angielskiego we współczesnym świecie, w tym zwłaszcza w świecie naukowym. Kurs języka obcego na studiach I stopnia kończy się potwierdzeniem umiejętności językowych na poziomie B2, natomiast na studiach II stopnia na poziomie B2+. Zajęcia prowadzą pracownicy Centrum i Certyfikacji Języków Obcych UMCS.

Studenci polonistyki mają także możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych w językach obcych na innych kierunkach naszego uniwersytetu w ramach zajęć ogólnouniwersyteckich (które wpisane są w siatki programowe studiów).

Studia II stopnia

Zajęcia na studiach II stopnia także przynależą do dwu bloków: obligatoryjnego i do wyboru.

Przedmioty obowiązkowe można podzielić na:

- **podstawowe zajęcia literaturoznawcze i językoznawcze**, które obejmują problematykę: epok literackich i formacji kulturowych, współczesnej literatury, językoznawstwa ogólnego, historii języka polskiego, współczesnej polszczyzny i komunikacji językowej,
- **zajęcia pomocnicze** – dające ogólną, ale także sprofilowaną wiedzę humanistyczną (teoria kultury, teatr i dramaty w ujęciu socjologicznym).

Bloki do wyboru obejmują z kolei: zajęcia specjalnościowe, przedmioty fakultatywne, metodologię badań (nad językiem/literackich), seminarium, przedmioty towarzyszące, praktyki zawodowe, przedmioty ogólnouniwersyteckie lub na innym kierunku studiów. Łącznie za zajęcia do wyboru student otrzymuje 83 punkty ECTS (niezbędne 30% ECTS).

Na II stopniu studenci wybierają jedną z czterech proponowanych specjalności: nauczycielską, wydawniczą, teatrologiczno-filmoznawczą, medioznawczą. Wyboru specjalności dokonują w 1 semestrze. Wykaz zajęć dla poszczególnych specjalności zawarty jest w planie studiów.

Zasady konstruowania i doboru treści w blokach specjalnościowych są analogiczne jak przy studiach I stopnia.

Problematyka badawcza prowadzona przez naszych pracowników, z jaką zapoznają się studenci specjalności nauczycielskiej, dotyczy m.in.: zagadnień związanych z problemami współczesnej edukacji polonistycznej, badań nad kształceniem kompetencji humanistycznych w szkole i na uniwersytecie, wpływu kultury masowej na jakość i treści kształcenia polonistycznego.

W przypadku specjalności wydawniczej takimi obszarami badawczymi są: genologia lingwistyczna, tekstologia edytorska, budowa, estetyka i historia książki, edytorstwo krytyczne, projektowanie artystyczne.

Specjalność teatrologiczno-filmoznawczą wspierają natomiast badania z zakresu dramatu i teatru współczesnego i ich przemian, teorii teatru i jego recepcji, wpływu popkultury na współczesne życie artystyczne, przemian sztuki w dobie kultury przemysłowej, modernizmu filmowego.

Studenci dokonujący wyboru specjalności medioznawczej zapoznają się z badaniami naszych pracowników, które dotyczą: historii prasy i form publicystycznych, genologii medialnej, języka mediów oraz etyki dziennikarskiej.

Analogicznie jak w przypadku studiów I stopnia student wybiera dodatkowe zajęcia fakultatywne. Udział w nich pozwala mu uzupełnić wiedzę, poszerzyć kompetencje społeczne i indywidualne zainteresowania. Łącznie w trakcie 2 lat studiów realizuje 12 fakultetów (w wymiarze 180 godzin; 1 semestr – 3 przedmioty, 2 – 1, 3 – 4, 4 – 4). Analogiczne są również zasady wyboru zajęć.

W ramach zajęć do wyboru znalazły się też: seminarium magisterskie, lektorat z języka obcego (zob. wyżej), metodologia badań literackich/nad językiem, zajęcia ogólnouniwersyteckie lub na innym kierunku studiów, praktyki.

Studia II stopnia oferują specjalności, które odpowiadają aktualnym badaniom pracowników, zainteresowaniom studentów i potrzebom rynku pracy, wykorzystują także potencjał Lublina – miasta kultury i ośrodka uniwersyteckiego.

Przykładowe powiązania pomiędzy przedmiotami (treściami kształcenia) a kierunkowymi efektami uczenia się:

- **Wiedza o współczesnym języku polskim, I stopień – K_W01, K_W03:** student ma wiedzę w zakresie gramatyki opisowej języka polskiego oraz wybranych zagadnień z zakresu leksykografii i leksykologii, frazeologii, semantyki i pragmatyki językowej, aksjologii lingwistycznej, tekstologii, genologii językoznawczej; dysponuje wiedzą na temat roli języka jako narzędzia poznania i interpretacji świata; rozpoznaje, nazywa, opisuje i tłumaczy fakty językowe związane z werbalizacją zjawisk językowo-kulturowych, aksjologicznych; **K_U05:** potrafi dokonać poprawnej analizy różnego typu tekstów reprezentujących różnorodne zjawiska i procesy kulturowe; potrafi dokonać analizy gramatycznej, leksykalnej, semantycznej, stylistycznej oraz pragmatycznej wypowiedzi reprezentujących różne odmiany współczesnej polszczyzny; potrafi przeprowadzić analizę kategorii JOS, wskazać związki między językiem a kulturą.
- **Poetyka z elementami teorii literatury, I st. – K_W01:** student w zaawansowanym stopniu zna specyfikę poetyki jako jednej z najważniejszych dziedzin literaturoznawstwa, najnowsze osiągnięcia i kierunki rozwoju nauk humanistycznych, głównie zagadnienia literaturoznawstwa polonistycznego; **K_W02:** w zaawansowanym stopniu zna metodologię i terminologię badań humanistycznych, w tym zwłaszcza filologicznych (poetyka dzieła literackiego); **K_U03:** potrafi poprawnie analizować i interpretować zagadnienia z zakresu poetyki w celu określenia ich oddziaływania społecznego oraz miejsca w kulturze narodowej i powszechnej.
- **Epoki literackie i formacje kulturowe, II st., 1r. – K_W03:** student ma wiedzę na temat specyfiki literatury staropolskiej w kontekście przemian kulturowych i estetyczno-literackich epoki renesansu i baroku; **K_W03, K_W05:** dysponuje wiedzą o roli piśmiennictwa literackiego XVI-XVII wieku w kształtowaniu kultury polskiej, o sposobach jego estetycznego oddziaływania, o głównych nurtach, stylach i tendencjach rozwojowych, a także o twórcach i ich dziełach w kontekście zagadnień z literatury powszechnej; **K_W02, K_W03, K_W04:** zna terminologię związaną z badaniami filologicznymi tekstów dawnych, wie o metodach ich interpretacji, zna podstawowe pojęcia, idee, toposy oraz kategorie historyczno-literackie cha-

rakterystyczne dla omawianych epok literackich; **K_U01, K_U02, K_U03**: student potrafi dokonać pisemnej i ustnej analizy, interpretacji oraz samodzielnej oceny wartości artystycznej tekstów kultury polskiej epok dawnych z uwzględnieniem kontekstu literatury europejskiej; **K_U01, K_U02, K_U04**: student posiada umiejętność lektury tekstu naukowego z zakresu poznawanego przedmiotu prowadzącą do przywoływania różnych stanowisk badawczych, syntezy różnych idei i poglądów; **K_K05**: student ma świadomość różnorodności ideowej i artystycznej literatury staropolskiej, jej miejsca w kulturze polskiej i europejskiej.

- **Edytorstwo popularnonaukowe i użytkowe, II st. - K_W01, K_W03, K_W06**: student zna i rozumie temat specyfiki komunikacji popularnonaukowej i użytkowej oraz ma wiedzę na temat gatunków tekstów funkcjonujących w obrębie obu sfer komunikacji; **K_W01, K_W03, K_W06**: zna i rozumie zasady edycji i redakcji tekstów popularnonaukowych i użytkowych; **K_U02, K_U03, K_U7**: potrafi przygotować różnogatunkowe teksty do druku i rozpowszechniania w formie tradycyjnej (papierowej) i elektronicznej, dokonać adiestacji i korekty tekstów; umie korzystać z zasobów internetowych oraz korpusów tekstowych; **K_K01**: jest gotów do rozwijania swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę dokształcania się i podnoszenia kompetencji kulturowych.

Powiązanie metod kształcenia z efektami uczenia się

Dobór metod kształcenia stosowanych na kierunku filologia polska jest zależny od rodzaju przedmiotu, charakteru treści i celu kształcenia. Pozwala to osiągnąć zakładane efekty uczenia się przez studentów, w szczególności przygotować ich do prowadzenia samodzielnej pracy badawczej. Zakres tematyczny zajęć i metody realizacji zadań mają ścisły związek z kierunkowymi efektami uczenia się i umożliwiają kształtowanie określonych kompetencji. Stosowane przez nauczycieli metody cechuje znaczna elastyczność oraz dopasowanie do realizowanych treści i zakładanych efektów uczenia się.

Wykłady w większości mają formę informacyjną, problemową bądź konwersatoryjną, często wspomagane są prezentacjami multimedialnymi, do czego dostosowane są sale dydaktyczne, wyposażone są w rzutniki multimedialne (mające dostęp do Internetu). W roku 2020, w związku z pandemią COVID-19 i przejściem na zdalny tryb kształcenia, ze względu na potrzeby nauczycieli, zakupiono dodatkowy sprzęt, który stanowi uzupełnienie posiadanego już wyposażenia.

Zajęcia konwersatoryjne najczęściej prowadzone są metodami: dyskusji dydaktycznej, metodą problemową, sytuacyjną, case study, wykonywania ćwiczeń praktycznych czy pracy z tekstem przewodnim. Studenci rozwiązują dany problem, korzystając z przygotowanych materiałów/literatury i prezentują wyniki swojej pracy na forum grupy. Ich praca podlega ocenie nie tylko przez prowadzącego, ale i innych studentów.

W formie laboratoryjnej prowadzone są wybrane zajęcia specjalnościowe: I st. – praca nad tekstem medialnym, warsztat redaktora prasowego, warsztaty pisania krytycznego, redagowanie tekstów, medialna emisja głosu, dydaktyka języka polskiego, emisja głosu, II st. – edytorstwo popularnonaukowe i użytkowe, adiustacja i korekta, komputerowe przetwarzanie tekstu, polonistyczne laboratorium cyfrowe, edytorstwo cyfrowe, a także obowiązkowa dla wszystkich na studiach I st. technologia informacyjna. Mała liczebność grup laboratoryjnych pozwala na dokładną diagnozę potrzeb studentów, indywidualizację procesu kształcenia, odpowiedni wybór metod i stałe monitorowanie ich skuteczności. Najczęściej stosowanymi metodami zajęć laboratoryjnych są: praca z tekstem przewodnim, metoda problemowa, ćwiczenia praktyczne. Wykonane przez studentów zadania podlegają omówieniu i ocenie zgodnie z przyjętymi na zajęciach kryteriami.

W ramach kształcenia językowego studenci uczęszczają na obowiązkowy czterosemestralny lektorat w wymiarze 120 godzin na studiach I stopnia i 60 godzin na stopniu drugim. Student może wybrać język angielski, niemiecki, rosyjski lub francuski, jednak najczęściej wybierany jest angielski. Zajęcia prowadzone są przez pracowników Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS, którzy mają również doświadczenie w uczeniu języków specjalistycznych w zakresie nauk humanistycznych. Stosowane jest przy tym poziomowanie studentów ze względu na zakres umiejętności początkowych. Stosowane na zajęciach metody: objaśnianie, wyjaśnianie, praca z tekstem, praca ze słownictwem, dyskusja przedmiotowa umożliwiają nabycie kompetencji językowych zgodnie z zapisami z efektów kierunkowych dla studiów I st. (K_U08: student potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) i II st. (K_U08: student potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz wykorzystywać w komunikacji w tym języku specjalistyczną terminologię z zakresu studiowanych dyscyplin). Nauka kończy się egzaminem poświadczającym znajomość języka na wymaganym poziomie. Studenci mogą też przystąpić do procedury certyfikacji. Lektorat języka obcego prowadzony jest w grupach do 20 osób.

Poniżej wymieniono przykłady wykorzystania opisanych metod w odniesieniu do kierunkowych efektów uczenia się, bądź/i modułowych efektów uczenia się. W tych egzemplifikacjach uwidaczniają się m.in. treści i metody, pozwalające przygotować studenta do działalności naukowej z zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa i nauk uzupełniających.

Najnowszy reportaż polski (II st.)

Przykładem wprowadzania metod aktywizujących są zajęcia *Najnowszy reportaż polski*. W ramach zajęć studenci zdobywają wiedzę na temat przemian gatunkowych reportażu w kontekście zupełnie nowej sytuacji medialnej (kryzysu prasy, rozwoju zjawiska „slow media”, reporterskich serii wydawniczych, rozwoju Internetu i podcastowych nisz), technologicznej, politycznej i spo-

łecznej; uzyskują wiedzę o reportażu jako gatunku pogranicznym pomiędzy sztuką informowania i podmiotowym tekstem artystycznym; wyróżniają reportaż literacki jako specyficznie wysublimowany gatunek w obrębie użytkowych form dziennikarstwa. Zagadnienia te są omawiane na reprezentatywnej próbie tekstów pochodzących z ostatnich dwóch dekad, z uwzględnieniem przemiany kultury postmodernizmu w jej późne, zmanierowane formy. Studenci zdobywają także wiedzę i umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tych tekstów. Zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem takich metod dydaktycznych jak wykład konwersatoryjny z prezentacją, dyskusja dydaktyczna, lektura fragmentów reportaży i ich wspólna analiza, praca samodzielna nad wybranymi fragmentami, pogładowe spotkanie z autorem tomu reporterskiego, pokazujące jego warsztat, metody pozyskiwania informacji i proces twórczy. Omawiane na zajęciach problemy wpisują się w obszar zagadnień literaturoznawstwa, ale są znacząco poszerzone o kontekst filozoficzny badań ksenologicznych i ksenotopograficznych w cywilizacji i kulturze ludzkiej. Powiązanie metod kształcenia z modułowymi efektami kształcenia i kierunkowymi efektami uczenia się: K_W01, K_W02, K_W03 – student zna i rozumie pogłębioną specyfikę gatunków dziennikarskich i pogranicznych; K_W04 – poznaje i rozumie metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania tekstów reporterskich; K_W06 – rozumie specyfikę tematyczną i aksjologiczną oraz gatunkową współczesnego reportażu; K_U01, K_U02 – potrafi operować w pogłębionym stopniu pojęciami i terminologią związaną z gatunkami dziennikarskimi, w szczególności z reportażem; K_U03, K_U05, K_U09 – potrafi prowadzić pogłębione krytyczne analizy, interpretacje, samodzielnie ocenia teksty dziennikarskich, w tym artystyczne; K_K01, K_K05 – bierze udział w dyskusji na temat współczesnego reportażu, stosownie do potrzeb organizuje własną pracę naukową, aktywnie uczestniczy w zajęciach; K_K04, K_K05 – jest gotów do pogłębiania i popularyzacji wiedzy o reportażu polskim.

Nazwy własne w języku i kulturze (II st.)

W ramach zajęć studenci zdobywają wiadomości w zakresie onomastyki jako dziedziny wiedzy o zasadach funkcjonowania i systemach nazw własnych (propriów, onimów). Tematyka spotkań jest tak ułożona, by pokazać nazwy własne w ich kontekście językowym, specyficznie onimicznym i społeczno-kulturowym, w odniesieniu do kultury rzeczywistości i kultury wartości. W konsekwencji zajęcia dają orientację w złożonej problematyce nazw tworzących różne klasy i zbiory, które określają rozmaite typy i sfery działalności ludzkiej, praktykę materialną i symboliczną związaną z użyciem języka, pozwalającą objaśnić przyczyny i cel ich wprowadzenia w obieg językowy.

Tematy poruszane na zajęciach są zróżnicowane, mają charakter teoretyczny, ale też analityczny i interpretacyjny, testują nabytą wiedzę dotyczącą historii i współczesnego funkcjonowania nazw własnych w obiegu społecznym, przybliżają różne procesy i mechanizmy nazwotwórcze.

Przykład jednego z tematów o nachyleniu teoretycznym, rozważanego na dwóch kolejnych zajęciach: Nominacja propria (onimizacja, transonimizacja oraz oznaczone formalnie nazwotwórstwo) – apelatywizacja i deonimizacja. Przed zajęciami studenci są proszeni o sięgnięcie do źródeł internetowych (polecony adres: <https://onomastyka.uni.lodz.pl/strona-glowna/terminologia-polska>) i zdobycie informacji na temat terminów określających mechanizmy i sposoby nominacji za pomocą nazw własnych oraz procesów prowadzących do przejścia nazw własnych do kategorii wyrazów pospolitych. Na zajęciach studenci dyskutują nad podanymi definicjami. Następnie omawiają wskazane zjawiska na przykładach, znanych sobie i zaczerpniętych z różnych opracowań (np. w przypadku apelatywizacji pod uwagę brane były nazwy związane z różnymi dziedzinami: mitologią i Biblią, postaciami historycznymi, literaturą i geografią). W ten sposób poznają ważne pojęcia oraz kategorie badawcze wykorzystywane na gruncie onomastyki, co stanowi dobre przygotowanie do prowadzenia badań własnych w dyscyplinie językoznawstwo.

Zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem takich metod dydaktycznych jak: wykład konwersatoryjny z prezentacją PPT, metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, wyjaśnianie ważniejszych kwestii (po lekturze wybranych opracowań), analiza przykładów. Na zaliczenie przedmiotu studenci przygotowują omówienie i interpretację wybranego zagadnienia onomastycznego na podstawie wyników badań przedstawionych w wybranych publikacjach z zakresu onomastyki.

Powiązanie metod kształcenia z modułowymi i kierunkowymi efektami uczenia się – Wiedza: K_W01, K_W02, K_W03 – student wymienia i objaśnia pojęcia i terminy używane w obszarze wiedzy o nazwach własnych (np. nazwa własna, onomastyka i onimia, onimizacja, transonimizacja, apelatywizacja, antroponim, toponim itd.) oraz charakteryzuje ważniejsze poglądy na temat nazw własnych; K_W04, K_W05 – objaśnia pochodzenie wybranych nazw, odtwarza fakty, które dały powód ich powstania, wskazuje na ich językową i pozajęzykową motywację; Umiejętności: K_U02, K_U04 – potrafi w zaawansowany sposób korzystać z dostępnych opracowań i wyszukiwać potrzebne informacje, wykonuje czynności związane z opracowaniem omawianych na zajęciach zagadnień i formułuje wnioski na ten temat; K_U03 – zdobywa i doskonali umiejętność rozpoznawania związków różnych klas nazw własnych z historią i kulturą społeczeństwa; Kompetencje społeczne: K_K04 – ma świadomość ważnej roli nazw własnych w życiu wspólnoty komunikatywnej; K_K01, K_K05 – jest chętny do dyskusji na temat wskazanych nazw (w różnych społecznych zasięgach ich funkcjonowania), stosownie do potrzeb organizuje własną pracę naukową, aktywnie uczestniczy w zajęciach.

Historia literatury polskiej do roku 1918 (I st.)

Aby osiągnąć efekt W01: student dysponuje wiedzą o roli piśmiennictwa staropolskiego w kształtowaniu się kultury narodowej i jego miejscu we współczesnym dyskursie literaturoznaw-

czym (odniesienie do efektów kierunkowych: K_W03: potrafi poprawnie analizować i interpretować zagadnienia z językoznawstwa, literaturoznawstwa i dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością w celu określenia ich oddziaływania społecznego oraz miejsca w kulturze narodowej i powszechnej, K_W06: potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, korzystać z tradycyjnych, nowoczesnych i zaawansowanych technik wyszukiwania i użytkowania informacji) korzystając z wykładu/objaśnień, student czyta, samodzielnie analizuje i interpretuje teksty źródłowe, poszukuje informacji na wskazanych przez prowadzącego platformach edukacyjnych, bierze udział w dyskusji, doskonali warsztat badacza literatury.

Współczesny język polski po roku 1989 (II st.)

Efekt U02 zakłada, że: student posiada umiejętność wykorzystywania wiedzy z zakresu zmian, jakim podlega polszczyzna po 1989 roku, merytorycznego argumentowania swoich obserwacji, formułowania wniosków, tworzenia syntetycznych (pisemnych i ustnych) podsumowań oraz prezentacji ich wyników (odniesienie do efektów kierunkowych – K_U02: potrafi w pogłębionym stopniu wykorzystywać wiedzę z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością do realizacji zadań, w tym badawczych oraz związanych z działalnością profesjonalną; potrafi dobierać źródła informacji, metody i narzędzia pozwalające na formułowanie i oryginalne rozwiązywanie złożonych i nietypowych problemów, oceniać przydatność tych metod i narzędzi; innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach, K_U03: potrafi prowadzić pogłębione badania obejmujące pisemną i ustną krytyczną analizę, interpretację oraz samodzielną ocenę wartości poznawczej, artystycznej i perswazyjnej tekstów kultury z różnych epok i obiegu, pozwalające określić charakter ich oddziaływania społecznego oraz miejsce w kulturze narodowej i powszechnej; prezentować wyniki swoich badań; formułować i testować hipotezy związane z problemami badawczymi); student pracuje metodą problemową, korzysta z objaśnień prowadzącego, samodzielnie zbiera i selekcjonuje informacje, doskonali warsztat badacza języka.

Polonistyczne laboratorium cyfrowe (II st.)

Osiągnięcie efektu U2 zakłada, że: student potrafi obsługiwać wybrane programy i aplikacje przydatne w pracy humanisty (odniesienie do efektów kierunkowych – K_U04: potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę ze źródeł ogólnych i specjalistycznych, stosować w pracy badawczej i zawodowej zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, wykorzystywać umiejętności badawcze w pracy indywidualnej i zespołowej, kierować pracą zespołu); student pracuje w pracowni komputerowej, poznaje w praktyce poprzez obserwację pokazu prowadzącego i wykonywanie ćwiczeń wybrane programy i aplikacje.

Edytorstwo cyfrowe (II st.)

Osiągnięcie efektu U1 zakłada, że: student projektuje sprofilowaną tematycznie stronę internetową, dbając o jej funkcjonalność, typograficzne zróżnicowanie i atrakcyjność wizualną (odniesienie do efektów kierunkowych – K_U02: potrafi w pogłębionym stopniu wykorzystywać wiedzę z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością do realizacji zadań, w tym badawczych oraz związanych z działalnością profesjonalną; dobierać źródła informacji, metody i narzędzia pozwalające na formułowanie i oryginalne rozwiązywanie złożonych i nietypowych problemów, oceniać przydatność tych metod i narzędzi; innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach, K_U04: potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę ze źródeł ogólnych i specjalistycznych, stosować w pracy badawczej i zawodowej zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, wykorzystywać umiejętności badawcze w pracy indywidualnej i zespołowej, kierować pracą zespołu, K_U07: potrafi stosować przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej, K_U09: rozwija wiedzę i pogłębia umiejętności badawcze oraz zawodowe, samodzielnie planuje i realizuje własne uczenie się przez całe życie, ukierunkowuje innych w tym zakresie); student, korzystając z wyjaśnień/opisu prowadzącego, pracuje metodą tekstu przewodniego, przygotowuje projekt tematycznej strony internetowej, bierze udział w dyskusji, ocenia pracę własną i innych studentów.

Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych na lekcjach j. polskiego w klasach 4-8. (I st.)

Efekt U03 zakłada, że: student potrafi przygotować materiały edukacyjne dostosowane do indywidualnych potrzeb ucznia (odniesienie do efektów kierunkowych – K_U01: potrafi operować w zaawansowanym stopniu pojęciami oraz terminologią właściwymi dla literaturoznawstwa, językoznawstwa oraz dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością; K_U02: potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i dyscyplin związanych ze studiowaną specjalnością; oceniać przydatność typowych metod oraz technik do realizacji różnych zadań związanych z działalnością profesjonalną; K_U04: poprawnie dobierać metody i narzędzia pozwalające na rozwiązywanie typowych problemów w obrębie dyscyplin właściwych dla studiowanej specjalności); student, wykorzystując objaśnienia prowadzącego, dokonuje analizy otrzymanych materiałów związanych z dostosowaniem procesu kształcenia do indywidualnych potrzeb ucznia, bierze udział w dyskusji, przygotowuje samodzielnie lub w grupie przykładowe polecenia/zadania/materiały edukacyjne dla uczniów o SPE, przygotowuje się do prowadzenia własnych badań edukacyjnych.

Diagnostyka i kontrola osiągnięć szkolnych uczniów (II st.)

Efekt W01 zakłada, że student: definiuje podstawowe pojęcia z zakresu oceniania (odniesienie do efektów kierunkowych – K_W01: zna w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową językoznawstwa i literaturoznawstwa polonistycznego, a także nauk pokrewnych i uzupełniających stu-

diowaną dyscyplinę oraz ich powiązania umożliwiające integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin); student formułuje własne definicje wybranych pojęć z oceniania, zapoznaje się z wybraną literaturą przedmiotu i obowiązującymi aktami prawnymi dotyczącymi oceniania, wskazuje na możliwe problemy związane z ocenieniem szkolnych osiągnięć uczniów, przygotowuje się do prowadzenia badań edukacyjnych.

Emisja głosu (I st.)

Osiągnięcie efektu K1 zakłada, że: student dokonuje oceny własnych kompetencji, ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności z zakresu emisji głosu, rozumie konieczność ciągłych ćwiczeń doskonalących (odniesienie do efektów kierunkowych - K_K01: jest gotów do uczenia się i doskonalenia kompetencji przez całe życie; świadomej, krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, korzystania z wiedzy eksperckiej); student obserwuje pokaz przygotowany przez prowadzącego, wykonuje samodzielnie wskazane ćwiczenia, dokonuje samoobserwacji, obserwuje ćwiczenia wykonywane przez innych studentów.

Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Nauczanie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość ma w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej długą tradycję. Pierwszą utworzoną w tym celu platformą był Wirtualny Kampus, który uruchomiono w 2004 r. Jego celem było wykorzystanie technologii informacyjnych do wspomagania nauczania tradycyjnego oraz uzupełnienie oferty edukacyjnej Uniwersytetu. Od tego czasu jest on nieustannie wzbogacany o nowe narzędzia i opcje (uwzględniane są tu potrzeby, oczekiwania i sugestie zarówno pracowników, jak i studentów). Wielu pracowników IFP odbyło szkolenia dotyczące pracy na tej platformie, uczelnia przygotowała również materiały edukacyjne dla studentów. Przed pandemią zajęcia zdalne były wykorzystane jako wspomagające główny proces kształcenia. Liczba zajęć prowadzonych zdalnie była zgodna z wymaganiami w tym zakresie.

Wraz z wybuchem pandemii, zgodnie z uregulowaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi, zajęcia zdalne stały się jedyną formą realizacji programu kształcenia. W semestrze letnim 2019/2020, ze względu na nagłą konieczność przejścia na zdalny tryb kształcenia zajęcia mogły być realizowane na różnych platformach e-learningowych. Od roku 2020/2021 do prowadzenia zajęć i do weryfikacji efektów uczenia się służą wyłącznie: aplikacja TEAMS w ramach Microsoft Office 365 oraz Wirtualny Kampus. Zajęcia odbywają się w formie synchronicznej, w czasie rzeczywistym, według ustalonego planu. Przy użyciu tych narzędzi prowadzona jest też komunikacja ze studentami w ramach zajęć oraz udostępniane są im materiały dydaktyczne. Komunikację uzupełnia system USOS, który wykorzystywany jest do przekazywania informacji natury ogólnej, dotyczących organizacji zajęć, zasad bezpieczeństwa, czy planowanych przedsięwzięć. Umożliwia on sprawną komunikację zarówno z całymi rocznikami, grupami zajęciowymi, jak i pojedynczymi studentami.

Dodatkowo, każdy pracownik ma możliwość zaproponowania innego niż wymienione wyżej narzędzia/platformy, które po pozytywnym zaopiniowaniu przez LubMAN i uzyskaniu pozwolenia Dziekana Wydziału, może być stosowane w nauczaniu. Mimo iż niektóre wykorzystywane narzędzia nie były dla pracowników i studentów nowe, to wraz z przejściem całego Uniwersytetu na system kształcenia na odległość w marcu 2020 roku, zostały uruchomione różne działania (wykłady, szkolenia, warsztaty, filmy instruktażowe, webinaria oraz indywidualne konsultacje prowadzone przez pracowników Biura ds. Zdalnego Kształcenia oraz pracowników Biura ds. Analiz Jakości Kształcenia; na stronie uczelni powstała też zakładka „kształcenie zdalne”, gdzie student mógł znaleźć materiały instruktażowe dotyczące pracy w środowisku wirtualnym, <https://www.umcs.pl/pl/ksztalcenie-na-odleglosc,20267.htm>) wspierające prowadzenie zajęć dydaktycznych. Biuro ds. Zdalnego Kształcenia uruchomiło także forum dyskusyjne *Pytania – odpowiedzi – rady – wymiana doświadczeń* oraz koordynowało szkolenia nauczycieli akademickich, po to, by praca zdalna była jak najbardziej efektywna, atrakcyjna i angażująca dla studentów oraz by móc zaoferować najwyższą jakość kształcenia i zapewnić osiągnięcie zakładanych programem efektów. Wydział dokonał zakupu dodatkowego sprzętu komputerowego dla prowadzących zajęcia. Należy podkreślić, iż celem minimalizowania skutków braku kontaktów bezpośrednich, utrzymywany jest też stały kontakt ze studentami, także poza zajęciami. Opiekunowie roku organizują dla studentów spotkania mające na celu wspieranie ich w okresie pracy zdalnej oraz umożliwiające kontakt indywidualny. Pozwala to na zdiagnozowanie ewentualnych problemów towarzyszących kształceniu zdalnemu oraz poznanie innych potrzeb, czy oczekiwań studentów. Informacje pozyskiwane od studentów są przekazywane władzom i stanowią podstawę do podejmowania działań rozwiązujących problemy i decyzji w sprawie organizacji kształcenia i wsparcia studentów. Zajęcia w roku akademickim 2020/2021, zgodnie z decyzją władz dziekańskich były realizowane w całości zdalnie.

Zasady kształcenia zdalnego w roku akademickim 2020/2021 oraz sposoby oceny osiągnięć studenta regulowane były przez Zarządzenia Rektora UMCS:

1. Zarządzenie nr 111/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie trybu przeprowadzania oraz organizacji zaliczeń końcowych i egzaminów w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/1222/101552-zr-nr-111-2020-egzaminy-zaliczenia-koncowe-covid-sem-zimowy-20-21.pdf>),
2. Zarządzenie Nr 73/2020 z dnia 20 sierpnia 2020 r. (z późniejszymi zmianami) w sprawie organizacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0820/125152-zr-nr-73-2020-org-zajec-dydaktycznych-sem-zimowy-rok-2020-2021-www.pdf>),

wyboru dogodnej dla siebie ścieżki spośród: (1) indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów – ta forma adresowana jest do studentów, którzy osiągają wybitne wyniki w nauce i chcą poszerzyć lub zmodyfikować ścieżkę kształcenia; (2) indywidualnej organizacji studiów – jest to forma umożliwiająca połączenie studiowania i innych aktywności lub obowiązków (pracy, wychowania dzieci, leczenia, zaangażowania na rzecz Uczelni, itp.); (3) „Programu dwutorowej kariery UMCS” – forma skierowana do osób, które charakteryzują się ogólnopolskimi lub międzynarodowymi wybitnymi osiągnięciami: artystycznymi; sportowymi; na rzecz wolontariatu; w działalności społecznej; w działalności badawczej. Szczegółowe zasady określone zostały w Załączniku do Uchwały Nr XXIV-26.5/19 Senatu UMCS z dnia 24 kwietnia 2019 r. (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2019/0920/075358-regulamin-studiow-kwiecien-2019-r.pdf>).

Na poziomie Instytutu Filologii Polskiej indywidualizacja procesu kształcenia przejawia się w możliwości wyboru specjalności na kierunku filologia polska (trzech na I stopniu nauczania i czterech na II stopniu) oraz w możliwości wyboru zajęć spośród bogatej oferty zajęć fakultatywnych. W każdym roku akademickim uruchamiane są te specjalności, które cieszą się zainteresowaniem studentów. W ramach każdej specjalności student ma możliwość wyboru właściwej dla siebie problematyki pracy dyplomowej i promotora, pod którego opieką przygotowuje pracę. Mała liczebność grup seminaryjnych pozwala na indywidualne podejście, a to z kolei wpływa na wysoką jakość kształcenia. Dzięki przyjętym rozwiązaniom (małolicznym grupom, regularnym konsultacjom, korzystaniu z platform i aplikacji do kształcenia na odległość) możliwa jest szeroka opieka nad studentami z niepełnosprawnościami, studentami, dla których język polski nie jest pierwszym językiem lub studentami realizującymi się dodatkowo w innych dziedzinach (naukowej, artystycznej, sportowej, społecznej itp.). Jeden ustalony z góry termin wszystkich seminariów, niekolidujący z innymi zajęciami, pozwala studentom na realny wybór promotora i tematyki badań.

Dodatkową szansą dla studentów na rozwijanie swoich zainteresowań jest działalność w kołach naukowych, w których pod opieką naukową możliwa jest realizacja różnych zadań naukowych, i organizacyjnych, w tym: organizacja konferencji, realizacja projektów, publikacja tomów naukowych, udział w wyjazdach naukowo-badawczych, itp.

Studenci w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mogą ubiegać się o wyjazd zagraniczny na studia w ramach programów Erasmus+ mobilność edukacyjna, CEEPUS oraz NAVA, mogą również część studiów (semestr lub rok) zrealizować na innej uczelni w Polsce w ramach programu MOST.

Na indywidualizację procesu kształcenia wpływa także rozbudowany system wspierania wyróżniających się studentów (zob. Kryterium 5).

Studenci z niepełnosprawnościami mają zagwarantowane w regulaminie prawa i przywileje ułatwiające im studiowanie na UMCS, przy jednoczesnej dbałości o najwyższą jakość kształcenia i realizację wszystkich efektów uczenia się założonych w planie studiów. W zajęciach i egzaminach mogą uczestniczyć tłumacze języka migowego, a także asystenci osób niepełnosprawnych ruchowo i osób niewidomych. Student z niepełnosprawnością – w uzasadnionych przypadkach – może za zgodą prowadzącego zajęcia wykonywać notatki z zajęć na własny użytek w formie alternatywnej, tzn. poprzez nagrywanie zajęć, robienie zdjęć, może również korzystać z innych urządzeń lub pomocy osób robiących notatki. Studenci z niepełnosprawnościami mogą wnioskować także m.in. o przedłużenie sesji, zmianę formy egzaminu z pisemnego na ustny lub odwrotnie, możliwość otrzymania arkusza egzaminacyjnego w formie dostosowanej do stopnia niepełnosprawności (np. z powiększoną czcionką w przypadku osób słabowidzących).

Opiekę nad studentami i doktorantami z niepełnosprawnościami oraz nad osobami doświadczającymi kryzysów zdrowia psychicznego sprawuje w UMCS Zespół ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami. Pomoc, z której mogą korzystać studenci, jest kompleksowa i obejmuje między innymi: pomoc tłumacza języka migowego, transport na zajęcia dydaktyczne, użyczenie sprzętu (powiększalnik video FarView, powiększalnik OPTi Verso 2, dyktafony, System FM Amigo T5/R5 i Domino Pro, komputery przenośne, monitory brajlowskie, itp.), dodatkowe zajęcia z j. angielskiego, konsultacje z j. obcego dla osób niesłyszących i niedosłyszących, szkolenia, warsztaty, konferencje, różnego typu usługi doradcze, wyjazdy edukacyjne, zajęcia sportowe (np. basen, boccia, gimnastyka kompensacyjna) oraz konsultacje w zakresie zdrowia psychicznego. Wsparcie, jakie otrzymali studenci filologii polskiej, (zob. zał. IV). Ponadto kadra Instytutu Filologii Polskiej bierze udział w warsztatach, szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego w celu poprawy jakości kształcenia osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego, studentów z Białorusi lub Ukrainy (dla których język polski nie jest pierwszym językiem) oraz by przeciwdziałać wykluczeniu (zob. zał. V). Studenci, doktoranci i pracownicy UMCS mają możliwość bezpłatnego korzystania z pomocy psychologów, psychoterapeutów oraz z doradztwa edukacyjnego. Warto w tym miejscu podkreślić, że istnieje możliwość uzyskania porady także w językach obcych (po angielsku lub ukraińsku). Na komfort studiowania wpływa także dostosowana do osób z niepełnosprawnościami infrastruktura uczelni (zob. Kryterium 5).

Harmonogram realizacji studiów i dobór form zajęć

Harmonogram zajęć jest przygotowywany na poziomie Wydziału po konsultacji z pracownikiem prowadzącym zajęcia. Staramy się, by był możliwie przyjazny studentom, pozwalał im efektywnie wykorzystać czas na naukę podczas zajęć i poza zajęciami. W tym celu nie kumulujemy dużej liczby godzin w jednym dniu, planujemy przerwy oraz dopasowujemy wielkość sal do liczebności grup –

w przypadku wykładów, w których uczestniczy cały rok, zajęcia odbywają się w aulach i największych salach. Naszym atutem są niewielkie odległości przestrzenne między salami, w których odbywają się kolejne zajęcia danego dnia. Wychodzimy też naprzeciw osobom z niepełnosprawnościami, starając się dopasować sale np. pod kątem możliwości dojazdu do nich windą.

Zajęcia do wyboru odbywają się w terminach gwarantujących realną możliwość indywidualnego dopasowania harmonogramu. Od roku akademickiego 2019/2020 zapisy na wszystkie zajęcia odbywają się poprzez platformę USOS. Zapisy na zajęcia językowe odbywają się indywidualnie z możliwością wyboru języka obcego w zależności od poziomu kompetencji językowych. W przypadku próśb studentów o zmianę dnia (godziny), w którym zaplanowane zostały zajęcia, pracownicy w miarę możliwości uwzględniają postulaty studentów (w przypadku seminariów, które odbywają się w gabinetach pracowników badawczo-dydaktycznych, wyeliminowany jest problem dostępności sal dydaktycznych).

W każdym sylabusie pracownik określa, ile czasu student ma przeznaczyć na tzw. godziny (lekcyjne) kontaktowe (wykład, konwersatorium, konsultacje, laboratorium, ćwiczenia, seminarium) oraz godziny niekontaktowe (przygotowanie do egzaminu/zaliczenia, przygotowanie do zajęć, studiowanie literatury przedmiotu). Przyjmuje się, że 1 ECTS to 25-30 h nakładu pracy studenta.

Liczebność grup studenckich dla poszczególnych form zajęć określa „Regulamin pracy”, który stanowi, że wykłady prowadzone są dla wszystkich studentów na danym roku, ćwiczenia odbywają się w grupach liczących 25–35 osób, konwersatoria – w grupach 15–25 osobowych, zaś laboratoria w grupach 10–15 osobowych, a lektoraty języka obcego w grupach 15–20 osobowych. Minimalna liczebność grup w przypadku seminariów dyplomowych to 6 osób, jeśli prowadzący wyraża zgodę, może ona liczyć również mniej osób. Uruchomienie specjalności i realizacja przedmiotu fakultatywnego wymaga grupy co najmniej 20-osobowej. Zważywszy na liczbę osób, którzy podjęły studia na filologii polskiej w ostatnich latach, studenci mają zapewnione komfortowe warunki studiowania i indywidualne podejście kadry naszego Instytutu.

Na **studiach I stopnia** łączna liczba godzin wynosi:

- a. specjalność nauczycielska: 1785 h (1935 h z praktyką) z czego 480 h stanowią wykłady, 960 h konwersatoria, 135 h ćwiczenia, 120 h laboratoria, 90 h seminaria. Zajęcia związane ze specjalnością to łącznie 375 h oraz 150 h praktyki;
- b. studium teatralne: 1785 h (1965 h z praktyką i zajęciami integracyjnymi) z czego 510 h stanowią wykłady, 1095 h konwersatoria, 60 h ćwiczenia, 30 h laboratoria, 90 h seminaria. Zajęcia związane ze specjalnością to łącznie 375 h oraz 120 h praktyki i 60 h zajęć integracyjnych;

- c. specjalność redaktorsko-medialna: 1785 h (1875 h z praktyką) z czego 420 h stanowią wykłady, 1020 h konwersatoria, 120 h ćwiczenia, 135 h laboratoria, 90 h seminaria. Zajęcia związane ze specjalnością to łącznie 375 h oraz 90 h praktyki.

Oprócz tego plan studiów zakłada przedmioty do wyboru – 495 h, w tym seminarium dyplomowe 90 h oraz język obcy 120 h. Zajęcia związane z działalnością naukową prowadzoną na uczelni stanowią ponad 80% wszystkich zajęć (w zależności od specjalności 142-151 ECTS).

Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, to 100.

Na **studiach II stopnia** łączna liczba godzin wynosi:

- a. specjalność nauczycielska: 960 h (1110 h z praktyką) z czego 330 h stanowią wykłady, 420 h konwersatoria, 30 h ćwiczenia, 60 h laboratoria, 120 h seminaria. Zajęcia związane ze specjalnością to łącznie 240 h oraz 150 h praktyki;
- b. specjalność wydawnicza: 900 h (1020 h z praktyką) z czego 285 h stanowią wykłady, 420 h konwersatoria, 75 h laboratoria, 120 h seminaria. Zajęcia związane ze specjalnością to łącznie 180 h oraz 120 h praktyki;
- c. Specjalność medioznawcza: 900 h (1020 h z praktyką) z czego 270 h stanowią wykłady, 480 h konwersatoria, 30 h laboratoria, 120 h seminaria. Zajęcia związane ze specjalnością to łącznie 180 h oraz 120 h praktyki;
- d. Specjalność teatrologiczno-filmoznawcza: 900 h (1020 h z praktyką) z czego 300 h stanowią wykłady, 480 h konwersatoria, 120 h seminaria. Zajęcia związane ze specjalnością to łącznie 180 h oraz 120 h praktyki.

Oprócz tego plan studiów zakłada przedmioty do wyboru – 390 h, w tym seminarium dyplomowe 90 h oraz język obcy 60 h. Zajęcia związane z działalnością naukową prowadzoną na uczelni stanowią ponad 70% wszystkich zajęć (w zależności od specjalności 82-93 ECTS).

Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, to 65.

Podsumowując, czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony punktami ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się w odniesieniu do konkretnych zajęć (godziny kontaktowe z nauczycielem oraz czas na pracę własną studenta) umożliwiają studentowi osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Liczba punktów ECTS uzyskiwana na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymogami. Proporcje wykładów w stosunku do konwersatoriów, laboratoriów i ćwiczeń są uzasadnione profilem studiów ogólnoakademickich. Program zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela spełnia wszystkie wymagania określone w przepisach.

Program i organizacja praktyk

Bardzo istotnym elementem programu studiów na filologii polskiej są praktyki zawodowe. Ich wymiar określa specyfika specjalności wybranej przez studentów. Od kilku lat, choć w ofercie edukacyjnej są trzy specjalności na studiach I st. i cztery specjalności na studiach II st., realizujemy po dwie specjalności na każdym stopniu. Jest to związane z mniejszym naborem oraz brakiem zainteresowania pełną ofertą. Z tego względu obecnie studenci odbywają: praktyki pedagogiczne (I i II st.), redaktorsko-medialne (I st.), wydawnicze (II st.). Warunki i zasady odbywania praktyk są zgodne z wytycznymi zawartymi w Zarządzeniu Nr 31/2016 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 17 maja 2016 r. zmieniające Zarządzenie Nr 70/2015 Rektora UMCS z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie zasad organizacji i odbywania praktyk objętych planem studiów w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w ramach studiów pierwszego, studiów drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. W UMCS działa elektroniczny System Obsługi Praktyk (<https://praktyki.umcs.lublin.pl/>), wspomagający organizację i ocenę praktyk (zawarcie umowy, prowadzenie dziennika praktyk, zaliczenie). Ocenę ostateczną z praktyki wystawia opiekun praktyk z ramienia Uczelni (po zapoznaniu się z dokumentacją z praktyki oraz z opinią opiekuna praktyki ze strony praktykodawcy, która obejmuje przebieg praktyki oraz postawę i kompetencje praktykanta). Zasady organizacji praktyk określono w procedurze wydziałowej. Wskazano w niej obowiązki praktykanta, opiekuna z ramienia uczelni oraz procedurę oceny jakości praktyk. Program praktyk jest zgodny z programem kształcenia na danej specjalności, na określonym poziomie studiów. Opisano w nim rodzaj praktyk, warunki zaliczenia, wymiar oraz sposoby ich dokumentowania.

Praktyka pedagogiczna

Odbycie praktyki pedagogicznej wynika z wymagań zapisanych w standardzie kształcenia nauczycieli. Zgodnie z nimi zdefiniowano efekty uczenia się oraz wskazano metody ich weryfikacji.

Praktyki ogólnopedagogiczne i przedmiotowo-metodyczne są integralną częścią procesu kształcenia studentów zainteresowanych zdobyciem kwalifikacji zawodowych niezbędnych do samodzielnej pracy w zawodzie nauczyciela języka polskiego. Zajęcia te przynoszą praktyczną realizację treści kształcenia. Odbywają się równolegle z kształceniem teoretycznym zgodnym z kierunkiem studiów i wybraną specjalnością. Głównym celem praktyk jest umożliwienie studentom zdobycia kwalifikacji niezbędnych do wykonywania zawodu nauczyciela języka polskiego. Wiedza nabyta w toku studiów kierunkowych – w myśl założeń programu praktyk – powinna znaleźć zastosowanie w czasie realizacji praktyk.

Szczegółowy regulamin praktyk opracowany w IFP zawiera ogólne zasady ich organizacji, opis obowiązków praktykanta, opiekuna z ramienia uczelni oraz opiekuna w szkole. Opiekunami prak-

tyk są osoby z odpowiednim doświadczeniem, kompetencjami i przygotowaniem merytorycznym. W ramach realizacji zakończonego już projektu „Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS” przeszkolono nauczycieli pełniących/chcących pełnić funkcję opiekuna praktyk. Opiekunowie mogą na bieżąco aktualizować swoją wiedzę, korzystając z zasobów edukacyjnych Instytutu oraz konsultacji z pracownikami Katedry Edukacji Polonistycznej. W IFP UMCS przygotowuje się harmonogram odbywania praktyk na dany rok akademicki. Sposoby weryfikacji i oceny osiągniętych przez studenta efektów uczenia się zakładanych dla praktyk są opisane w sylabusach. Efekty kształcenia i zakres praktyk podlegają systematycznej i ciągłej ewaluacji na dwu poziomach: rekomendacje formułują opiekunowie praktyk z ramienia IFP, jak też opiekunowie praktyk z ramienia praktykodawcy oceniają stopień osiągnięcia danego efektu kształcenia przez studenta, co pozwala na podjęcie odpowiednich kroków przez instytutowych opiekunów praktyk w kolejnych cyklach kształcenia.

Wymiar praktyk

Studia I stopnia – łącznie 150 h, w tym: 30 h praktyka ogólnopedagogiczna, 120 h praktyka przedmiotowo-metodyczna. Obie praktyki realizowane są w szkole podstawowej: praktyka ogólnopedagogiczna w semestrze 3, przedmiotowo-metodyczna – cz. 1 – w semestrze 4, cz. 2 – w semestrze 5. Dla obu części praktyk sformułowano efekty uczenia się zakładające przyrost kompetencji.

Studia II stopnia - łącznie 150 h, w tym 30 h: praktyka ogólnopedagogiczna, 120 h praktyka przedmiotowo-metodyczna. Obie praktyki realizowane w szkole ponadpodstawowej: praktyka ogólnopedagogiczna – w semestrze 1, przedmiotowo-metodyczna – cz. 1 – w semestrze 2, cz. 2 – w semestrze 3. Dla obu części praktyk sformułowano efekty uczenia się zakładające przyrost kompetencji.

Dodatkowo w ramach realizacji projektu „Nauczyciel na miarę XXI wieku” studenci realizują 30 h praktyki psychologiczno-pedagogicznej śródrocznej oraz 30 h praktyki śródrocznej przedmiotowo-metodycznej w szkołach ponadpodstawowych różnego typu. Praktyka psychologiczno-pedagogiczna śródroczna cz. 1 jest realizowana w semestrze 1, psychologiczno-pedagogiczna – cz. 2 – w semestrze 2. Praktyka śródroczna przedmiotowo-metodyczna w szkołach ponadpodstawowych: cz. 1 jest realizowana w semestrze 2, cz. 2 – w semestrze 3.

Miejsca praktyk

Praktyki odbywają się w szkołach, które gwarantują stworzenie warunków do osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

Placówki szkolne, w których studenci odbyli praktykę w ostatnich dwóch latach:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Sobolewie
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Odechowie
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mariana Osińskiego w Rykach
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi im. Orła Białego
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Łopienniku Dolnym
- Szkoła Podstawowa im. bł. Jana Pawła II w Siedliskach Drugich
- Szkoła Podstawowa im. Bł. Karoliny Kózkówny w Brzezinach
- Szkoła Podstawowa im. Bolesława Prusa w Wólce Rokickiej
- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Fajstławicach
- Szkoła Podstawowa im. Wincentego Witosa w Łowcach
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ignacego Daszyńskiego w Radomiu
- Szkoła Podstawowa nr 10 w Lublinie
- Szkoła Podstawowa nr 10 w Tarnobrzegu
- Szkoła Podstawowa nr 11 im. Stanisławy Filipiny Paleolog w Lublinie
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Hrubieszowie
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Dęblinie
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Kraśniku
- Szkoła Podstawowa nr 25 im. Władysława Broniewskiego w Lublinie
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Tadeusza Kościuszki w Świdniku
- Szkoła Podstawowa nr 30 im. Kazimierza Wielkiego w Lublinie
- Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie
- Szkoła Podstawowa nr 8 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Siedlcach
- Szkoła Podstawowa w Kleszczelach
- Szkoła Podstawowa w Kłodnicy Dolnej
- Szkoła Podstawowa w Nowej Jedlance
- Szkoła Podstawowa w Palikijach
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. T. Kościuszki w Muninie Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Muninie
- Zespół Szkół im. H. Sienkiewicza w Siedliszczu
- Zespół Szkół nr 5 im. Janusza Korczaka w Garwolinie
- Zespół Szkół Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Punkt Przedszkolny w Szastarce
- Zespół Szkół w Markuszowie
- III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie
- IV Liceum Ogólnokształcące im. Stefanii Sempołowskiej w Lublinie
- Liceum Ogólnokształcące im. Św. Dominika Guzmana w Lublinie
- Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II st. im. Karola Lipińskiego w Lublinie
- VIII Liceum Ogólnokształcące im. Zofii Nałkowskiej w Lublinie
- XXIX Liceum Ogólnokształcące im. cc mjr Hieronima Dekutowskiego ps. Zapora w Lublinie
- XXX Liceum Ogólnokształcące im. księdza Jana Twardowskiego w Lublinie
- Zespół Szkół Samochodowych im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie

Organizacja praktyk pedagogicznych w trybie zdalnym

Praktyki zawodowe w kształceniu przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela w roku akademickim 2020/2021 mogły być realizowane w zasadzie jedynie w trybie zdalnym. Szczegółowe warunki realizacji zostały opisane w regulaminie praktyk obowiązującym w IFP (zob. zał. VI).

W związku z zaistniałą w Polsce sytuacją epidemiologiczną i wejściem w życie kolejnych zewnętrznych i wewnętrznych aktów prawnych:

- 1) Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r. poz. 491 z późn. zm.),
- 2) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii,
- 3) Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,
- 4) Zarządzenia Nr 18/2020 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,
- 5) Zarządzenia Nr 22/2020 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 24 marca 2020 r. w sprawie realizacji programów studiów, programów kształcenia doktorantów oraz programów studiów podyplomowych i innych form kształcenia z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość w związku z przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się wirusa SARS–COV-2 wśród członków społeczności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,

w procesie realizacji kierunkowych i specjalnościowych efektów kształcenia w roku akademickim 2020/2021 zastosowano zdalne metody, techniki i formy nauczania i uczenia się, w tym zajęcia realizowane na platformie MS Teams i na Wirtualnym Kampusie UMCS.

Przykładowe zadania podejmowane przez studenta w ramach zdalnej realizacji praktyk przedmiotowo-metodycznych obejmowały między innymi:

1. Analizę planu pracy dydaktycznej i konspektów (scenariuszy) lekcji języka polskiego.
2. Sporządzanie notatek na temat warsztatu pracy polonisty w szkole zgodnie z dokumentami oświatowymi – w tym podstawą programową, przy wykorzystaniu otwartych zasobów sieciowych (dostępnych na stronach MEN, CKE, ORE, CEO, stronach wydawnictw edukacyjnych i Wirtualnym Kampusie UMCS, platformie: Nauczyciel na miarę XXI wieku itd.), rozmów (korespondencja mailowa) z akademickim i szkolnym opiekunem praktyk.
3. Uczestnictwo w lekcjach lub zajęciach odbywających się na platformach internetowych (np. Microsoft Teams) bądź innych narzędzi umożliwiających zdalne nauczanie i analizę zajęć pod kątem:
 - doboru i sposobu opracowania treści merytorycznych,
 - motywowania uczniów do aktywnego uczestnictwa w zajęciach,

- procesu komunikowania się z uczniami: kompetencji komunikacyjnych nauczycieli, aktywności uczniów na lekcji,
 - oddziaływania nauczycieli na samoocenę uczniów,
 - organizowania środowiska uczenia się – dyscyplina podczas zajęć (pisemne przygotowanie przez studentów opracowania z wykorzystaniem materiałów z Niezbędnika).
4. Studiowanie – dostępnych w sieci – publikacji związanych z metodyką kształcenia polonistycznego we współczesnej szkole.
 5. Zebranie informacji dotyczących form wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
 6. Przygotowanie projektów lekcji języka polskiego zakładających włączanie nowych mediów, nowoczesnych metod i technologii kształcenia w proces edukacji polonistycznej.
 7. Wymiana doświadczeń między osobami z grupy realizującej praktykę („uczenie się od siebie nawzajem” we współpracy, w toku dyskusji, w ramach korespondencji mailowej, zdalnych konsultacji grupowych itd.).

Inne rekomendowane strategie zdalnej realizacji praktyk specjalnościowych i zajęć dydaktycznych:

1. Uczestniczenie praktykanta w zajęciach online, np. na platformie e-learnigowej (w miarę możliwości technicznych, np. w ramach połączeń online audio i/lub video lub w inny sposób wskazany przez opiekuna praktyk w szkole).
2. Praca indywidualna praktykanta z materiałami dydaktycznymi (sprawdzanie prac, przygotowywanie lub prowadzenie prezentacji, materiałów do realizacji).
3. Komunikacja praktykant – opiekun (synchroniczna i asynchroniczna, w tym audio i/lub video w miarę możliwości technicznych, lub inne formy komunikacji wskazane przez opiekuna praktyk w szkole).
4. Realizacja i ocena zadań wykonanych przez praktykantów (np. w ramach tutoringu).
5. Wspomaganie uczniów w zdalnym nauczaniu i uczeniu się (pomoc w realizacji materiału, odrabianiu prac, przygotowywaniu się do kolejnych lekcji oraz innych).
6. Motywowanie i wspieranie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (wdrażanie indywidualizacji do procesu kształcenia) przez studentów realizujących praktykę.
7. Planowanie przez praktykanta kolejnych terminów prowadzenia lekcji w określonych przez opiekuna praktyk w szkole terminach, godzinach i formie.

Praktyka wydawnicza

Praktyka wydawnicza jest praktyką zawodową odbywaną obowiązkowo w ramach specjalności wydawniczej na studiach II stopnia. Jest częścią przygotowania studentów do pracy wydawniczych, instytucjach i organizacjach społecznych i kulturalnych, serwisach internetowych, social

mediach itp., w których kluczową rolę odgrywa rozpowszechnianie różnego rodzaju tekstów. Podczas praktyki studenci poznają specyfikę pracy związanej z przygotowaniem tekstu do publikacji w formie tradycyjnej i/lub elektronicznej, zyskują wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne do opracowania merytorycznego i technicznego tekstu oraz pracy w zespole redakcyjnym. Pozwala im to – w połączeniu z odbywającym się równolegle kształceniem teoretycznym, zgodnym z kierunkiem studiów i wybraną specjalnością – zyskać kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodu wydawcy, redaktora tekstów w języku polskim. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk oraz sposoby ich weryfikacji i oceny są zawarte w sylabusach. Stopień osiągnięcia danego efektu uczenia się przez studenta jest oceniany przez opiekuna praktyk ze strony praktykodawcy, a także przez opiekuna praktyk ze strony IFP. Pozwala to na bieżąco weryfikować zakres praktyk, zakładane efekty, sposoby ich osiągnięcia i oceny oraz podejmować odpowiednie działania doskonalące w kolejnych cyklach kształcenia.

Wymiar praktyk

Studia II stopnia – łącznie 120 h, w tym 60 h w semestrze 2, 60 h w semestrze 3.

Miejsca praktyk

Praktyki odbywają się – najogólniej rzecz ujmując - w instytucjach, organizacjach społecznych, przedsiębiorstwach (lub ich jednostkach podrzędnych) zajmujących się publikowaniem różnego rodzaju tekstów. W ostatnich latach akademickich praktykodawcami były następujące podmioty:

- Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej,
- Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości (Łódź),
- „Gazeta Bieszczadzka. Pismo regionalne” (Ustrzyki Dolne),
- Urząd Miasta Bełchatowa. Zespół ds. Informacji Społecznej,
- Fundacja MIĘDZYNARODOWY RUCH NA RZECZ ZWIERZĄT - VIVA! (Warszawa),
- KONO media sp. z o.o. (Lublin),
- Optimus Work Sp. z o.o. (Warszawa),
- Norbertinum Wydawnictwo – Drukarnia – Księgarnia Sp. z o.o. (Lublin),
- Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego (Lublin),
- Centrum Integracji Społecznej w Krasnymstawie,
- Wschodnia Fundacja Kultury „Akcent” (Lublin),
- Uniwersytet Marii Curie- Skłodowskiej w Lublinie – „Wiadomości Uniwersyteckie”,
- Uniwersytet Marii Curie- Skłodowskiej w Lublinie – Akademickie Centrum Kultury i Mediów „Chatka Żaka”,
- Lubartowski Ośrodek Kultury,
- Heaven PR Ewelina Świstak (Brzesko),
- Szkoła Podstawowa im. St. Żeromskiego w Nieledwi (praktyka obejmowała zadania redakcyjne)
- Doppio Media Janusz Głodzik (Lublin).

Organizacja praktyk wydawniczych w trybie zdalnym

W związku z pandemią Covid-19 praktyki wydawnicze w roku akademickim 2019/2020 i 2020/2021 były realizowane w trybie zdalnym – praktykodawcy wyrażali wolę, aby studenci swoje prace i obowiązki związane z realizacją praktyki wykonywali w miejscu zamieszkania.

Praktyki redaktorsko-medialne

Praktyki przeznaczone dla studentów filologii polskiej, którzy wybrali specjalność redaktorsko-medialną, odbywają się w 4 oraz 6 semestrze studiów I st., w wymiarze (odpowiednio) 30 h i 60 h.

W 4. semestrze praktyki są realizowane w instytucjach publicznych bądź niepublicznych, w których ważnym aspektem działalności jest przygotowanie materiałów tekstowych do publikacji; w szczególności w redakcjach czasopism wydawanych w formie tradycyjnej lub internetowej. Celem praktyk jest zapoznanie się studentów ze specyfiką redakcyjnej pracy nad tekstem na wszystkich jej etapach. W ramach praktyk studenci kształcą również inne podstawowe umiejętności niezbędne w pracy redakcyjnej, w szczególności zdobywanie i przetwarzanie informacji oraz współpracę w ramach zespołu.

W 6. semestrze praktyki odbywają się w instytucjach, dla których ważnym aspektem działalności jest przygotowanie do publikacji materiałów audiowizualnych oraz werbalno-graficznych (tekst i obraz); w szczególności w redakcjach radiowych, telewizyjnych i internetowych. Celem praktyk jest zapoznanie się studentów ze specyfiką redakcyjnej pracy nad materiałami audiowizualnymi, na wszystkich jej etapach. W ramach praktyk studenci doskonalą ponadto inne umiejętności niezbędne w pracy redakcyjnej, takie jak: zdobywanie i przetwarzanie informacji oraz współpraca w ramach zespołu.

W ostatnich latach akademickich nasi studenci odbywali praktyki w takich redakcjach, jak:

1) czwarty semestr:

- „Dziennik Wschodni”,
- Tygodnik „Głos Świdnika”,
- Magazyn Ilustrowany „Miasto i Ludzie”,
- „Pismo Folkowe” (ACK "Chatka Żaka", UMCS),
- Redakcja Katolickiego Tygodnika „Niedziela”,
- redakcja kwartalnika „Akcent. Literatura i Sztuka”,
- redakcja „Forum Akademickiego”,
- „Zielona Kropka” (firma specjalizująca się w profesjonalnej redakcji i korekcie tekstów);

2) szósty semestr:

- Radio Centrum,
- Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Białymstoku,
- Nowe Radio (prowadzone przez Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu),
- Lubelska TV (PK Productions Sp. z o.o.),
- TVN Kraków,
- Telewizja Akademicka TV UMCS.

Na potrzeby realizacji praktyk studenckich stale współpracujemy także z Ośrodkiem Brama Grodzka Teatr NN – samorządową instytucją kultury działającą w Lublinie na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i edukacji (portal internetowy, biblioteka multimedialna, leksykon ludzi, wydarzeń i miejsc związanych z Lublinem, wirtualne przewodniki po Lublinie), a także z „Warsztatami Kultury” w Lublinie (www.kulturaenter.pl).

Szczegółowy zakres obowiązków redakcyjnych praktykanta wyznaczany jest przez praktykodawcę, w zależności od potrzeb i możliwości instytucji przyjmującej na praktyki, z uwzględnieniem zakładanych przez Uczelnię efektów uczenia się. Ocena praktyk zostaje przeprowadzona na podstawie dokumentacji wgranej do Systemu Obsługi Praktyk UMCS; dokumentacja ta obejmuje opis wykonywanych przez studenta zadań zamieszczony w dzienniczku praktyk, a także zaświadczenie o odbytej praktyce zawierające opinię praktykodawcy o jakości pracy redakcyjnej studenta w formie oceny opisowej oraz wyrażonej cyfrą. Dodatkowym elementem, który może zostać wzięty pod uwagę, są publikacje własne studentów wgrane do Systemu Obsługi Praktyk lub dostępne online (wiele takich publikacji znajduje się, np. na stronie <https://www.lubelska.tv/>).

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Rekrutacja na kierunek filologia polska jest prowadzona wyłącznie w trybie rejestracji internetowej, obsługiwanej przez platformę internetowej rekrutacji studentów (<https://rekrutacja.umcs.pl/>) według przejrzystych kryteriów obowiązujących na całym Uniwersytecie, ujętych w Uchwale Senatu UMCS Nr XXIV – 38.1/20 z dnia 29 czerwca 2020 r. (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0408/145642-xxiv-38-1-20-uchwala-rekrutacyjna-na-rok-2021-2022-po-komisji-ujednolicono-29-03-2021-czysto.pdf>). Nad prawidłowym przebiegiem czuwają m.in.: Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne, Pełnomocnik Rektora ds. rekrutacji, Prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, działające w oparciu o obowiązujące akty prawne. Harmonogram przebiegu rejestracji i rekrutacji w roku akademickim 2021/2022 precyzuje m.in. Zarządzenie Nr 33/2021 Rektora z dn. 31 marca 2021 r.

Na filologii polskiej I stopnia oferowane są do wyboru trzy specjalności: redaktorsko-medialna, nauczycielska oraz studium teatralne, na stopniu II natomiast studenci mają do wyboru specjalność nauczycielską, teatrologiczno-filmoznawczą, medioznawczą i wydawniczą. Podstawę przyjęcia na studia stanowi suma: średniej ze studiów wyższych oraz oceny na dyplomie ukończenia studiów wyższych w zakresie filologii polskiej lub innego kierunku związanego z wybraną specjalnością. Podjęcie specjalności nauczycielskiej na stopniu drugim możliwe jest po ukończeniu spe-

cialności nauczycielskiej na studiach pierwszego stopnia filologii polskiej (przygotowanie do nauczania pierwszego i drugiego stopnia). Procedura jest szczegółowo opisana w załączniku nr 1 do Uchwały Senatu UMCS Nr XXIV – 38.1/20 z dnia 29 czerwca 2020 r. (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0701/134715-zal-1-2020-zasady-przyjec-na-kierunki-studiow-2021-2022-po-komisji-dod-popr.pdf>).

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są przejrzyste, zapewniają bezstronność, rzetelność i równe traktowanie wszystkich studentów. Efekty uczenia się studentów, nabyte w trakcie realizacji poszczególnych przedmiotów, są sprawdzane i oceniane na bieżąco w trakcie zajęć umożliwiających prowadzenie dyskusji, dokonywanie analiz i interpretacji tekstów oraz rozwiązywanie różnorodnych zadań, jak również za pomocą prac zaliczeniowych (pisemnych prac semestralnych, testów, sprawdzianów wymagających odpowiedzi opisowych, prezentacji multimedialnych, referatów, projektów itp.), zaliczeń ustnych, egzaminów (ustnych lub pisemnych) oraz innych form ustalonych przez prowadzącego. Zasady weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się odnoszących się do zajęć ze specjalności nauczycielskiej są zgodne z wymogami określonymi w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Szczegółowy zakres wymagań, formę zaliczenia zajęć oraz kryteria oceny końcowej prowadzący podają do wiadomości studentów na pierwszym spotkaniu w semestrze, uprzednio publikując je w systemie USOS w sylabusie przedmiotu. Zasady ogłaszania sylabusu w systemie USOS reguluje regulamin studiów oraz Zarządzenie Nr 55/2015 Rektora z dn. 30 września 2015 r. w sprawie opisu przedmiotu w Uczelnianym Katalogu Przedmiotów.

Przy ustaleniu oceny końcowej określa się stopień osiągania poszczególnych efektów uczenia się właściwych dla danego przedmiotu. Przejrzyste zasady weryfikacji wiedzy i umiejętności zapewniają obiektywizm ocen, motywując studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Problematyka prac cząstkowych, zaliczeniowych czy egzaminacyjnych zależy od specyfiki poszczególnych zajęć. Realizację efektów uczenia się umożliwiają metody i formy pracy nastawione m.in. na samokształcenie, aktywność, kreatywność, wykorzystywanie zdobytej wiedzy i rozwijanie umiejętności prezentacji własnych działań i ich efektów. Studia I stopnia zapoznają z podstawami warsztatu badawczego, w tym kształcą umiejętność analizy zebranych materiałów i przygotowują do wykonywania różnorodnych zadań praktycznych z wykorzystaniem wiedzy i sprawności nabytych podczas zajęć specjalnościowych. Studia II stopnia rozwijają polonistyczny warsztat badawczy, umiejętności krytycznego myślenia i pogłębionej oceny zjawisk, organizacji samodzielnej pracy w ramach określonego zadania teoretycznego lub praktycznego oraz profesjonalnej prezentacji wyników, także w postaci opracowań naukowych. Wszyscy pracownicy prowadzący zajęcia dydaktyczne archiwizują dokumentację związaną ze sprawdzaniem i potwierdzaniem

osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się. Dbają też o to, aby ambitni studenci mogli realizować swoje pasje badawcze poprzez udział w konferencjach lub angażowanie się w inne formy aktywności naukowej (zob. zał. I i II).

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej, reguluje Regulamin studiów w UMCS. Studentowi przenoszącemu zajęcia zaliczone w uczelni innej niż UMCS, w tym zagranicznej, przypisuje się taką liczbę punktów ECTS, jaka odpowiada efektom kształcenia uzyskiwanym w wyniku realizacji analogicznych zajęć i praktyk w UMCS. W przypadku gdy liczba punktów ECTS jest mniejsza, a ich brak spowodowałby niemożność uzyskania liczby punktów niezbędnej do ukończenia studiów, student jest zobowiązany do uzupełnienia brakujących punktów ECTS do końca okresu kształcenia bez konieczności wnoszenia opłaty. Liczba i zakres treściowy przedmiotów uznanych za zaliczone decydują o tym, na który semestr studiów student zostaje wpisany. Warunkiem przeniesienia punktów uzyskanych za zajęcia zaliczone poza UMCS, w tym w uczelni zagranicznej, w miejsce punktów ECTS przypisanych zajęciom i praktykom określonym w planie studiów jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się. Osiągnięte wyniki są uwzględniane przy obliczaniu średniej ocen w danym roku i średniej ocen z całego okresu studiów.

Zasady potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną reguluje UCHWAŁA Senatu UMCS Nr XXIII – 22.3/15 z dnia 28 stycznia 2015 roku w sprawie potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie ze zm.

W ciągu ostatnich sześciu lat nie zgłosił się nikt, kto prosiłby o potwierdzenie efektów uczenia się zdobytych poza edukacją szkolną.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się określone są w Regulaminie Studiów UMCS. Regulamin wskazuje w szczególności prawa i obowiązki studenta, organizację studiów, zaliczenia semestru/roku oraz warunki zakończenia procesu kształcenia związane z uczestnictwem w seminariach, pisanie pracy dyplomowej i obroną. Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). W procedurze Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (zał. VII oraz zał. VIII.) wskazano formy walidacji i kryteria oceny uzyskanych efektów. Warunkiem promocji na kolejny semestr jest osiągnięcie pozytywnej oceny efektów kształcenia/uczenia się przypisanych do przedmiotów w danym semestrze. Tryb postępowania w przypadku uzyskania oceny niedostatecznej określa Regulamin Studiów w UMCS. Studentowi przysługuje prawo zdawania jednego egzaminu lub zaliczenia poprawkowego z każdego przedmiotu. Na wniosek studenta, zgłaszającego zastrzeżenia co do bezstronności nauczyciela akademickiego lub sposobu przeprowadzenia egzaminu czy zaliczenia,

dziekan może zarządzić komisyjne sprawdzenie wiedzy i umiejętności studenta. Z wnioskiem o zarządzenie komisyjnego egzaminu lub zaliczenia w uzasadnionych przypadkach może również wystąpić nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia z określonego przedmiotu.

IFP monitoruje postępy studentów także za pomocą ankiety autoewaluacyjnej wypełnianej przez osoby prowadzące zajęcia i egzaminujące. Wnioski z ankiet są analizowane po zakończeniu każdej sesji egzaminacyjnej. Od roku akademickiego 2019/20 zadania monitoringu przejął Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Humanistycznym (od 1 września 2021 na Wydziale Filologicznym) UMCS. Analizy szczegółowe dokonywane są na poziomie Instytutu, zgodnie z harmonogramem najważniejszych czynności związanych z zapewnieniem jakości kształcenia na Wydziale Filologicznym UMCS, przez kierowników katedr oraz zespół ds. jakości kształcenia. Na podstawie tych analiz wprowadzane są modyfikacje dotyczące realizacji zajęć, np. zmiany form i metod pracy, poszerzenia/zmiany katalogu efektów uczenia się danych zajęć, przesunięć zajęć w programie czy zakresu treści programowych.

Weryfikacja efektów uczenia się na kierunku filologia polska odbywa się również poprzez praktyki. Zgodnie z § 7 pkt. 2 Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dziekan i opiekun praktyk czuwają nad prawidłowym przebiegiem praktyk. Opiekun praktyk opracowuje modułowe efekty uczenia się dla konkretnej praktyki, zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się dla danego kierunku i poziomu studiów. Warunkiem zaliczenia praktyki jest osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się zgodnie z odpowiednimi regulaminami i programami praktyk. Na wniosek studenta (składany za pośrednictwem właściwego opiekuna praktyk i przez niego zaopiniowany) dziekan może zaliczyć jako praktykę inną udokumentowaną działalność, taką jak na przykład realizacja obowiązków asystenta Comeniusa, jeśli zostały osiągnięte efekty uczenia się przewidziane dla danej praktyki oraz jeśli student przedłożył dokumenty potwierdzające realizację ww. efektów uczenia się. Weryfikacja i ocena osiągniętych przez studenta efektów kształcenia na praktykach odbywa się poprzez wydanie pisemnej opinii, w formie karty oceny, podpisanej przez opiekuna praktyk z IFP oraz przedstawiciela zewnętrznego podmiotu współorganizującego, w której wskazuje się stopień osiągnięcia przewidzianych efektów uczenia się. Efekty uczenia się i zakres praktyk podlegają systematycznej i ciągłej ewaluacji.

Zasady, warunki oraz tryb dyplomowania zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. Zasady te określa „Załącznik do Uchwały XXIV-31.6/19 Senatu UMCS w sprawie Zasad procesu dyplomowania na Wydziale Humanistycznym UMCS w Lublinie” (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2019/1128/131101-xxiv-31-6-19-zal-nr-1-zasady-dyplomowania-reg-2019-wh.pdf>) z aktualizacją dokonaną przez Kolegium Dziekańskie Wydziału Filologicznego w dn. 21.09.2021 r. Zasady i tryb dyplomowania w warunkach epidemicznych w minionym roku akademickim precyzowało zarządzenie Rektora z dn. 7 czerwca 2021 (Za-

rzządzenie Nr 54/2021; <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0610/145359-zr-nr-54-2020-procedura-dyplomowania-covid.pdf>). W dokumentach tych określa się m.in. kwestie wyboru przez studenta opiekuna naukowego i zgodnego z kierunkiem studiów tematu pracy dyplomowej oraz zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych, które w przypadku realizacji poza siedzibą Uniwersytetu (w związku z przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się wirusa SARS–COV-2) wymagają wykorzystania technologii informatycznych, zapewniających kontrolę ich przebiegu i rejestrację.

Tematy prac dyplomowych od 1 października 2019 r. opiniuje Kolegium Dziekańskie (wcześniej zatwierdzaniem tematów zajmowała się Rada Naukowa IFP). Proces dyplomowania obejmuje aktywny udział studenta w zajęciach seminaryjnych oraz przygotowanie pracy dyplomowej na podstawie badań własnych. Praca dyplomowa podlega ocenie promotora i recenzenta, według znormalizowanego formularza, obejmującego: zgodność treści pracy z tematem określonym w tytule; ocenę struktury pracy (podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez, itp.), ocenę merytoryczną; charakterystykę doboru i wykorzystania źródeł; ocenę formalnej strony pracy (spisu treści, przypisów, wykazów bibliograficznych, kompetencji językowej); ocenę stopnia samodzielności; inne uwagi. Obszary zainteresowań studentów przygotowujących prace licencjackie i magisterskie na filologii polskiej zawierają się w obszarze badań literaturoznawczych (obejmując zakresem literaturę wszystkich epok do XXI wieku, badania dramatu i teatru, nowych mediów, jak również kontekstów kulturowych oraz zagadnień teoretycznoliterackich) i językoznawczych (dotyczą m.in. polszczyzny historycznej i współczesnej, folkloru i gwar, języka mediów, sprawności komunikacyjnej, językowego obrazu świata, semantyki i pragmatyki tekstu, frazeologii, kategorii pojęciowych). W obrębie obu dyscyplin, językoznawczej i literaturoznawczej, prowadzone są badania edukacyjne (problematyka mieszcząca się w tym zakresie staje się tematem badań studentów uczestniczących w seminariach z edukacji polonistycznej).

Zasadniczym celem seminarium dyplomowego jest przygotowanie studenta do samodzielnego napisania pracy. Prace dyplomowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia różnią się stopniem zaawansowania metod badawczych stosowanych przez studenta. Prace dyplomowe na studiach pierwszego stopnia mają charakter opracowań na poziomie podstawowym, na studiach drugiego stopnia stanowią opracowania o charakterze pogłębionym i rozszerzonym.

Proces dyplomowania wspomagany jest przez Jednolity System Antyplagiatowy (JSA) zintegrowany z systemem Archiwum Prac Dyplomowych (APD), do którego promotor kieruje pracę dyplomową i analizuje wyniki otrzymane z systemu. Kwestie kontroli prac dyplomowych z wykorzystaniem JSA reguluje Zarządzenie Nr 5/2019 Rektora UMCS z dnia 7 stycznia 2019 r. w sprawie kontroli prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego ze zmianami (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2019/0118/130049-zr-nr-5-2019-apd-antyplagiat->

[procedura-na-umcs-2019-100119.pdf](#)) oraz

<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0528/134301-zr-nr-42-2020-zm-5-2019-zmiana-jsantyplagiatowy.pdf>). Proces dyplomowania kończy się egzaminem dyplomowym składanym przed komisją egzaminacyjną, złożoną z przewodniczącego komisji (najczęściej dyrektora lub zastępcy dyrektora IFP), promotora i recenzenta. Egzamin dyplomowy weryfikuje efekty uczenia się zdobyte w trakcie całego toku studiów, obejmując pełny zakres materiału z dyscypliny, w ramach której praca dyplomowa powstaje.

Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów są: 1) średnia ocen ze studiów, 2) ocena pracy dyplomowej, 3) ocena egzaminu dyplomowego. Ostateczny wynik studiów stanowi suma: 3/5 średniej ocen ze studiów, 1/5 oceny pracy dyplomowej i 1/5 oceny egzaminu dyplomowego.

Ostateczny wynik studiów wyrównuje się zgodnie z zasadą:

do 3,20 - dostateczny (3,0),

od 3,21 - dostateczny plus (3,5), przy średniej ocen ze studiów od 3,26,

od 3,71 - dobry (4,0), przy średniej ocen ze studiów od 3,51,

od 4,21 - dobry plus (4,5), przy średniej ocen ze studiów od 3,76,

od 4,51 - bardzo dobry (5,0), przy średniej ocen ze studiów od 4,19.

(stanowi o tym § 40 Regulaminu Studiów w UMCS w Lublinie: Załącznik do Uchwały Nr XXIV-26.5/19 Senatu UMCS z dnia 24 kwietnia 2019 r.; <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2019/0920/075358-regulamin-studiow-kwiecien-2019-r.pdf>).

Analiza ocen egzaminów dyplomowych na studiach I i II stopnia potwierdza zdecydowaną przewagę ocen bardzo dobrych i dobrych oraz niewielką liczbę ocen dostatecznych (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0506/095353-statystyka-ocen-na-dyplomach-umcs-16-19.pdf>). Wolno wnosić, że jest to efektem tego, że studenci przygotowują sumiennie i odpowiedzialnie prace licencjackie i magisterskie oraz z należytą starannością traktują kwestie ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego. Wyniki te w dużym stopniu syntetyzują osiągnięcia w trakcie studiów różnorodne efekty kształcenia.

Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się również poprzez ankietowanie. Badaniu jakości kształcenia służy **Ankieta Oceny Zajęć** prowadzona na podstawie Zarządzenia Nr 30/2020 Rektora z dn. 22 kwietnia 2020 (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0422/123016-zr-nr-30-2020-zarzadzenie-badania-nowa-struktura-ckios.pdf>). Celem oceny zajęć dydaktycznych przez studentów jest monitorowanie jakości prowadzonych zajęć, identyfikacja słabych i mocnych stron procesu kształcenia, a także wskazanie inicjatyw naprawczych oraz realizowanie polityki kadrowej. Ocena okresowa zajęć dokonywana jest pod koniec każdego semestru (w terminach do 31 marca za semestr zimowy i 31 lipca za semestr letni) na podstawie anonimowych ankiet, drogą elektro-

niczną, z wykorzystaniem systemu USOS. W każdym semestrze proces badawczy rozpoczyna się w ostatnim tygodniu zajęć dydaktycznych, zgodnie z organizacją danego roku akademickiego.

Ocenie podlegają wszystkie zajęcia dydaktyczne przewidziane planem studiów I, II i III stopnia, prowadzone zarówno przez pracowników UMCS, jak i osoby reprezentujące środowisko zewnętrzne. Osoby oceniane mają dostęp do wyników ankiet poprzez indywidualne konta pracownicze w systemie USOSweb. Ankieta składa się z 9 pytań dotyczących każdego przedmiotu realizowanego w danym semestrze. Za pomocą skali ocen od 1 do 6 (1 oznacza ocenę najniższą, a 6 ocenę najwyższą) student opiniuje tematykę zajęć oraz sposób ich prowadzenia. Osoba wypełniająca ankietę ma także możliwość zamieszczenia komentarza lub dowolnych uwag dotyczących mocnych i słabych stron ocenianych zajęć lub sposobu ich prowadzenia. Ze względu na pandemię kwestionariusz był modyfikowany, co nie wymagało zarządzenia JM Rektora. Istotną częścią procesu weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się jest również badanie obejmujące uczestników programu Erasmus+. Badanie ma charakter ankietowy. Informacje nt. ankiet dostępne są na stronie Uczelni (<https://www.umcs.pl/pl/ankieta-oceny-zajec,3157.htm>).

Efekty uczenia się weryfikuje również **monitoring losów zawodowych absolwentów**, który w formie ankiet jest prowadzony na poziomie Uczelni. Należy jednak zauważyć, że ich zwrotność od absolwentów filologii polskiej jest znikoma, więc wyniki nie są miarodajne. Losy byłych studentów analizowane są również przy wykorzystaniu systemu ELA – ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (<https://ela.nauka.gov.pl>); podstawę prawną stanowi Zarządzenie Nr 30/2020 Rektora UMCS z dnia 22 kwietnia 2020 r. w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie: <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0422/123016-zr-nr-30-2020-zarzadzenie-badania-nowa-struktura-ckios.pdf>). Analizy szczegółowe dokonywane są na poziomie instytutów, zgodnie z harmonogramem najważniejszych czynności związanych z zapewnieniem jakości kształcenia na Wydziale, przez zespół programowy i koordynatora kierunku.

Monitoring losów absolwentów wskazuje, że absolwenci pierwszego, a zwłaszcza drugiego stopnia filologii polskiej UMCS, wykorzystują w pracy zawodowej wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zdobyte podczas studiów, dobrze radzą sobie na rynku pracy. Wielu z nich znajduje zatrudnienie w edukacji, mediach, wydawnictwach, instytucjach kultury. Niektórzy zakładają własne firmy, np. wydawnicze lub korektorskie.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 3:

Instytut Filologii Polskiej wdrożył w 2020 roku (i upublicznił on-line wiosną 2021) projekt przedstawiający sylwetki absolwentów, którzy wyrazili chęć podzielenia się wspomnieniami ze studiów polonistycznych i własnymi pasjami życiowymi w opracowanych samodzielnie profilach

zawodowych i naukowych. Projekt jest dostępny na stronie <https://www.umcs.pl/pl/sylwetki-absolwentow,21522,1.htm?>. Jego uzupełnienie stanowią materiały na bieżąco zamieszczane na Facebooku IFP <https://www.facebook.com/instytutfilologiiipolskiejUMCS>. Jest oczywiste, że ten typ monitoringu ma charakter wybiórczy: prezentuje kariery tylko tych absolwentów, którzy odnieśli sukces, czują się spełnieni, realizują swoje marzenia i ciekawe pomysły zawodowe lub podejmują oryginalne inicjatywy społeczne. Ma jednakże wartość, gdyż daje dwustronną korzyść – charakter tego przedsięwzięcia pozwala promować Instytut Filologii Polskiej, a absolwentowi stwarza warunki do kształtowania i promowania własnego wizerunku.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Instytut Filologii Polskiej UMCS może poszczycić się wysoko wykwalifikowaną kadrą badawczo-dydaktyczną. Ogółem pracuje w nim 64 nauczycieli akademickich, z czego 9 to profesorowie tytularni, 32 – doktorzy habilitowani (w tym 23 profesorów uczelni), 19 – doktorzy i 4 – magistry. Na kierunku filologia polska, na studiach I i II stopnia zajęcia prowadzi 46 nauczycieli akademickich zatrudnionych w IFP UMCS jako pierwszym miejscu pracy. Kadra ta składa się z 7 profesorów tytularnych, 27 doktorów habilitowanych – z czego 18 jest profesorami uczelni, 10 doktorów, 2 magistrów (z których 1 ma już otwarty przewód doktorski). Obecny stan kadry badawczo-dydaktycznej jest przede wszystkim efektem awansów.

Dla zapewnienia jak najlepszej jakości kształcenia IFP nawiązał współpracę dydaktyczną z innymi jednostkami Uniwersytetu, np. Wydziałem Filozofii i Socjologii, w wypadku zajęć specjalizacyjnych – Wydziałem Politologii i Dziennikarstwa oraz Wydziałem Pedagogiki i Psychologii, a także z Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych (lektoraty). Jednocześnie pracownicy naukowo-dydaktyczni Instytutu swoimi kompetencjami wspierają inne jednostki, prowadząc zajęcia m.in. na kierunkach: architektura informacji, iberystyka, kognitywistyka, lingwistyka stosowana, romanistyka i innych.

Część zajęć specjalistycznych (w ramach oferowanych w Instytucie kierunków i specjalizacji) jest prowadzona przez pracowników zewnętrznych zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych.

Kwalifikacje, kompetencje i doświadczenie pracowników prowadzących nauczanie są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia (określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”). Zajęcia przygotowujące do zawodu nauczyciela są – zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wy-

konywania zawodu nauczyciela – są prowadzone przez nauczycieli akademickich posiadających kompetencje zawodowe lub naukowe oraz doświadczenie we właściwym zakresie.

W IFP UMCS w ostatnich kilku latach są realizowane projekty naukowe i dydaktyczne, w których pracownicy występują w rolach kierowników bądź wykonawców. Natomiast beneficjentami projektów dydaktycznych są studenci UMCS i młodzież szkół licealnych.

Obecnie realizowane są następujące projekty, którymi kierują pracownicy Instytutu:

1. „Edycja krytyczna notatników Józefa Łobodowskiego” (Narodowy Program Rozwoju Humanistyki 0328/NPRH5/H11/84/2017), czas realizacji: 2017-2021 r.;
2. „Lubelska Biblioteka Staropolska. Series Nova. Edycja krytyczna tekstów staropolskich - kontynuacja serii wydawniczej” (11H 16 0082 84 Narodowy Program Rozwoju Humanistyki), w trakcie realizacji: 2017-2022 r.;
3. „Obraz świata i człowieka w świetle polszczyzny dawnej i współczesnej. Seminarium i warsztaty (etno)lingwistyczne dla studentów i doktorantów polonistyki Uniwersytetu Pałacowego w Ołomuńcu (Czechy)” (finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach programu „Promocja Języka Polskiego”, Nr BJP/PJP/2021/1/00014/DEC/1), czas realizacji: 2021-2022 r.;
4. „I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny” – “Doskonała Nauka – Wsparcie konferencji naukowych” (DNK/SP/462229/2020), w trakcie realizacji: 2020-2022 r.;
5. „Regionalne dziedzictwo językowe Lubelszczyzny o charakterze etnicznym: Słownik gwar Lubelszczyzny (tomy VI-XII) z dokumentacją leksykograficzną, kartograficzną, ikonograficzną i dźwiękową” (finansowany przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki);
6. „Solidarni z Białorusią”, w trakcie realizacji: 2021-2022 r.;
7. stypendium Prezydenta Miasta Lublin na projekt z zakresu twórczości artystycznej i upowszechniania kultury – e-książka: *Kobiety za murem. Życie i twórczość lubelskich karmelitanek bosych XVII i XVIII wieku*, opracowana publikacja elektroniczna, edycja książkowa w przygotowaniu;
8. „Nauczyciel na miarę XXI wieku” (Narodowe Centrum Badań i Rozwoju POWR.03.01.00-00-KN19/18), w trakcie realizacji – 2019-2022 r.;
9. „Modelowa szkoła ćwiczeń w Lublinie” (nr POWR.02.10.00-00-5012/18) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 - Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty (realizowany przez Gminę Lublin w partnerstwie z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, Województwem Lubelskim reprezentowanym przez Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie i Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie), czas realizacji projektu: 2019-2021 r.;
10. „Język Polski ponad granicami” (nr umowy PJP/PJP/2020/1/00002/U) finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach Programu Promocja Języka Polskiego; (beneficjent: UMCS: Instytut Filologii Polskiej i Instytut Neofilologii), w trakcie realizacji: 2020-2021 r.;
11. "LOGI.KOM. Od sztuki logicznego myślenia do sztuki skutecznego komunikowania się" - w konkursie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju 3/EFI/POWER/3.1/2016 na projekty Edukacji Filozoficznej w ramach Działania 3.1 Kompetencje w szkolnictwie wyższym, czas realizacji: 2017-2019, obecnie – kontynuacja.

W ostatnich latach zrealizowano i zakończono następujące projekty:

1. „Świat roślin w polszczyźnie ludowej i potocznej (drzewa, zboża, kwiaty, zioła, grzyby itp.). Słownik etnolingwistyczny” (11H 13 0024 82, Narodowy Program Rozwoju Humanistyki), czas realizacji: 2015-2020 r.;

2. „Wsparcie dla czasopism naukowych” - „Etnolingwistyka. Problemy języka i kultury” i „Annales UMCS” sectio FF i N (317/WCN/2019/1, finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego), czas realizacji projektu: 2019-2020 r.;
3. stworzenie anglojęzycznej wersji "Annales UMCS" sec. FF (w ramach programu „Działalność upowszechniająca naukę” 615/P-DUN/2019, finansowane przez MNiSW), czas realizacji: 2019-2020 r.;
4. „Alternatywne sposoby kształtowania obrazu świata w systemie językowym i tekstach” (12H 12 0202 81, źródło finansowania: MNiSW), czas realizacji: 2013-2016 r.;
5. „Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS” <https://www.umcs.pl/pl/praktyki-wh.htm> (Narodowe Centrum Badań i Rozwoju UDA-POKL.03.03.02-00-012/10-01), czas realizacji: 2010-2015 r.;
6. „UMCS dla rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy” (POKL.04.01.01-00-362/10), zadanie „Nowe specjalizacje na Wydziale Humanistycznym”, czas realizacji: 2011-2015 r.;
7. „Wymiary polskości 2016 – warsztaty dla animatorów środowisk polonijnych”, projekt cykliczny – edycja 2016 r.

Wybrane projekty, w których pracownicy Instytutu brali udział w charakterze wykonawców:

1. „Vertybės lenkų ir lietuvių pasaulėvaizdyje II. Liaudiškasis, tautinis, daugiatautis ir daugiakultūris paveldas// Wartości w językowym obrazie świata Polaków i Litwinów II. dziedzictwo ludowe, narodowe, wieloetniczne i wielokulturowe”; finansowanie: LKT, Program: „Etninė kultūra/ Kultura etniczna”, Nr 01-009-01-02-14; Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Program „Dziedzictwo kulturowe”, Nr 21/II/410/KwD/2020, realizacja: 2020 r.;
2. „Słownik polskiej bajki ludowej [Dictionary of Polish folk fable]” (NPRH no. 1bH15018483) as part of "National Programme for the Development of Humanities" , czas realizacji: 2015–2018 r.;
3. „Edycja krytyczna pism wszystkich Bolesława Prusa” (NPRH 11H 11 024680), finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego; kierownik projektu: dr hab. B. Obsulewicz-Niewińska, prof. KUL; czas realizacji projektu: 2012-2017 r.;
4. „Henryk Sienkiewicz. Obecność w kulturze polskiej XX wieku. Polskość i nowoczesność. Recepja i nowe odczytania” (NCN nr DEC-2012/06/A/HS2/00252); kierownik projektu: prof. dr hab. Tadeusz Bujnicki; czas realizacji projektu: 2013-2018.
5. „Słownik polskiej krytyki literackiej 1764-1918. Hasła osobowe” (NPRH 0213/NPRH 6/H 11/85/2018).

Nauczyciele akademicki IFP UMCS są też autorami podręczników. Do klasycznych pozycji, wykorzystywanych nie tylko na lubelskiej polonistyce, należą np.:

1. J. Święch, *Literatura polska w latach II wojny światowej*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 1997;
2. *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Lublin: Wydaw. UMCS 2001 (i wydania kolejne);
3. J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, *Tekstologia*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2009;
4. A. Chomiuk, A. Kalbarczyk, M. Medecką, E. Pogonowska, M. Ryszkiewicz, A. Tryksza, M. Woźniakiewicz-Dziadosz, *Wersyfikacja polska*, t. 1 *Teksty teoretyczne i słowniczek pojęć*, t. 2 *Analizy wersyfikacyjne*, t. 3 *Ćwiczenia wersyfikacyjne i antologia wierszy*, pod red. M. Woźniakiewicz-Dziadosz i M. Ryszkiewicza, Lublin 2007;
5. M. Wojtak, *Analiza gatunków prasowych. Podręcznik dla studentów dziennikarstwa i kierunków pokrewnych*, Lublin: Wydaw. UMCS 2008 (wznowienie w 2010);

6. R. Tokarski, *Światy za słowami. Wykłady z semantyki leksykalnej*, Lublin: Wydaw. UMCS 2013;
7. S. Niebrzegowska-Bartmińska, *Definiowanie i profilowanie pojęć w (etno)lingwistyce*, Lublin: Wydaw. UMCS 2020;

a także seria wyborów tekstów na potrzeby dydaktyki:

1. *Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań* pod redakcją J. Bartmińskiego, S. Niebrzegowskiej-Bartmińskiej, M. Nowosad-Bakalarczyk, J. Szadury, Lublin: Wydaw. UMCS 2003-2010;
2. *Etyka słowa. Wybór opracowań*, t. 1, red. J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, M. Nowosad-Bakalarczyk, J. Puzynina, Lublin: Wydaw. UMCS 2017.

Pracownicy Instytutu aktywnie angażują się także w różne formy działań dydaktycznych, wykraczające poza ramy kursowej dydaktyki akademickiej, np. wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, dla szkół w ramach akcji promowania Uniwersytetu i Instytutu, współpracę z instytucjami kultury, muzeami, radiem, telewizją itp. (zob. więcej informacji: Kryterium 6). Nauczyciele akademicy IFP współpracują też na polu dydaktycznym z instytucjami zewnętrznymi, występując od wielu lat w roli członków Komitetu Okręgowego i Głównego Olimpiady Literatury i Języka Polskiego.

Pracownicy mają wieloletnie doświadczenie dydaktyczne, mimo to stale rozwijają swoje kwalifikacje, uczestnicząc w różnych formach zajęć w charakterze słuchaczy, np.:

- Studia Podyplomowe w zakresie Ochrony własności intelektualnej (na UMCS, 2014 r.); Studia Podyplomowe w zakresie Edytorstwa (na KUL, 2014 r.); Studia Podyplomowe w zakresie edytorstwa w Instytucie Badań Literackich PAN (2015 r.);
- kurs pracy w środowisku wielokulturowym: "Sensitisation training regarding migration, racism, discrimination, culture and diversity with strategies for teaching these issues to diverse age groups", InterCultural Iceland (2018 r.);
- szkolenie w zakresie „Komunikacji ze studentem w sytuacji kryzysowej” (2020 r.);
- kurs „Retoryki praktycznej i krytyki” (Instytut Badań Literackich PAN; Warszawa 2009 r.);
- certyfikowane warsztaty „Mowa ciała w praktyce z uwzględnieniem mediów, reklamy i polityki” – (Siedlce 2010 r.);
- warsztaty i szkolenia w ramach projektu „Akademicka kadra przyszłości” realizowanego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020; Działanie 3.4 Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego), kursy "Learning by doing czyli aktywne metody nauczania" - 2017; "Innowacyjne metody prezentacji danych – Tworzenie prezentacji w Prezi i MS PowerPoint" 2017; "Zarządzanie informacją naukową składnikiem kompetencji informacyjnych" - 2017; "Warsztaty z zakresu prawa autorskiego" - 2018; "Uczenie się 2.0. Jak (się) uczyć w dobie Internetu?" – 2018; „Kurs moderatora Design Thinking” – 2018;
- „Wirtualny Kampus bez tajemnic” (2020 r.);
- szkolenia on-line zorganizowane przez Web of Science Group: „Web of Science – tworzenie raportów cytowań i indeks Hirscha” (2019 r.); „Jak poprawić brakujące cytowania i błędy w rekordach w Web of Science?” (2019 r.); „Web of Science – personalizacja” (2019 r.);
- warsztaty on-line organizowane przez Centrum Technologii Językowych CLARIN-PL, PolLinguaTec – Centrum Wiedzy CLARIN Technologii Językowej dla Języka Polskiego: „CLARIN-PL w praktyce badawczej”.

Pracownicy prowadzący kształcenie na filologii polskiej uczestniczyli również w szkoleniach dotyczących kształcenia zdalnego organizowanych przez Centrum Kształcenia, tj. Biuro ds. Kształcenia Zdalnego lub Biuro ds. Analiz Jakości Kształcenia 2020 r. Działania te w znaczący sposób podniosły poziom kompetencji dydaktycznych pracowników, w tym również związanych z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Pracownicy Instytutu Filologii Polskiej zyskiwali również cenne doświadczenia dydaktyczne podczas wyjazdów zagranicznych. W ocenianym okresie były to: dwukrotne wyjazdy w ramach programu *Erasmus+ Mobility for Teaching (Level: Bachelor or equivalent of first cycle)* na University of Granada w Hiszpanii (Faculty of Humanities - Facultad de Filosofía y Letras) (2018 i 2019 r.), na Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca w Rumunii (2018 r.) i na Uniwersytet w Budapeszcie na Węgrzech (2019 r.), wyjazd z wykładem na zaproszenie do Sankt-Petersburskiego Uniwersytetu Państwowego (Rosja, Katedra Filologii Słowiańskiej, 2016 r.), udział w konferencji z referatem w South-West University "Neofit Rilski" – Blagoevgrad w Bułgarii (2019 r.), wreszcie wystąpienie na Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym w Tiumeniu i zajęcia w Tobolsku w Rosji (2018 r.).

Kadra kierunku bierze czynny udział w takich zdarzeniach promocyjnych, jak Drzwi Otwarte UMCS, czy Lubelski Festiwal Nauki, który miał już 16 edycji. Wielu z pracowników zasiada w jury konkursów, czy pełni rolę ekspertów.

Polityka kadrowa kształtowana jest regulacjami uczelnianymi, w szczególności „Uchwałą Nr XXIII – 9.3/13 Senatu UMCS z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie zasad polityki zatrudniania w grupie nauczycieli akademickich w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z późniejszymi zmianami” (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2014/0211/082346-uchwala-nr-xxiii-9-3.pdf>; <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2018/1002/131844-xxiv-19-20-18-zm-9-3-13-zasady-zatrudniania-nauczycieli.pdf>; <https://www.umcs.pl/pl/uchwaly-zarzadzenia-pisma-okolne,2499,uchwala-nr-xxiv-27-9-19-senatu-universytetu-marii-curie-sklodowskiej-w-lublinie-z-dnia-29-maja-2019-r-zmieniajaca-uchwale-nr-xxiii-9-3-13-senatu-umcs-z-dnia-26-czerwca-2013-r-w-sprawie-zasad-polityki-zatrudniania-w-grupie-nauczycieli-akademickich-w-universytecie-marii-curie-sklodowskiej-w-lublinie,78455.htm>).

Obsada stanowisk odbywa się na zasadach konkursowych i jest uzależniona od oceny rzeczywistych potrzeb etatowych (obciążenia godzinowe poszczególnych jednostek organizacyjnych Instytutu i zapewnienie właściwej obsady zajęć). Konkursy przeprowadzane są na wniosek Dyrektora Instytutu lub Dziekana Wydziału. Warunkiem przystąpienia do konkursu jest wykazanie się przez kandydata odpowiednim przygotowaniem zawodowym i szeroko rozumianymi kompetencjami. Kwalifikacje, dorobek dydaktyczny i naukowy zatrudnionej kadry są zgodne z kierunkiem studiów oraz dyscyplinami, do których kierunku jest przypisany: literaturoznawstwem i językoznawstwem. Pracownicy IFP są członkami dwu Rad Naukowych (w dyscyplinie literaturoznawstwo i dyscyplinie

językoznawstwo), które mają uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w obu tych dyscyplinach.

Wybór nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku zapewnia wysoki poziom merytoryczny zajęć. Naczelne kryteria doboru kadry stanowią: kwalifikacje zawodowe, osiągnięcia w pracy dydaktycznej, dorobek naukowy, doświadczenie praktyczne, doświadczenie organizacyjne (w tym uzyskane w szkolnictwie wyższym), wysoki poziom etyki zawodowej i umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej. Szczegółowa charakterystyka kadry znajduje się w załączeniu do niniejszego raportu (materiały uzupełniające).

Aktywność zawodowa pracowników podlega stałemu monitorowaniu. Zgodnie z wymogami ustawowymi, co 4 lata każdy nauczyciel akademicki jest poddawany ocenie, której zasady i kryteria szczegółowo reguluje zarządzenie Rektora z 30.12.2020 r. (Regulamin oceny okresowej nauczycieli akademickich UMCS: <https://www.umcs.pl/pl/uchwaly-zarzadzenia-pisma-okolne,2499,zarzadzenie-nr-113-2020-rektora-universytetu-marii-curie-sklodowskiej-w-lublinie-z-dnia-30-grudnia-2020-r-w-sprawie-regulamin-okresowej-oceny-nauczycieli-akademickich-universytetu-marii-curie-sklodowskiej-w-lublinie,97164.htm>).

Całościowa ocena nauczyciela akademickiego przeprowadzana jest na podstawie częściowych ocen osiągnięć naukowych, osiągnięć dydaktycznych oraz organizacyjnych (Arkusze oceny nauczyciela akademickiego UMCS w Lublinie <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0701/104503-zalacznik-nr-1-arkusz-oceny.pdf>). Ocena osiągnięć naukowych w szczególności uwzględnia aktywność publikacyjną, udział w konferencjach naukowych, ubieganie się o granty i uczestnictwo w ich realizacji. W ocenie dydaktycznej brane są pod uwagę działania na rzecz podnoszenia kompetencji metodycznych, formy pracy ze studentami i upowszechnianie wiedzy. W działalności organizacyjnej wśród kryteriów oceny znajduje się aktywność nauczycieli na rzecz promocji uczelni i kierunku studiów. Obok regularnych ocen podstawą bieżącej weryfikacji działalności dydaktycznej pracowników są hospitacje zajęć (zał. IX). Inną ważną formą oceny pracownika przez studentów jest Ankieta Oceny Zajęć (zob. Kryterium 3).

W Uniwersytecie funkcjonuje też systemowy mechanizm rozwiązywania potencjalnych konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa i wszelkie formy dyskryminacji oraz przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie („Regulamin antymobbingowy”). Sytuacje konfliktowe rozstrzygane są zarówno na poziomie instytutów, jak i wydziałów przez dyrektorów i dziekanów. W skrajnych przypadkach sprawy mogą być kierowane do senackich komisji dyscyplinarnych bądź rzecznika dyscyplinarnego. Pracowników Uniwersytetu obowiązuje przestrzeganie Kodeksu Etyki Nauczyciela Akademickiego UMCS, w którym określono wartości, jakimi powinien kierować się w pracy naukowej, dydaktycznej oraz jako członek społeczności akademickiej („Kodeks etyki nauczyciela akademickiego UMCS”

<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0528/111140-xxv-8-15-21-wpr-kodeksu-etyki-na.pdf>).

Oprócz różnych form kontroli i oceny działalności pracowników innym czynnikiem stymulującym ich rozwój jest motywowanie. Jednymi z powszechnie przyjętych mechanizmów wspierania nauczycieli akademickich są: finansowanie prowadzonych przez nich badań oraz procedura awansowa. Środkami na badania dysponuje Dyrektor Instytutu, który wspiera projekty mające istotne znaczenie z punktu widzenia przyszłej ewaluacji jednostki. Jeszcze innym działaniem mającym motywować pracowników do rozwoju naukowego i dydaktycznego jest system dodatkowego nagradzania pracowników, który działa zgodnie z „Regulaminem przyznawania Nagród Rektora nauczycielom akademickim Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej” (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0203/145705-regulamin-przyznawania-nagrod-na.pdf>). W latach podlegających ocenie (2016-2020) pracownicy IFP uzyskali w sumie 39 nagród Rektora UMCS za wyróżniającą się pracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną.

Realizowana przez UMCS polityka kadrowa umożliwia takie kształtowanie zatrudnienia, które zapewnia prawidłową realizację zajęć. Sprzyja też rozwojowi naukowemu nauczycieli akademickich. W ostatnich sześciu latach przyniosło to efekty w postaci awansów: tytuły profesorskie uzyskały 2 osoby, stopień naukowy doktora habilitowanego 7 osób, doktora 5.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Baza lokalowa

Wydział Filologiczny, którego częścią jest Instytut Filologii Polskiej UMCS, mieści się w nowoczesnym budynku usytuowanym przy placu Marii Curie-Skłodowskiej. Dysponujemy funkcjonalną bazą dydaktyczną, dostępną w zwartej przestrzeni kampusu, umożliwiającą wszechstronne kształcenie studentów.

Instytut Filologii Polskiej zajmuje pomieszczenia na 2. piętrze dobrze wyposażonego gmachu Nowej Humanistyki UMCS, a ponadto, w miarę potrzeb, studenci i nauczyciele akademicy mają dostęp także do innych sal w tym samym budynku oraz w bezpośrednio sąsiadującym z nim (ze-spolonym łącznikiem), odnowionym gmachu Starej Humanistyki. Instytut na swój wyłączny użytek dysponuje siedmioma salami dydaktycznymi, w tym dwiema pracowniami wyposażonymi w komputery, a ponadto małą i dużą aulą (współdzieloną z pozostałymi instytutami Wydziału Filologicznego oraz Wydziału Historii i Archeologii). Liczba pomieszczeń dydaktycznych, ich wielkość, układ, liczba stanowisk informatycznych oraz miejsc w salach dydaktycznych jest dostosowana do liczby studentów.

Budynek Wydziału jest przystosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych ruchowo: ma podjazdy i wejścia z poziomu gruntu, odpowiednie windy i toalety. W budynku Starej Humanistyki znajduje się ponadto winda z systemem dźwiękowym i opisem w alfabecie Braille’a. Tabliczki na drzwiach do sal wykładowych i gabinetów, w których odbywają się konsultacje, również posiadają opisy w alfabecie Braille’a. Korytarze i wejścia do sal mają szerokość umożliwiającą przejazd wózków inwalidzkich (więcej na temat wsparcia osób niepełnosprawnych zob. Kryterium 8).

Część sprzętu wykorzystywanego w działalności dydaktycznej została pozyskana dzięki realizowanemu ze środków UE projektom edukacyjnym („www.praktykiwh.umcs”, „Nauczyciel na miarę XXI wieku”, „UMCS dla Rynku Pracy”). Szczegółowa informacja o bazie lokalowej oraz wyposażeniu sal wykładowych i ćwiczeniowych, w których odbywają się zajęcia na kierunku filologia polska, znajduje się w załączniku (zob. zał. X).

Studenci filologii polskiej (w szczególności ci, którzy wybrali specjalność redaktorsko-medialną) w ramach praktyk i własnych projektów korzystają ponadto z nowoczesnej infrastruktury, którą dysponują media uniwersyteckie o charakterze informacyjnym i edukacyjnym: Akademickie Radio Centrum UMCS (<https://centrum.fm/>) oraz Telewizja Akademicka TV UMCS (<https://www.umcs.pl/pl/tv-umcs.htm>), jak również Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS „Chatka Żaka” (<https://www.umcs.pl/pl/chatka.htm>).

Zajęcia sportowe prowadzone są przez międzywydziałową jednostkę organizacyjną i dydaktyczną: Centrum Kultury Fizycznej UMCS: <https://www.umcs.pl/pl/ckf.htm>.

Zapraszamy do obejrzenia filmu pokazującego kampus UMCS (<https://www.umcs.pl/pl/wirtualna-wycieczka-po-kampusie,21005.htm>).

Dostęp do zasobów informatycznych

Uczelnia oferuje studentom i pracownikom dostęp do zasobów informatycznych, w tym do sieci bezprzewodowej EDUROAM, pozwalający na bezpłatne korzystanie z Internetu na terenie całej Uczelni. Komunikację pomiędzy wykładowcami, pracownikami administracji i studentami zapewnia USOS UMCS, dający m.in. możliwość dokonania przez studentów wyboru zajęć oraz oceny procesu kształcenia (ankiety), zaś wykładowcom ułatwia komunikację ze studentami i przysyłanie im materiałów dydaktycznych. Kompleksowa obsługa praktyk studenckich odbywa się natomiast za pośrednictwem Systemu Obsługi Praktyk (<https://praktyki.umcs.lublin.pl/>).

Potrzeby dydaktyczne zaspokaja także rozwijana od roku 2004 platforma e-learningowa Wirtualny Kampus UMCS (www.kampus.umcs.pl) zapewniająca możliwość organizacji zajęć w trybie synchronicznym, a także udostępnianie materiałów wspierających nauczanie przedmiotów realizowanych w ramach programu studiów. Ponadto w związku z sytuacją epidemiczną od marca 2020 r. wprowadzono bezpłatny dostęp studentów, wykładowców i pracowników administracji do

pakietu MS Office 365, w tym platformy MS Teams, pozwalającej na prowadzenie kształcenia zdalnego i zwiększenie jego dostępności, a także usprawniającej pracę administracyjną. Teams współpracuje z wieloma innymi aplikacjami pakietu Office 365, wśród których najczęściej wykorzystywane są: Word, Excel, PowerPoint oraz Forms (opracowywanie ankiet i testów). Studentom, którzy zgłosili brak dostępu do infrastruktury niezbędnej do realizacji procesu dydaktycznego, została zapewniona pomoc w postaci stanowisk komputerowych udostępnionych przez Wydział.

Korzystanie z ww. udogodnień informatycznych odbywa się z poszanowaniem praw RODO. Operatorem usługi jest LubMAN UMCS (<https://www.umcs.pl/pl/lubman.htm>).

Stan infrastruktury wydziałowej oraz dostępu do zasobów informatycznych i biblioteczno-informatycznych jest stale monitorowany przez odpowiedzialne za ich funkcjonowanie osoby na stanowiskach funkcyjnych, w tym Dziekana Wydziału i Dyrektora Instytutu, we współpracy z pracownikiem administrującym obiektem.

Zasoby biblioteczne

Potrzeby studentów, doktorantów oraz nauczycieli akademickich w zakresie dostępu do publikacji zwartych, periodyków i zasobów elektronicznych zaspokaja Biblioteka Główna UMCS, znajdująca się w bliskim sąsiedztwie Wydziału Filologicznego, a także Biblioteka Wydziału Humanistycznego, która mieści się w tym samym budynku, co Instytut Filologii Polskiej i posiada przestronną czytelnię wyposażoną w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. Istnieje ponadto możliwość wypożyczania książek z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie oraz z Miejskich Bibliotek Publicznych.

Biblioteka Główna, której zasoby liczą blisko 1 750 000 woluminów i jednostek obliczeniowych, w tym zbiory specjalne to prawie 300 000 woluminów (<https://www.umcs.pl/pl/zbiory-bg-umcs.htm>), stanowi centrum edukacji, a także informacji naukowej (<https://www.umcs.pl/pl/uslugi-informacyjne,9560.htm>). Oferuje komfortowe warunki pracy umysłowej i przyjazną atmosferę w odnowionym, funkcjonalnym budynku, z szeregiem udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami (<https://www.umcs.pl/pl/osoby-niepelnosprawne,11267.htm>).

Pracownicy i studenci mogą też korzystać z obszernych wirtualnych zasobów Biblioteki Głównej (Biblioteka Cyfrowa UMCS: <http://dlibra.umcs.lublin.pl/dlibra>) oraz z publikacji dostępnych w ramach Lubelskiej Biblioteki Wirtualnej (<https://www.umcs.pl/pl/lubelska-biblioteka-wirtualna.htm>) i innych licencjonowanych e-zasobów (<https://www.umcs.pl/pl/zasoby-elektroniczne.htm>), do których ma dostęp każdy, kto posiada aktywne konto biblioteczne. Warunki te umożliwiają realizację przez studentów projektów dydaktycznych oraz e-learningowych, a ponadto wspierają ich szeroko rozumiane samokształcenie.

W okresie pandemii Covid19 wprowadzono nowe zasady udostępniania zasobów biblioteki, tak aby – z zachowaniem reżimu sanitarnego – studenci mogli korzystać ze zbiorów w jak najszerszym zakresie, zarówno w wypożyczalni, jak i w czytelniach (<https://www.umcs.pl/pl/zasady-pracy-od-01-10-2020-r,20497.htm>). Szczegółowa informacja o dostępnych zasobach bibliotecznych oraz informacyjnych znajduje się w załączniku (zał. XI). Zapraszamy do obejrzenia filmu prezentującego naszą Bibliotekę Główną (<https://www.umcs.pl/pl/spacer-po-bibliotece-glownej-umcs,13185.htm>).

W szczególnych przypadkach literaturę przedmiotu udostępniają studentom pracownicy – drogą tradycyjną lub elektroniczną, z poszanowaniem prawa własności intelektualnej.

Należy podkreślić, iż – zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującymi do zawodu nauczyciela – proces kształcenia odbywa się z wykorzystaniem infrastruktury pozwalającej na osiągnięcie efektów uczenia się: zarówno w budynkach Wydziału Filologicznego UMCS, jak i w placówkach oświatowych, w których odbywają się praktyki zawodowe, czyli w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia przygotowujących do zawodu nauczyciela.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Do dobrych praktyk w zakresie kształtowania polityki jakości należy intensywna współpraca Instytutu Filologii Polskiej UMCS z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Dialog z interesariuszami zewnętrznymi reprezentującymi ważne dla filologii polskiej instytucje, firmy oraz organizacje, pozwala realizować proces kształcenia polonistów w taki sposób, aby wiedza i umiejętności naszych absolwentów w jak najwyższym stopniu odpowiadały zapotrzebowaniu społecznemu.

I Projekty dydaktyczne

Szczególną rolę w tym zakresie odgrywa współpraca z otoczeniem społecznym w zakresie realizacji projektów służących rozwojowi dydaktyki i kształceniu wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych studentów filologii polskiej UMCS. W latach 2016-2021 Instytut realizował następujące projekty tego rodzaju:

I.1 „Modelowa Szkoła Ćwiczeń w Lublinie”. Projekt realizowany przez Gminę Lublin w partnerstwie z UMCS oraz z Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie i z Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, od 01.08.2019 r. do

31.07.2021 r. Celem głównym projektu było zwiększenie efektywności doskonalenia obecnych i przyszłych nauczycieli w woj. lubelskim, w kontekście stosowania nowoczesnych metod i form pracy dydaktycznej przyczyniających się do rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych i uniwersalnych. <https://www.umcs.pl/pl/o-projekcie,17625.htm>. Pracownicy instytutu realizowali w ramach projektu wybrane zajęcia.

I.2 „LOGI.KOM. Od sztuki logicznego myślenia do sztuki skutecznego komunikowania się”. Projekt realizowany od 01.08.2017 r. do 30.06.2019 r., współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. W ramach projektu skierowanego do uczniów I, II i III klas szkół ponadgimnazjalnych z obszaru województwa lubelskiego organizowane były różnorodne zajęcia kształcące umiejętności poznawcze i komunikacyjne młodzieży. <https://www.umcs.pl/pl/o-projekcie,12946.htm>

I.3 „Minisłownik gwary mieszkańców Gminy Łomazy”. Projekt badawczy podjęty we współpracy ze Stowarzyszeniem Tłoka. W jego ramach zorganizowano dwa obozy terenowe Studenckiego Koła Naukowego Etnolingwistów (18-21 listopada 2017, 24-27 września 2018), podczas których, na podstawie kwestionariusza, zebrano materiał na potrzeby słownika.

<https://tloka.pl/historia-i-kultura/powstanie-minislownik-gwary-mieszkancow-gminy-lomazy/>

I.4 „Języki Pogranicza II”. Projekt dofinansowany ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Ojczysty – dodaj do ulubionych 2021”. W ramach projektu Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów wzięło udział w obozie terenowym zorganizowanym przez Muzeum Synagogałne we Włodawie. <https://www.muzeumwlodawa.pl/jezyki-pogranicza>

I.5 „Scena Lublin 2016-18”. Projekt realizowany z okazji 250-lecia teatru publicznego w Polsce i 700-lecia lokacji Lublina (MKiDN, Centrum Kultury w Lublinie, Teatr Stary w Lublinie, Fundacja Teatrikon, Stowarzyszenie Artystów Bliski Wschód). Połączony z projektem badawczym na temat dawnego teatru w Lublinie. W jego ramach odbywały się m.in. wykłady otwarte i cykl warsztatów. <https://www.dziennikwschodni.pl/magazyn/interesuje-nas-to-co-na-scenie-ale-i-na-widowni-jaka-jest-lubelska-publicznosc,n,1000234077.html>

II Współpraca ze szkołami

II.1 Program Współpracy Naukowo-Dydaktycznej Instytutu Filologii Polskiej ze Szkołami Partnerskimi

W ramach programu organizowane są liczne spotkania, warsztaty i konkursy popularyzujące wiedzę polonistyczną. W latach 2016-2020 we wszystkich tych przedsięwzięciach udział wzięło łącznie ponad 1700 osób: uczniów i nauczycieli z województw lubelskiego, mazowieckiego, podlaskiego i świętokrzyskiego. <https://www.umcs.pl/pl/wspolpraca-ze-szkolami,114.htm#page-1> (zob. zał. XXXI).

II.2 Olimpiada literatury i języka polskiego dla szkół podstawowych oraz średnich

Pracownicy Instytutu Filologii Polskiej UMCS angażują się w przygotowanie kolejnych edycji olimpiady. Są członkami **Komitetu Głównego Olimpiady Literatury i Języka Polskiego dla Szkół Podstawowych** oraz **Komitetu Okręgowego OLJP w Lublinie**. Ponadto w każdym roku szkolnym organizowane są w Instytucie warsztaty, wykłady i konsultacje dla uczestników olimpiady, cieszące się ogromną popularnością. Eksperci z Instytutu oceniają także prace olimpijczyków. <https://www.umcs.pl/pl/olimpiada-literatury-i-jezyka-polskiego,15566.htm>.

II.3 Pogotowie Maturalne

Instytut Filologii Polskiej UMCS organizuje bezpłatne cykle zajęć przygotowujących do pisemnej matury z języka polskiego; <https://www.umcs.pl/pl/pogotowie-maturalne-z-jezyka-polskiego,15567.htm> Zajęcia tego typu, w trybie online, odbywały się nawet w czasie pandemii i cieszyły się dużą popularnością.

II.4 Konkursy, w których pracownicy Instytutu Filologii Polskiej pełnią funkcję ekspertów i jurorów.

Do przedsięwzięć tego rodzaju należą m.in. Wojewódzki Konkurs Ortograficzny „Zostań Mistrzem Ortografii”, pod patronatem UMCS i Lubelskiego Kuratora Oświaty (etap finałowy i ogłoszenie wyników w Zespole Szkół nr 2 im. Stefana Żeromskiego), a także „Dyktando Papieskie” w Zespole Szkół w Woli Uhruskiej, Konkurs Poetycki im. Janusza Kawalki, w którym rywalizują uczestnicy z całej Polski: (<http://www.tawa.pl/index.php/konkursy/im-mariana-janusza-kawalko>) i międzypowiatowy konkurs „Polonista Roku” organizowany przez Szkołę Podstawową nr 2 w Białej Podlaskiej. Na uwagę zasługują także Ogólnopolski Konkurs Poezji Śpiewanej (edycja 2016-2021) w Zespole Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie <https://www.nowytydzien.pl/uczniowie-strunach-poezji/> oraz Konkurs Marynistyczny „Z piosenką pod żaglami” w Zespole Szkół Elektronicznych w Lublinie (<https://docplayer.pl/23485955-1-pod-zaglami-opowiadania-i-wiersze-marynistyczne-pod-zaglami.html>).

III Współpraca z mediami

Instytut Filologii Polskiej UMCS prowadzi również systematyczną współpracę z mediami: prasą, radiem i telewizją, co jest szczególnie istotne w kontekście kształcenia studentów na specjalności redaktorsko-medialnej i medioznawczej.

III.1 „Pismo Folkowe”

Studenci i doktoranci filologii polskiej, pod kierunkiem pracowników Instytutu, regularnie nagrywają, opracowują i publikują wywiady na łamach „Pisma Folkowego” (<https://pismofolkowe.pl/archiwum>). Od 2020 r. współorganizują także redakcję „Videocastów Pisma Folkowego” w ramach współpracy z „Pismem Folkowym” i linią Lifestyle w ACKiM UMCS.

Realizują program „Młodzi niebanalnie o...” (https://www.youtube.com/playlist?list=PLK25GLXkVsQRoR23zMEX_juXUEVeFfcwo). Studenci, doktoranci i pracownicy Instytutu prowadzą także działy tematyczne „Pisma Folkowego”: „Sto lat!” (od 2018: <https://pismofolkowe.pl/dzialy/sto-lat> oraz „Za-chwycenia” (od 2020: <https://pismofolkowe.pl/dzialy/za-chwycenia>).

III.2 Polskie Radio Lublin

Instytut Filologii Polskiej prowadzi długoletnią, systematyczną współpracę z Radiem Lublin w procesie kształcenia studentów specjalności redaktorsko-medialnej. Pracownicy Instytutu występują również w audycjach radiowych w charakterze ekspertów popularyzujących wiedzę (*O różnicach w nazywaniu kobiet i mężczyzn. O nazwach zawodów używanych w odniesieniu do kobiet – audycje z cyklu „Czerwona Kartka”. Zapóżyczania we współczesnym języku polskim. Nazewnictwo miejskie, nazwy obiektów handlowych w związku z przemianami w rzeczywistości społecznej i kulturze. Nasze nazwiska. Imiona w Polsce dawniej i dziś*, udzielają wywiadów (np. wywiad o twórczości powieściowej Stefana Kisielewskiego, luty 2016), wspólnie z redaktorami Radia Lublin realizują audycje, np. cykl „Alfabet lubelski” popularyzujący wiedzę o lubelskich artystach, badaczach i najciekawszych zjawiskach w kulturze Lublina i regionu (2020-2021: <https://radio.lublin.pl/kategoria/audycje/alfabet-lubelski/>), a ponadto prowadzą warsztaty i występują w roli jurorów (np. w Festiwalu Reportażu (<https://radio.lublin.pl/2021/09/vi-festiwal-reportazu-w-lublinie-plebiscyt-na-najlepsza-ksiazke-reporterska-2020-roku/>)).

III.3 Akademickie Radio Centrum oraz Telewizja Akademicka TV UMCS

Studenci filologii polskiej kształcą umiejętności dziennikarskie także we współpracy z Akademickim Radiem Centrum oraz Telewizją Akademicką TV UMCS. Pracownicy Instytutu występują ponadto na antenie w charakterze ekspertów, np. w cyklu „Centrum Wiedzy” (o imionach i nazwiskach używanych w Polsce (np. <https://centrum.fm/janusze-obchodza-imieniny-sprawdzilismy-na-czym-polega-fenomen-tego-imienia>)). Nasi studenci, pod opieką pracowników Instytutu, przygotowywali również audycje telewizyjne z cyklu „Burza językowa” (<https://www.umcs.pl/pl/burza-jezykowa-odc-2,8227,burza-jezykowa-odc-2,78477.chnm>).

III.4 Katolickie Radio Zamość

Pracownicy Instytutu w sposób stały współpracują także z Katolickim Radiem Zamość; występują np. w charakterze ekspertów w cotygodniowym cyklu „Kulturalnie. Po polsku” (<https://www.radiozamosc.pl/wiadomosci/11068,kulturalnie-po-polsku>), a także w audycjach okolicznościowych, np. z okazji *Międzynarodowego Dnia Języka Polskiego* (21 lutego 2019) oraz *Dnia bez Przekleństw* (17 grudnia 2020).

III.5 TVP 3 Lublin

Od wielu lat pracownicy Instytutu występują także jako eksperci w Telewizji Lublin, np. popularyzując wiedzę polonistyczną m.in. w audycjach: „Poranek między Wisłą a Bugiem”, „STOP Kultura” oraz w „Panoramie Lubelskiej”.

IV Współpraca z publicznymi instytucjami kulturalnymi i naukowymi

W kształceniu młodych adeptów filologii polskiej szczególną rolę odgrywa wszechstronna edukacja kulturalna, której sprzyja współpraca Instytutu Filologii Polskiej UMCS z różnorodnymi instytucjami kultury, do których należą:

IV.1 Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka”

Studenci filologii polskiej UMCS współorganizują w ACK „Chatka Żaka” kilka cyklicznych wydarzeń w ramach Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”, m.in. warsztaty pieczenia korowaja kornickiego (XXVI MF: grudzień 2016) oraz gruzińskich lobiani (XXVII MF: grudzień 2017) oraz „Festiwalową czytelnię żywych książek” (Mikołajki Folkowe 2015, 2016, 2017, 2018, 2019: <http://www.mikolajki.folk.pl/?f=2018,strona,352>).

IV.2 Muzea

Współpraca Instytutu Filologii Polskiej UMCS z muzeami przyjmuje różne formy. Jedną z nich jest współorganizacja imprez kulturalnych, np. Festiwalu „Muzyczne Dialogi nad Bugiem”, we współpracy z **Muzeum Ziemi Mielnickiej** oraz GOSiR w Mielniku. W ramach festiwalu studenci współorganizują konferencję, a jej plonem jest cykl monografii *Gawędy o kulturach* (<https://wydawnictwo.umcs.eu/produkt/5221/gawedy-o-kulturach-iv>). W ramach realizacji zajęć z „regionalnego dziedzictwa językowo-kulturowego” Instytut Filologii Polskiej UMCS współpracuje także z **Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej** oraz **Muzeum na Majdanku**. Pracownicy Instytutu prowadzą także wykłady oraz prelekcje i biorą czynny udział w spotkaniach o charakterze eksperckim z zakresu języka i literatury polskiej. Jako przykład można wymienić współpracę z **Zamkiem Królewskim w Warszawie** (<https://cojestgrane.pl/polska/mazowieckie/warszawa/wydarzenie/45ym/z-biegiem-lat-z-biegiem-dni-cykl-projeckji-serialu-andrzeja-wajdy/bylo>), **Muzeum Łazienki Królewskie** (<http://akcentpismo.pl/swiatlo-literatury/>), **Muzeum Józefa Czechowicza w Lublinie**, **Dworkiem Wincentego Pola w Lublinie**, **Muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku**, **Muzeum-Domem Kuncewiczów w Kazimierzu Dolnym**, **Muzeum Stefana Żeromskiego w Nałęczowie** (https://www.mnwl.pl/Archiwum_aktualnosci/_Spacer_do_zrodel_wolnosci_%E2%80%93_93_Wielcy_Niepodlegli_w_Naleczowie-2-1166-43.html) oraz **Muzeum Zespołu Synagogałnego we Włodawie**. Warto także wspomnieć o wystąpieniach w ramach cyklu „Kultura literacka Lublina. Wykłady otwarte w 700-lecie miasta” organizowanego przez **Towarzystwo Literackie im. Adama**

Mickiewicza oraz **Muzeum Literackie w Lublinie** (2017), a także o „Czarńoleskich Spotkaniach Sobótkowych” organizowanych przez Stowarzyszenie Miłośników Poezji Jana Kochanowskiego „Renesans”, **Muzeum Jana Kochanowskiego w Czarńolesie** oraz Towarzystwo Miłośników Miasta Zwolenia im. Jacka Malczewskiego w Radomiu (2018).

IV.3 Teatry i inne instytucje życia teatralnego

Na podkreślenie zasługuje również aktywny udział studentów filologii polskiej w inicjatywach teatralnych podejmowanych wspólnie przez UMCS i takie instytucje kultury, jak: **Centrum Kultury – Festiwal Konfrontacje, Międzynarodowe Spotkania Teatrów Tańca, Teatr Provisorium, Czytelnia Dramatu, Lubelski Teatr Tańca, Scena Prapremier InVitro; Ośrodek „Brama Grodzka” – Teatr NN, Teatr im. J. Osterwy** oraz **Warsztaty Kultury w Lublinie**. Naukowcy z Pracowni Teatrologii UMCS w Lublinie współpracują z wieloma takimi instytucjami w charakterze ekspertów, a także uczestniczą w realizacji projektów, np. w koordynowanym przez Instytut Adama Mickiewicza międzynarodowym programie kulturalnym POLSKA 100, realizowanym w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2021 (<https://culture.pl/pl/artykul/miedzynarodowa-konferencja-naukowa-taniec-i-awangarda-w-europie-srodkowo-wschodniej-terytoria-zrodla>), a także w wystawie z okazji 200-lecia otwarcia **Teatru Starego** (2020-2022, projekt finansowany przez Miasto Lu-
blin: https://www.teatrstary.eu/pliki/program_dzialania_instytucji_kultury_pn_teatr_stary_w_lublinie_na_okres_15_03_2021_r_do_14_03_2028_r.pdf).

IV.4 Instytucje naukowe

Jako eksperci z zakresu literatury i języka polskiego pracownicy Instytutu współpracują m.in. z: Komisją Edukacji Szkolnej i Akademickiej Komitetu Nauki o Literaturze PAN, Komisją Etyki Komunikacji przy Polskiej Akademii Umiejętności, Zespołem Dydaktycznym Rady Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, Zespołem Etyki Słowa przy Prezydium Rady Języka Polskiego PAN, Zespołem Języka Religijnego Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN, Zespołem Języka Prawnego przy PAN, Komitetem Językoznawstwa przy PAN, Komisją Języka Religijnego Międzynarodowego Kongresu Sławistów, Medialingwistyczną Komisją Międzynarodowego Kongresu Sławistów, Komisją Stylistyczną Międzynarodowego Kongresu Sławistów, Komisją Medioznawczą PAU, Lubelskim Towarzystwem Naukowym, Towarzystwem Naukowym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła oraz Centralną Komisją do Spraw Stopni i Tytułów.

Wraz z instytucjami działającymi w województwie lubelskim organizujemy coroczne wydarzenie naukowe pod nazwą Lubelski Festiwal Nauki (<https://www.festiwal.lublin.pl/#przewodnik>). Z Uniwersytetem Medycznym w Lublinie i Politechniką Lubelską współpracujemy ponadto przy

organizacji konferencji „Genom – człowiek – świat – zagrożenia”, 2016; „Genom, niepełnosprawność, edukacja, pacjent, technologie”, 2018; „Nauka bez barier”, 2020.

IV.5 Instytucje publiczne służące rozwojowi dydaktyki polonistycznej

W ramach wspierania rozwoju zawodowego nauczycieli polonistów naukowcy z Instytutu Filologii Polskiej UMCS współpracują jako eksperci m.in. z: **Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Krakowie, Instytutem Badań Edukacyjnych w Warszawie, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie, Centralną Komisją Egzaminacyjną w Warszawie** (m.in. w ramach projektu Budowa Banku Zadań), **Mazowieckim Centrum Doskonalenia Nauczycieli** oraz **Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli**. Prowadzą także seminaria dla nauczycieli języka polskiego (np. seminarium „*Teatr mój widzę ogromny...*”, Zamek Królewski w Warszawie). Dla rozwoju dydaktyki polonistycznej istotna jest również stała współpraca naukowców z Instytutem Filologii Polskiej z wydawnictwami i redakcjami czasopism o profilu metodycznym, m.in. z: **Wydawnictwem Naukowym Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie**; redakcją czasopisma „**Polonistyka Innowacje**”; redakcją „**Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Paedagogica**” oraz redakcją „**Dydaktyki Polonistycznej**”.

IV.4 Domy kultury i biblioteki

Działalność popularyzująca naukę adresowana do społeczności lokalnej realizuje się m.in. we współpracy z **Wojewódzką** oraz **Miejską Biblioteką Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie** (np. wykłady z cyklu: „Unia lubelska i jej tradycje”, 2020), **Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Lublinie** (Narodowe Czytanie), **Zamojskim Domem Kultury** (np. debata z udziałem Andrzeja Seweryna na temat etyki słowa w teatrze, 2016), a także **Dzielnicowym Domem Kultury Węglin, DDK Czuby Południowe i DDK Węglin**, gdzie odbywają się spotkania z pisarzami, aktorami, a także inne wydarzenia literackie i kulturalne, np. cykl „Wieczne czytanie”, „Ciąg dalszy” oraz „Akademia Zapomnianych Arcydział Filmowych” (2012-2021: <https://ddkweglin.pl/film/akademia-zapomnianych-arcydzial-filmowych-sezon-202122/>).

V Współpraca z organizacjami pozarządowymi (fundacje, stowarzyszenia i in.)

Współpraca Instytutu Filologii Polskiej UMCS z organizacjami pozarządowymi, sprzyjająca rozwojowi wiedzy i umiejętności naszych studentów, przyjmuje różne formy, takie jak:

V.1 Zajęcia doskonalące dla studentów UMCS

Z myślą o rozwoju retorycznych aspektów dydaktyki studenckiej pracownicy Instytutu zainicjowali trwającą do dziś współpracę z międzynarodową organizacją *non profit* **Toastmasters** zajmującą się otwartymi szkoleniami w zakresie wystąpień publicznych. Bezpłatne zajęcia dla studen-

tów UMCS odbywały się regularnie w siedzibie Instytutu i zostały czasowo wstrzymane w związku z zagrożeniem epidemiologicznym Covid19.

V.2 Organizacja konkursów dla licealistów i studentów UMCS

Dużym zainteresowaniem młodzieży szkolnej i akademickiej cieszył się doroczny konkurs na opowiadanie „Opowiedzieć świat”, adresowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z całej Polski oraz do studentów UMCS. Pierwsze edycje konkursu, jak również publikacja pokonkursowych tomów opowiadań (e-booki), organizowane były we współpracy z **Podlaską Fundacją Wspierania Talentów** (2013-2016 r.), a edycję 2017 zorganizowano z udziałem **Fundacji Teatrikon**, która następnie wydała zbiór opowiadań w formie tradycyjnej książki (<http://teatrikon.pl/tworczosc/opowiedziec-swiat>).

V.3 Organizacja konferencji i spotkań naukowych

Pracownicy Instytutu prowadzą intensywną współpracę z **Fundacją na Rzecz Promocji Nauki i Rozwoju TYGIEL** jako członkowie Komitetu Naukowego dorocznych konferencji z cyklu „Filozoficzne aspekty literatury” (od 2017), a także recenzenci artykułów w publikacjach pokonferencyjnych; do udziału w kolejnych edycjach konferencji aktywnie zachęceni są studenci polonistyki UMCS. Kadra naukowa Instytutu bierze także czynny udział w spotkaniach służących popularyzacji wiedzy polonistycznej, takich jak np.: debata ekspertów *Brandstaetter a Wyspiański, czyli "Wesele" jako inspiracja* organizowanej przez **Fundację Prawda Dobro Piękno** jako część projektu *Ja jestem Żyd z "Wesela"* (2019: <https://www.dziennikwschodni.pl/co-gdzie-kiedy/teatr/ja-jestem-zyd-z-wesela-spektakle-i-debaty-w-lublinie,n,1000254915.html>). Studenci filologii polskiej chętnie uczestniczą także w wernisażach literackich „Akcentu”, organizowanych przez **Wschodnią Fundację Kultury „Akcent”**, z którą pracownicy Instytutu stale współpracują od przeszło 40 lat (<http://akcentpismo.pl/z-zycia-redakcji/>).

Warto na koniec wspomnieć o zaangażowaniu Instytutu w inicjatywę uczenia się przez całe życie, stanowiącą jeden z priorytetowych obszarów działań edukacyjnych dla Komisji Europejskiej. Nasi pracownicy prowadzą wykłady na potrzeby **Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku** (<https://www.nowytydzien.pl/gaudeamus-uniwersytecie-trzeciego-wieku/>).

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Program umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku studiów filologia polska osadzony jest w strategii rozwoju Uniwersytetu. Program ten jest realizowany wielotorowo, m.in. przez kształcenie językowe na lektoratach, program wymiany studentów i wykładowców z uczel-

niami zagranicznymi oraz realizację wspólnych przedsięwzięć międzynarodowych z partnerskimi jednostkami z zagranicy.

W ramach kształcenia językowego studenci uczęszczają na obowiązkowy czterosemestralny lektorat w wymiarze 120 godzin na studiach I stopnia i 60 godzin na stopniu drugim. Student może wybrać język angielski, niemiecki, rosyjski lub francuski, jednak najczęściej wybierany jest angielski. Zajęcia prowadzone są przez pracowników Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS, którzy mają również doświadczenie w uczeniu języków specjalistycznych w zakresie nauk humanistycznych. Nauka kończy się egzaminem poświadczającym znajomość języka na poziomie B2 (na studiach I stopnia) i B2+ na stopniu II. Osoby zainteresowane mogą przystąpić do procedury certyfikacji.

Umiędzynarodowienie kształcenia realizowane jest również przez mobilność studentów i kadry akademickiej. Instytut Filologii Polskiej uczestniczy w programie wymiany międzynarodowej Erasmus+. Obecnie studenci kierunku filologia polska mogą korzystać z semestralnych częściowych studiów zagranicznych w 7 uczelniach: Eotvos Lorand Tudományegyetem w Budapeszcie (Węgry), Univerzita Palackého v Olomouci (Ołomuniec, Czechy), Univerzita Karlova v Praze (Praga, Czechy), Ostravska Univerzita v Ostrave (Ostawa, Czechy), Universitatea Babes-Bolyai Cluj-Napoca (Cluj – Napoca, Rumunia), Friedrich-Schiller-Universität JENA (Jena, Niemcy), v(Wilno, Litwa). W sumie studenci polonistyki mają do dyspozycji 18 miejsc.

Każdy wyjazd zagraniczny poprzedzony jest procesem kwalifikacji. Od kandydatów wymagany jest m.in. odpowiedni poziom znajomości języka, w którym będą odbywali studia na uczelni przyjmującej, odpowiednio wysoka średnia z ocen za cały okres już odbytych studiów i inne warunki formalne opisane w *Zasadach realizacji i finansowania wyjazdów studentów na studia* (<http://erasmusplus.org.pl/szkolnictwo-wyzsze/>; zob. też: zał. XII). Uczestnicy Programu nie opłacają kosztów czesnego w uczelni przyjmującej, ale pokrywają koszty dojazdu, przejazdów lokalnych, wyżywienia, zakwaterowania, ubezpieczenia, podręczników i inne koszty podczas studiów za granicą, jednak zakwalifikowane osoby otrzymują indywidualne wsparcie Komisji Europejskiej, z budżetu Programu PO WER. Nad prawidłowością przebiegu kwalifikacji czuwa Koordynator Instytutowy Programu Erasmus+. Organizatorem wymiany jest Biuro Programu Erasmus UMCS. W ostatnich latach z tej możliwości skorzystało jedynie dwoje studentów: w 2019 r. (wyjazd do Rumunii) i 2020 r. – (na Węgry). Odnotowane przez nas znaczne w stosunku do lat wcześniejszych zmniejszenie liczby wyjazdów na zagraniczne uczelnie – widoczne również w skali ogólnopolskiej – można tłumaczyć m.in. zmniejszaniem się liczby studentów na kierunku.

Stosunkowo niewielu studentów z Polski korzystało z programów wymiany, za to przyjezdnych stypendystów było zdecydowanie więcej – 11 osób, np. przebywająca na rocznym pobycie w ramach Programu Stypendialnego Lane’a Kirklanda stypendystka z Ukrainy. Wśród osób goszczących

w Lublinie była również stypendystka programu „Solidarni z Białorusią” prof. Alena Rudenka z Katedry Językoznawstwa Teoretycznego i Słowiańskiego Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego w Mińsku, która przyjechała do Lublina na roczny staż, żeby realizować badania nad językowym obrazem świata wartości Słowian i ich sąsiadów.

Międzynarodowa aktywność pracowników Instytutu ma charakter zindywidualizowany i przejawia się przede wszystkim w uczestnictwie w konferencjach zagranicznych. Z programu mobilności nauczycieli akademickich Erasmus+ skorzystało natomiast 5 pracowników:

- w 2016 r. dr hab. Dorota Filar, prof. UMCS wygłosiła cykl wykładów w języku angielskim dla studentów i pracowników Uniwersytetu Babes-Bolyai w Cluju-Napocy (Rumunia);
- w 2018 r. dr hab. Rafał Szczerbakiewicz, prof. UMCS również przygotował zajęcia po angielsku dla słuchaczy z Uniwersytetu Babes-Bolyai w Cluju-Napocy (Rumunia);
- w 2018 i 2019 r. dr hab. Bogusław Grodzki, prof. UMCS gościł z dwoma cyklami wykładów w University of Granada, Faculty of Humanities (Granada, Hiszpania);
- w 2019 r. prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska i dr Beata Jarosz wygłosiły dwa cykle wykładów na Uniwersytecie Loránda Eötvösa w Budapeszcie (Węgry).

Już poza programem Erasmus+ prof. dr hab. M. Karwatowska w 2016 r. wygłosiła na zaproszenie wykład na Sankt-Petersburskim Uniwersytecie Państwowym w Katedrze Filologii Słowiańskiej (Rosja), a dr hab. R. Szczerbakiewicz, prof. UMCS, korzystając w 2018 r. ze stypendium Prezydenta Miasta Lublin, gościł na Festiwalu Teatralnym w Tiumeniu i prowadził zajęcia w Tobolsku (Rosja). Prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska wygłosiła kilkanaście wykładów dla studentów i pracowników zagranicznych ośrodków uniwersyteckich i akademickich: w Jekatierinburgu (Rosja), Archangielsku (Rosja), Moskwie (Rosja), Bonn (Niemcy), Pradze (Czechy), Belgradzie (Serbia), Ostrawie (Czechy), Gent (Belgia). Małgorzata Latoch-Zielińska wygłosiła referat pt. „Obučenie učitelej v Pol’še posle transformacije sistemy” na VI International Forum on Teacher Education VirtualIFTE-2020 w Kazaniu (May 27 – June 9 2020).

Starania o umiędzynarodowienie działalności zawodowej pracowników IFP przybierają także inną postać. Nauczyciele biorą aktywny udział w konferencjach zagranicznych w roli prelegentów oraz są organizatorami konferencji międzynarodowych. W ocenianym okresie odbyło się w Lublinie 9 konferencji, które pracownicy IFP (współ)organizowali lub w których byli członkami komitetów naukowych. Spośród nich warto wyróżnić: *La linguistique contrastive: méthodologies, applications et perspectives / Contrastive Linguistics: Methodologies, Applications and Perspectives*, 2017 r., *XXI Międzynarodową i Ogólnopolską Konferencję Onomastyczną: Terminologia onomastyczna – Nazwotwórstwo*, 2018 r. oraz *I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny*, 2021 r. z uwagi na dużą aktywność i zaangażowanie studentów, którzy pomagając w sprawach organizacyjnych, mieli też okazję – przynajmniej do pewnego stopnia – uczestniczyć w obradach. Oprócz kon-

ferencji międzynarodowych można wskazać kilkanaście wyjazdów zagranicznych, ewentualnie krajowych, ale z wystąpieniem w obcym języku.

Współpraca międzynarodowa przyjmuje także postać obcojęzycznych publikacji w zagranicznych i międzynarodowych wieloautorskich monografiach naukowych, a także czasopismach. Takich monografii, artykułów, rozdziałów i redagowanych tomów było w ciągu ostatnich sześciu lat niemal 50. Wśród nich warto zwrócić uwagę na tomy (zeszyty) czasopism naukowych tłumaczonych na język angielski dzięki pozyskaniu środków z subwencji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Grant NPRH, module "Internationalisation 3.b."; ID: 299637 (2016–2018), *Anglojęzyczna edycja roczników czasopisma „Etnolingwistyka” w wersji elektronicznej* [English edition of the journal "Ethnolinguistics. Problems of Language and Culture" in electronic version]; *Stworzenie anglojęzycznej wersji "Annales UMCS" sectio FF*).

W Instytucie od ponad roku jest realizowany projekt o szczególnym charakterze – *Język polski ponad granicami*. Podstawowym celem działań w ramach projektu jest wsparcie polskiej mniejszości w regionie Ijuí w Brazylii w zachowaniu tożsamości narodowej, doskonaleniu umiejętności posługiwania się językiem polskim i budowaniu poczucia więzi z polską kulturą (dawną i współczesną). Projekt jest realizowany ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na podstawie umowy PJP/PJP/2020/1/00002/U w ramach Programu "Promocja języka polskiego" (<https://www.umcs.pl/pl/jezyk-polski-ponad-granicami,20881.htm>; zob. zał. XIII) we współpracy z partnerem zagranicznym – Uniwersytetem Regionalnym Północno-Zachodniego Stanu Rio Grande do Sul (UNIJUI) w Brazylii.

Począwszy od 1 października 2021 r., w IFP jest też realizowany we współpracy z Uniwersyteciem Palackiego w Ołomuńcu (Czechy) projekt dydaktyczny pn. *Obraz świata i człowieka w świetle polszczyzny dawnej i współczesnej. Seminarium i warsztaty (etno)lingwistyczne dla studentów i doktorantów polonistyki Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu (Czechy)* (finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach programu „Promocja Języka Polskiego”, Nr BJP/PJP/2021/1/00014/DEC/1). Jego celem jest m.in. promocja prowadzonych w IFP od kilkudziesięciu lat szeroko zakrojonych badań (etnolingwistycznych) języka polskiego, wypracowanych narzędzi jego analizy i opisu, opublikowanych licznych prac naukowych prezentujących ich wyniki.

Władze Instytutu wspierają międzynarodową mobilność studentów i pracowników. Co roku koordynator programu Erasmus wspólnie z Biurem ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych organizuje spotkania informacyjne dla studentów w celu przedstawienia oferty wyjazdów zagranicznych w ramach programu Erasmus+. Na spotkania zapraszani są również studenci, którzy już skorzystali z takich form mobilności, aby zachęcić innych do wyjazdów.

Wyjazdy pracowników na zajęcia na uczelniach zagranicznych (Erasmus+) lub zagraniczne staże naukowe, a także prowadzenie zajęć w językach obcych są premiowane dodatkowymi punktami w karcie okresowej oceny nauczycieli akademickich i dodatkowo wynagradzane finansowo, co stanowi bodziec do rozwijania międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich.

W ocenianym okresie, w latach 2015-2021 na kierunku *filologia polska* studiowało 14 cudzoziemców realizujących cały program studiów polonistycznych: 9 osób z Ukrainy i po jednej z Białorusi, Kazachstanu, Rumunii, Węgier i Włoch.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

UMCS zbudował system wszechstronnego wsparcia różnych grup studentów, działający na różnych poziomach jego struktury: ogólnouczelnianym, wydziałowym, instytutowym. Na poziomie ogólnouczelnianym działa system stypendialny, który wspiera studentów materialnie. Mogą oni korzystać z różnych form stypendiów: socjalnego, dla niepełnosprawnych, zapomogi, a także motywującego do osiągania lepszych wyników w nauce i działalności naukowej, artystycznej, sportowej – tzw. Stypendium Rektora. W latach 2016-2021 pozytywnie rozpatrzono ponad 100 wniosków studentów filologii polskiej złożonych o stypendium za wyniki w nauce i inne osiągnięcia – przyznano 52 stypendia studentom I stopnia studiów, 27 – studentom II stopnia, 36 – studentom III stopnia. Dodatkowo (od 2017 roku) najlepsi studenci mogą otrzymać stypendium ze specjalnie wydzielonego w UMCS Własnego Funduszu Stypendialnego (w latach 2017-2021 beneficjentami było 4 studentów filologii polskiej: studiów I stopnia – 2 osoby, II i III stopnia po 1 osobie), Stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego, Stypendium Ministra Edukacji i Nauki, stypendia zagraniczne (zob. <https://www.umcs.pl/pl/stypendia.htm>). O ofertach stypendialnych, terminach wnioskowania, procedurze wypełniania i składania dokumentów studenci są informowani za pośrednictwem systemu USOS (indywidualne powiadomienie każdego studenta), stron ogólnouniwersyteckich, wydziałowych, mediów społecznościowych.

Studenci mogą także korzystać z programów wsparcia mobilności, takich jak ERASMUS (zob. Kryterium 7), CEEPUS, MOST, Fundusz Wyszehradzki, NAWA, wymiany dwustronne. Informacje o programach i warunkach rekrutacji znajdują się na stronie UMCS (w zakładce Student → Wymiana międzynarodowa i krajowa).

Studenci rozwijający swoje talenty i pasje sportowe korzystają z obiektów i oferty Centrum Kultury Fizycznej UMCS oraz Akademickiego Związku Sportowego UMCS, w ramach którego prowadzonych jest 30 akademickich sekcji sportowych. Wolny czas mogą także przeznaczyć na działalność w Chórze Akademickim UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej, Zespole Tańca Ludowego UMCS im.

Stanisława Leszczyńskiego, Zespole Tańca Towarzyskiego UMCS „Impetus”, Grupie tanecznej zMYśl oraz w Teatrze Imperialnym (zob. <https://www.umcs.pl/pl/czas-wolny,173.htm>). Funkcjonujące w UMCS Akademickie Centrum Kultury i Mediów „Chatka Żaka” (<https://www.umcs.pl/pl/chatka.htm>) stwarza studentom doskonałe warunki zarówno do rozwoju naukowego, jak też do uczestnictwa w kulturze akademickiej poprzez jej aktywny odbiór, a co ważniejsze, poprzez wpływ na jej realny kształt (udział w różnych projektach, warsztatach, wydawnictwach cyklicznych, możliwość odbywania praktyk, wolontariatu). Studenci mogą tu też uzyskać wsparcie finansowe dla realizowanych przez siebie projektów artystycznych i kulturalnych.

Szczególną troską otaczane są osoby z niepełnosprawnościami oraz znajdujące się w kryzysie zdrowia psychicznego. Na poziomie ogólnouniwersyteckim funkcjonują: Zespół ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami (<https://www.umcs.pl/pl/zespol-ds-wsparcia-osob-z-niepelnosprawnosciami,3222.htm>) oraz Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” (<https://www.umcs.pl/pl/zrzeszenie-studentow-niepelnosprawnych-alter-idem-,6220.htm>), które prowadzą działania ukierunkowane na integrację osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem akademickim, wyrównywanie szans edukacyjnych, likwidowanie barier oraz przeciwdziałanie wykluczeniu. Studenci z orzeczoną niepełnosprawnością mogą korzystać z wielu form wsparcia (<https://www.umcs.pl/pl/formy-wsparcia,148.htm>), takich jak np. transport, pomoc asystenta lub tłumacza języka migowego w czynnościach związanych ze studiowaniem. Skierowane są do nich różne udogodnienia, np. na specjalnych zasadach mogą uczestniczyć w zajęciach czy korzystać z biblioteki. Do potrzeb osób niepełnosprawnych zostały dostosowane budynki uniwersyteckie – domy studenckie oraz budynki dydaktyczne, w tym także budynki WH oraz WSiF, które: posiadają specjalne podjazdy i wejścia z poziomu gruntu; zostały wyposażone w specjalne toalety i windy, mapy reliefowe Miasteczka Akademickiego dla osób niewidomych i słabowidzących; drzwi wewnętrzne zostały oznaczone w alfabecie Braille’a; przy wejściach do budynków zostały wyznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych. Z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych jest też skonstruowany i stale rozwijany serwis umcs.pl. Serwis spełnia podstawowe wytyczne opisane przez standard WCAG 2.1 – poziomy A oraz AA, jak również poszczególne wymagania z poziomu AAA. Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS systematycznie organizuje szkolenia dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne w zakresie różnych form wsparcia studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami

Od roku 2016 na kierunku filologia polska studiowało 16 osób z różnymi niepełnosprawnościami, w tym 5 osób z niepełnosprawnością ruchu, 3 osoby z niepełnosprawnością wzroku, 1 osoba z niepełnosprawnością słuchu oraz 7 osób z innymi niepełnosprawnościami. Korzystały one z różnych form wsparcia (transport, użyczenie sprzętu, dodatkowe zajęcia z j. angielskiego, wsparcie psychologiczne, pomoc asystenta, wyjazd szkoleniowy). Szczególną troską otaczali ich opieku-

nowie roku, którzy pomagali im w organizacji zajęć, ustaleniu warunków uczestniczenia w nich i uzyskiwania zaliczeń, odpowiadających ich możliwościom.

W UMCS działa system wsparcia dla osób w kryzysie – studenci mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych, a także porad w Punkcie Wsparcia i Psychoedukacji Sensusum (<https://www.umcs.pl/pl/punkt-wsparcia-i-psychoedukacji-dla-studentow-sensusum,9921.htm>).

Było to szczególnie ważne w ostatnim roku akademickim w związku z przedłużającą się izolacją społeczną i jej negatywnym oddziaływaniem na kondycję psychiczną. Od 2013 roku w UMCS realizowany jest projekt „Przyjazny Uniwersytet”, w ramach którego prowadzone są wykłady, warsztaty, szkolenia, panele dyskusyjne dla studentów, wykładowców i pracowników administracyjnych, uwrażliwiające na potrzeby osób znajdujących się w kryzysie zdrowia psychicznego. Budowania jest też sieć wsparcia dla studentów i społeczności akademickiej UMCS – informacje o ofercie pomocy i poradnictwa znajdują się na ogólnodostępnej stronie <https://www.umcs.pl/pl/pomoc-i-poradnictwo,12979.htm>).

Studenci, którzy są beneficjentami uczelnianych i ministerialnych programów mobilności akademickiej, rozwijają dodatkową działalność (sportową, naukową, organizacyjną), kształcą się jednocześnie na więcej niż jednym kierunku studiów, podjęli pracę zawodową oraz ze względu na wychowywanie dzieci, stan zdrowia, niepełnosprawność, mogą korzystać z różnych form dostosowania kształcenia do swoich potrzeb: indywidualnego programu studiów, indywidualnej organizacji studiów, „Programu dwutorowej kariery UMCS” oraz projektu „Narodowa Reprezentacja Akademicka” (zob. regulamin studiów [Załącznik - Regulamin studiów od 1 października 2019 r.](#)).

Studenci zagraniczni uzyskują wszechstronną pomoc związaną z kształceniem i pobytem w Polsce w Zespole ds. Obsługi Studentów Zagranicznych <https://www.umcs.pl/pl/biuro-ds-obslugi-studiow-i-studentow-zagranicznych,1048.htm>. Specjalnie dla nich stworzona została (w ramach projektu finansowanego przez NAWA przy programie „Welcome to Poland”) bezpłatna mobilna aplikacja „UMCS Guide”, której celem jest ułatwienie cudzoziemcom codziennego funkcjonowania oraz poruszania się po mieście i kampusie akademickim. Aplikacja zawiera podstawowe informacje na temat Lublina oraz Uczelni – użytkownicy czerpią z niej m.in. informacje dotyczące bezpieczeństwa, opieki zdrowotnej i psychologicznej, rozkładu jazdy autobusów komunikacji miejskiej itp. Ponadto na bieżąco otrzymują powiadomienia o aktualnych wydarzeniach odbywających się na Uczelni, w mieście i kraju.

W UMCS działa szereg udogodnień nastawionych na realizowanie potrzeb studentów. Studenci zainteresowani zamieszkaniem w pobliżu Uczelni mogą skorzystać z oferty 9 domów studenckich (budynki po kapitalnym remoncie, pokoje 1- lub 2-osobowe, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością). Studenci wychowujący dzieci mają możliwość pozostawienia ich (na czas zajęć dydaktycznych lub samodzielnej nauki) pod odpowiednią opieką w Żłobku Uniwersyteckim.

Studenci UMCS mają dostęp do bogatych zasobów biblioteki uniwersyteckiej, w tym także zdalny dostęp do e-zasobów biblioteki (zob. też Kryterium 5). Mogą też zgłaszać swoje propozycje zakupu książek do biblioteki (<https://www.umcs.pl/pl/propozycje-zakupu-ksiazek,9607.htm>). Biblioteka udziela wsparcia (instruktażu i konsultacji) przy wyszukiwaniu materiałów oraz opracowaniu bibliografii załącznikowej i przypisów bibliograficznych do prac licencjackich, magisterskich, doktorskich (<https://www.umcs.pl/pl/redagowanie-pracy-naukowej-zapanuj-nad-swoja-bibliografia,9551.htm>). Prowadzi też szkolenia biblioteczne dla I roku studiów; szkolenia dla grup seminaryjnych z metod korzystania z bibliografii drukowanych, baz bibliograficznych oraz źródeł elektronicznych; szkolenia indywidualne w zakresie wyszukiwania w bazach bibliograficznych, czasopiśmie elektronicznych, bibliografiach drukowanych oraz katalogach bibliotecznych.

UMCS zapewnia studentom bezpieczny i bezpłatny dostęp do narzędzi i usług IT (zob. też Kryterium 5), takich jak Office 365 i innych wykorzystywanych w procesie kształcenia i obsługi studiów (USOSweb, Wirtualny Kampus, System Obsługi Praktyk, Elektroniczna Legitymacja, Ankieter, Archiwum Prac Dyplomowych). Dzięki projektowi **Eduroam** (<https://www.umcs.pl/pl/eduroam-o-projekcie.htm>) studenci UMCS mają dostęp do bezpiecznej łączności z siecią Internet w ramach środowiska naukowego w swojej macierzystej instytucji naukowej oraz w dowolnej innej instytucji uczestniczącej w projekcie na terenie całego świata.

W związku z nauczaniem zdalnym studentom zapewniono wsparcie techniczne w zakresie wykorzystywanych aplikacji Teams (<https://www.umcs.pl/pl/student,20291.htm>) i Wirtualny Kampus UMCS (<https://kampus.umcs.pl/>) poprzez publikację na ogólnodostępnych stronach odpowiednich instrukcji. Pomocy w rozwiązywaniu różnych problemów związanych z korzystaniem z narzędzi e-learningu udzielali pracownicy Biura ds. Zdalnego Kształcenia (pozostający w kontakcie telefonicznym i mailowym) oraz Biura ds. Analiz Jakości Kształcenia CKiOŚ. Ponadto zagwarantowano studentom (w budynku uczelni) dostęp do sprzętu komputerowego i łącza internetowego w przypadku zgłoszenia ich braku (zob. też Kryterium 5).

System obsługi administracyjnej studentów zasadza się na serwisie USOSweb oraz kadrze wspierającej proces kształcenia, którą tworzą pracownicy administracyjni IFP, Wydziału Filologicznego (wcześniej: Humanistycznego) i Uczelni (Centrum do Spraw Kształcenia i Obsługi Studiów → Biuro Spraw Studenckich), posiadający odpowiednie kwalifikacje do pracy na piastowanych stanowiskach. USOS jest stale rozwijany w kierunku doskonalenia przechowywania i przepływu informacji, pracownicy podnoszą swoje kompetencje (w tym społeczne), biorąc udział w odpowiednich szkoleniach np. w ramach programu „Zintegrowany UMCS” (np. <https://www.umcs.pl/pl/podniesienie-kompetencji-zarzadczych-kadr-kierowniczych-i-administracyjnych-umcs-zad-12,14777.htm>), w ramach projektu „Przyjazny Uniwersytet” (np. [---

Profil Ogólnoakademicki | Ocena programowa | Raport Samooceny | pka.edu.pl](https://www.umcs.pl/pl/aktualnosci,8042,warsztaty-wsparcia-osob-o-szczegolnych-potrzebach-</p></div><div data-bbox=)

[dla-pracownikow-dydaktycznych-i-administracyjnych,101738.chtm#page-1](https://pka.umcs.lublin.pl/dla-pracownikow-dydaktycznych-i-administracyjnych,101738.chtm#page-1)), a także w szkoleniach organizowanych przez Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów (np. w maju br. odbyły się 3 szkolenia: *Koniec roku akademickiego w dobie pandemii – sposoby wsparcia studentów w radzeniu sobie z zaliczeniami i egzaminami*; *Student jako młody dorosły – specyfika funkcjonowania*; *Wsparcie edukacyjne studentów z uszkodzeniami słuchu*).

Większość spraw studenckich może być rozwiązana za pośrednictwem USOS (np. uzyskiwanie informacji o wykładowcach i zajęciach, zapisy na zajęcia, składanie wniosków stypendialnych, nawiązywanie kontaktu student – wykładowca (i odwrotnie), wysyłanie powiadomień studentom i in.). Całkowicie zelektronizowany System Obsługi Praktyk (<https://praktyki.umcs.lublin.pl/>) pozwala na usprawnienie komunikacji pomiędzy wszystkimi interesariuszami procesu zarządzania praktykami (tzn. studentami, dziekanatem i opiekunami praktyk) i stworzenie dla ich potrzeb jednolitego zbioru dokumentów związanych z realizacją praktyk oraz jednolitej ścieżki obiegu dokumentów, Bazy Praktykodawców. System ten daje także możliwości ewaluacji praktyk i tworzenia na potrzeby Wydziałów analiz pozwalających na badanie jakości praktyk. Zelektronizowano też sposób wydawania legitymacji studenckich (zob. <https://www.umcs.pl/pl/legitymacja.htm>). W okresie pandemii – od marca 2020 r. wprowadzono możliwość telefonicznego i mailowego załatwiania spraw urzędowych.

Studenci I roku studiów są edukowani w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, etyki i odpowiedzialności dyscyplinarnej – odbywają szkolenia obowiązkowe (on-line), w ramach których omawiane są kwestie dotyczące zagrożeń lub naruszeń bezpieczeństwa (przewinień dyscyplinarnych), które skutkują uruchomieniem postępowań dyscyplinarnych. Odnosi się to do aspektu zasad reagowania w przypadku zagrożenia/ naruszenia bezpieczeństwa. Ponadto w ramach szkolenia omawiane są prawa i obowiązki uczestników postępowania, w tym osób pokrzywdzonych. 18 grudnia 2019 r. uchwałą Senatu UMCS został powołany Rzecznik Praw Akademickich (Akademicki Ombudsman) – podmiot całkowicie niezależny od władz Uczelni, który ma pomagać w rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy studentami lub pracownikami a organami Uczelni, a także pomiędzy członkami społeczności akademickiej. Celem jego działań jest zapobieganie nieetycznym zachowaniom (jak: dyskryminacja, mobbing, nietolerancja, molestowanie, oszustwa naukowe) oraz ich zwalczanie. Rzecznik realizuje swoje działania zarówno poprzez interwencje w indywidualnych sprawach (na skutek skarg wnoszonych przez członków społeczności akademickiej, w tym studentów), jak i tworzenie standardów służących zapobieganiu negatywnym zjawiskom.

Interesy ogółu społeczności studenckiej reprezentuje wspierany przez władze UMCS Samorząd Studencki, działający na płaszczyźnie wydziałowej (Rada Wydziałowa Samorządu Studentów – Samorząd Studentów Wydziału Humanistycznego (od 1 września br. Wydziału Filologicznego), ogólnouczelnianej (Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS i Parlament Studentów

UMCS) i pozauczelnianej (Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej). Studenci UMCS poprzez swoich przedstawicieli w samorządzie opiniują najważniejsze akty prawne obowiązujące na Uczelni, takie jak regulamin przyznawania pomocy materialnej czy regulamin studiów; mają też swoich przedstawicieli w organach ogólnouczelnianych oraz wydziałowych, a także organach odpowiedzialnych za podnoszenie jakości kształcenia na Uniwersytecie (Zespół ds. Jakości Kształcenia). Samorząd Studentów wspiera organizacje studenckie oraz koła naukowe, dokonuje podziału środków na cele studenckie oraz organizuje konkursy grantowe (<https://www.umcs.pl/pl/granty,4551.htm>). Wszechstronną formą wsparcia studentów w różnych obszarach (w tym także administracyjnym) i ułatwienia adaptacji w środowisku uczelnianym jest stworzony przez Samorząd „**Studencki Help Desk**” (zob. <https://www.umcs.pl/pl/studencki-helpdesk-zapytaj-samorzad,21026.htm>). Projekt ten daje studentom możliwość zadawania pytań, zgłaszania problemów, skarg czy wniosków, dotyczących m.in. kształcenia, spraw socjalnych, organizacji studenckich, akademików itp. Ze względu na to, że projekt ten cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem (korzystają z tego narzędzia także uczniowie szkół średnich, biorący udział w rekrutacji na studia oraz studenci zagraniczni), planowane jest jego rozbudowanie. Samorząd Studencki corocznie oferuje nowym studentom możliwość wzięcia udziału w szkoleniu z praw i obowiązków studenta.

W procesie uczenia się studenci są wspierani przede wszystkim przez nauczycieli akademickich w trakcie zajęć dydaktycznych i indywidualnych konsultacji odbywających się w sposób regularny w wyznaczonym terminie (minimum 2h w tygodniu w dwóch różnych dniach; informacje o konsultacjach, służbowy adres mailowy są dostępne na stronie profilu pracownika oraz na tablicy informacyjnej umieszczonej przy gabinecie pracownika w budynku WH i WFis) oraz – w zależności od zgłoszonych potrzeb – w innym terminie dostosowanym do możliwości studenta. Oprócz bezpośredniego kontaktu studenci mogą porozumiewać się z nauczycielami także za pośrednictwem poczty elektronicznej, USOS, komunikatorów platform do nauczania zdalnego (Teams i Wirtualny Kampus UMCS). W okresie zawieszenia kształcenia stacjonarnego te formy komunikacji były podstawowymi kanałami kontaktu.

W rozwoju naukowym, społecznym, organizacyjnym, zawodowym i artystycznym studentów wspierają liczne w IFP koła naukowe (obecnie działa 7 kół naukowych) oraz ich opiekunowie i kuratorzy (zob. zał. I). Członkowie kół oraz inni studenci, pozostający pod merytoryczną opieką promotorów swoich prac dyplomowych, są włączani do prowadzonych w Instytucie badań naukowych. W latach 2016-2021 uczestniczyli w 59 ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych, publikowali swoje prace w monografiach zbiorowych (47 rozdziałów) i czasopismach naukowych (98 tekstów, w tym 56 w czasopismach punktowanych wg stanu w roku publikacji); redagowali tomy pokonferencyjne, czasopisma naukowe („Acta Humana” – czasopismo, które do

2018 roku było notowane na ministerialnej liście czasopism punktowanych), serie wydawnicze (*Gawędy o kulturach*, *Etnobiblioteka*), edycje tekstów itp.; zorganizowali 19 konferencji naukowych (zob. zał. II) i szereg innych wydarzeń o charakterze kulturalnym, społecznym, wspomagali organizację konferencji naukowych odbywających się w IFP, organizację corocznych edycji Drzwi Otwartych UMCS, Lubelskiego Festiwalu Nauki, **Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”** itp. (zob. zał. XIV). Koła naukowe działające w IFP w szerokim zakresie korzystały z dofinansowania realizowanych projektów uzyskanego w ramach konkursów grantowych Dziekana Wydziału Humanistycznego, Samorządu Studentów UMCS, Rektora UMCS, Biura Promocji UMCS (w latach 2016-2021 dofinansowano 25 różnych projektów zob. zał. XV). Szczególnie wyróżniający się studenci zyskali uznanie gremiów eksperckich, w tym prestiżowego Ogólnopolskiego Konkursu im. Czesława Zgorzelskiego na najlepszą polonistyczną pracę magisterską – w 2019 roku zwyciężył w tym konkursie Tomasz Kłusek, a wyróżnienie otrzymała Sara Akram.

Studenci filologii polskiej są angażowani w realizację prowadzonych w IFP projektów edukacyjnych, takich jak „Język polski ponad granicami” (<https://www.umcs.pl/pl/jezyk-polski-ponad-granicami,20881.htm>), „Nauczyciel na miarę XXI wieku” (<https://www.umcs.pl/pl/nauczyciel-na-miare-xxi-wieku.htm>) oraz programu Polonistyka.edu (<https://www.umcs.pl/pl/o-programie,15563.htm>) – w ramach współpracy ze szkołami przygotowują warsztaty i konkursy dla uczniów szkół partnerskich). W szerokim zakresie współpracują z mediami akademickim działającymi w ramach Akademickiego Centrum Kultury i Mediów „Chatka Żaka”: Akademickim Radiem Centrum, TV UMCS, „Pismem Folkowym” (dawniej „Gadki z Chatki” – najstarsze i jedyne w Polsce pismo poświęcone muzyce folkowej o zasięgu ogólnopolskim) (zob. też Kryterium 6).

Wiedza, umiejętności, kompetencje – nabyte dzięki aktywności w kołach naukowych, udziałowi w projektach i działaniach organizacyjnych w IFP, realizowaniu praktyk specjalnościowych – pozwalają studentom zdobyć doświadczenie we współpracy ze szkołami, instytucjami kultury, wydawnictwami, różnego rodzaju organizacjami społecznymi i firmami komercyjnymi. Ułatwia to absolwentom wejście na rynek pracy. Wspiera ich też w tym względzie działające w UMCS Biuro Rozwoju Kompetencji (<https://www.umcs.pl/pl/dzialalnosc,12871.htm>), które prowadzi działalność edukacyjną, doradczą i informacyjną, m.in. poradnictwo edukacyjne, zawodowe i psychologiczne, szkolenia i warsztaty rozwijające kompetencje społeczne i zawodowe, programy edukacyjne w zakresie przedsiębiorczości, pośrednictwo pracy, staży i praktyk. Rozwojowi postaw i zachowań przedsiębiorczych służy nowatorski program kreowania przedsiębiorczości akademickiej Akademia Przedsiębiorczości UMCS (zob. <https://www.umcs.pl/pl/akademia-przedsiębiorczosci,13316.htm>).

W UMCS jest prowadzony systematyczny monitoring procesu kształcenia i obsługi studentów (w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia). W tym celu przeprowadza

się Ogólnouniwersyteckie Badanie Jakości Kształcenia – pozyskuje się opinie studentów na temat rozwiązań wpływających na jakość procesu kształcenia, dotyczące m.in. przepływu informacji, infrastruktury, oferty dodatkowej Centrum Kultury Fizycznej, ACK „Chatka Żaka”, obsługi procesu dydaktycznego przez dziekanat, USOS, działania Biura Spraw Studenckich, Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, Biura ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych, Biura Rozwoju Kompetencji, Pełnomocnika Rektora ds. Studenckich; funkcjonowania bibliotek, regulaminu studiów, mobilności studentów w ramach różnych programów, przygotowania do wejścia na rynek pracy oraz planów na przyszłość (zob. <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0506/083057-123446-zr-nr-30-2020-zalacznik-2a-objk-moduly-wybieralne.pdf>). Badane są też: poziom zadowolenia ze studiów, ocena organizacji procesu kształcenia, opiekuna roku i realizacji programu studiów. Badanie jest prowadzone w formie anonimowej ankiety, realizowanej drogą elektroniczną, z wykorzystaniem systemu USOS i aplikacji Ankieter. Badanie przeprowadza się nie rzadziej niż co dwa lata. Raporty z badań są publikowane na ogólnodostępnej stronie uniwersyteckiej (<https://www.umcs.pl/pl/ogolnouniwersyteckie-badanie-jakosci-ksztalcenia,3156.htm>).

Monitorowana jest też jakość prowadzonych zajęć dydaktycznych – pod koniec każdego semestru studenci w anonimowych ankietach, przeprowadzonych drogą elektroniczną z wykorzystaniem systemu USOS, oceniają zajęcia dydaktyczne, w których uczestniczyli, m.in. różne formy wsparcia w procesie zdobywania nowej wiedzy i umiejętności, których udzielali im prowadzący zajęcia (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0506/080652-123445-zr-nr-30-2020-zalacznik-1-a0z-kwestionariusz-bez-zmian.pdf>). Monitorowaniu podlega także: atrakcyjność oferty edukacyjnej UMCS (badanie ankietowe osób przyjętych na I rok studiów, zob. <https://www.umcs.pl/pl/ankieta-dla-studentow-i-roku,3236.htm>), opinie studentów – uczestników programu mobilności międzynarodowej Erasmus+ (zob. <https://www.umcs.pl/pl/badanie-uczestnikow-programu-erasmus-,19370.htm>). Pozyskane w ten sposób dane są przedmiotem analiz, które mają na celu zdiagnozowanie mocnych i słabych stron systemu wsparcia studentów, oraz podstawą wdrażania rozwiązań doskonalących ten system.

Proceduralną ścieżkę składania skarg i wniosków wyznacza przyjęty na Wydziale system rozpatrywania skarg i wniosków studentów (zob. zał. XVI). Zakłada on prawo każdego studenta do złożenia pisemnej skargi (zawierającej wyłącznie prawdziwe informacje) lub wniosku do opiekuna roku (za pośrednictwem starosty roku). Obrona praw i interesów studentów, zgodnie z zapisami § 4, pkt 2 *Regulaminu Samorządu Studentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie* należy do kompetencji Rady Wydziałowej Samorządu Studentów. W ocenianym okresie w IFP nie procedowano skarg złożonych przez studentów filologii polskiej dotyczących kadry dydaktycznej i administracyjnej UMCS.

Skargi i wnioski studenci mogą też zgłaszać innym osobom zaangażowanym w kształcenie i obsługę studiów: nauczycielom akademickim, koordynatorom zajęć, opiekunom merytorycznym kierunku, kierownikom katedr, Dyrektorowi IFP, Dziekanowi Wydziału (Prodziekan ds. studenckich), Prorektorowi ds. Studentów i Jakości Kształcenia, Pełnomocnikowi Rektora ds. Studenckich. Wszystkie zgłoszenia studentów są wnikliwie rozpatrywane i wiodą do rozwiązania zgłaszanych problemów, podjęcia działań naprawczych i doskonalących.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

Studenci filologii polskiej studiów II stopnia specjalności nauczycielskiej, dzięki udziałowi w realizowanym w IFP projekcie edukacyjnym „Nauczyciel na miarę XXI wieku”, uzyskują dodatkowe wsparcie w zakresie podnoszenia swoich kompetencji pedagogicznych i społecznych oraz rozwijania umiejętności praktycznych przydatnych w pracy w placówkach edukacyjnych. Oprócz możliwości zdobycia nowej wiedzy teoretycznej (np. na temat kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych), jej wykorzystania w pracy w szkole (m.in. poprzez praktyki), uczestnicy projektu mają też indywidualne wsparcie w postaci 4h indywidualnego tutoringu prowadzonego przez pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii oraz Katedry Edukacji Polonistycznej, które pozwala im rozwinąć kreatywne myślenie przydatne w pracy nauczyciela oraz nabrać pewności co do wyboru tego zawodu.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Informacje o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach są ogólnie dostępne w serwisie internetowym UMCS. Kandydaci na studia opis kierunku i specjalności realizowanych w jego ramach znajdą w zakładce „Kandydat” stworzonej na potrzeby rekrutacji – w ofercie edukacyjnej studiów I stopnia (<https://rekrutacja.umcs.pl/oferta-edukacyjna-wynik-wyszukiwania/?q=kierunki/1540>) oraz w ofercie edukacyjnej studiów II stopnia (<https://rekrutacja.umcs.pl/oferta-edukacyjna-wynik-wyszukiwania/?q=kierunki/1564>), a także w **systemie Internetowej Rejestracji Kandydata (IRK). Opisy poszczególnych przedmiotów** realizowanych w toku studiów **są ogólnodostępne w systemie USOSweb.** Umieszczane w **Uczelnianym Katalogu Przedmiotów sylabusy** są zgodne z określonym formularzem, stanowiącym Załącznik Nr 1 do **Zarządzenia Nr 55/2015 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 30 września 2015 r.**, obejmującym (1) podstawowe informacje o przedmiocie (niezależne od cyklu), a w nich m.in. opis przedmiotu, efekty uczenia się i sposób ich weryfikacji, literaturę; (2) informacje szczegółowe na temat zajęć w danym cyklu, a w nich m.in. metody i kryteria oceniania, zakres tematów, metody dydaktyczne. Sylabusy w części ogólnej opracowują koordynatorzy

przedmiotów, w części szczegółowej – osoby prowadzące przedmiot w danym cyklu. Sylabus wprowadzany jest do Uczelnianego Katalogu Przedmiotów przed rozpoczęciem zajęć dydaktycznych, odpowiednio w semestrze zimowym i letnim, każdego roku akademickiego. Sylabusy do przedmiotów, na które Wydział prowadzi elektroniczną rejestrację dokonywaną przez studentów w systemie USOSweb, wprowadzane są w terminie poprzedzającym rejestrację.

Z systemem USOS jest też powiązany system APD (Archiwum Prac Dyplomowych), który pełni rolę katalogu i repozytorium elektronicznych wersji prac dyplomowych powstających w UMCS. Podstawową funkcją serwisu APD, oprócz archiwizowania prac, jest wspomaganie procedury ich składania i archiwizacji. W czynności te zaangażowanych jest kilka osób (autor, opiekun pracy, recenzenci, pracownicy dziekanatu), które na określonych etapach obsługi pracy mają obowiązek wykonania pewnych zadań, w tym przeprowadzenie kontroli antyplagiatowej. Ogólnodostępna strona uniwersytecka (<https://www.umcs.pl/pl/apd,8266.htm>) daje wgląd do odpowiednich założeń Rektora UMCS w sprawie składania i archiwizacji prac dyplomowych, adres dostępu do systemu, film instruktażowy pokazujący proces składania i archiwizacji pracy w APD, link do szkolenia z zakresu APD przygotowanego dla studentów na platformie Wirtualny Kampus UMCS.

Informacje ogólne o studiach, zasadach ich organizacji, wydarzeniach ważnych dla społeczności akademickiej, życiu studenckim i różnych formach wsparcia studentów są zamieszczane na stronie ogólnouniwersyteckiej i stronie instytutowej. Wymienione witryny są ze sobą powiązane za pomocą sieci linków pozwalających dotrzeć do istotnych informacji niezależnie od punktu wyjścia poszukiwań. Z poziomu serwisu uniwersyteckiego można też przejść do fanpage’a IFP, który stanowi jedną z platform kierunku filologia polska oraz społeczności pracowników i studentów związanych z IFP. Posty publikowane są codziennie i zawierają informacje o nowościach wydawniczych, o aktywności i sukcesach studentów, absolwentów oraz pracowników. Dodatkowo udostępniane są tam wykłady i inne materiały audiowizualne wykładowców IFP. Profil Instytutu na Facebooku notuje stały wzrost popularności. Stronę obserwuje (wg stanu z września br.) 1107 internautów (w tym 2% z Wielkiej Brytanii, 1,1% z Ukrainy, a także z Niemiec, Włoch, Białorusi, USA, Brazylii, Serbii, Norwegii, Holandii, Hiszpanii i Litwy, ale odwiedzają ją też użytkownicy m.in. ze Szwecji, Belgii, Francji, Kanady, Rosji, Finlandii, Portugalii, Australii, Węgier, Izraela, Turcji, Egiptu, RPA, Cypru. W okresie luty–wrzesień posty osiągnęły łączny zasięg prawie 73 tys. odbiorców, najpopularniejsze posty docierały do 4–9 tys. internautów, a na poszczególne wpisy reagowało (poprzez udzielenie komentarza lub kliknięcie polubienia) łącznie 678 osób (zob. zał. XVII).

Na stronie IFP (w zakładce Koła Naukowe) znajdują się linki do podstron z informacjami o działalności poszczególnych studenckich kół naukowych. Niektóre z nich są powiązane z innymi ogólnodostępnymi witrynami, na których publikowane są materiały związane z ważnymi wydarzeniami z życia koła. Np. SKN Polonistów ma dodatkową podstronę w serwisie UMCS (zob. [kolopoloni-](#)

stow.umcs.pl), SKN Młodych Dydaktyków, SKN Miłośników Kultury i Literatury XX wieku, SKN Edytorów i SKN Etnolingwistów prowadzą swoje profile w mediach społecznościowych (zob. www.facebook.com/KoloMlodychDydaktykow, <https://www.facebook.com/Studenckie-Ko%C5%82o-Naukowe-Mi%C5%82o%C5%9Bnik%C3%B3w-Kultury-i-Literatury-Wieku-XIX-UMCS-607597322727598/?fref=nf>, <https://www.facebook.com/edytorzumcs/?fref=ts>), co służy popularyzacji działań kół.

Ocena dostępu do informacji jest przedmiotem systematycznego monitorowania w ramach Ogólnouniwersyteckiego Badania Jakości Kształcenia (zob. punkt 1. Kwestionariusza ewaluacyjnego, <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0506/083057-123446-zr-nr-30-2020-zalacznik-2a-objk-moduly-wybieralne.pdf>, Załącznik Nr 2a do Zarządzenia Nr 30/2020 Rektora UMCS). Pozy-skanie od studentów opinie są analizowane pod kątem rozpoznania potrzeb różnych grup studentów i słabych stron przyjętych sposobów udostępniania informacji oraz wdrażania odpowiednich rozwiązań doskonalących.

W latach 2018-2020 w UMCS realizowany był projekt „Wzmocnienie stopnia cyfryzacji oraz rozwój usług elektronicznych na UMCS w Lublinie”, który pozwolił m.in. wdrożyć nowy system elektronicznej rekrutacji kandydatów na studia (zgodnie z zasadami projektowania zorientowanego na użytkownika) oraz dostosować treści portalu rekrutacyjnego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Polityka jakości kształcenia – do 1 września 2021 roku na Wydziale Humanistycznym, natomiast po tej dacie na Wydziale Filologicznym – pozostawała i nadal pozostaje w zgodzie z wytycznymi zawartymi w aktach prawnych UMCS. Wskazują one na ogólne zasady związane z utrzymaniem, rozwojem, monitorowaniem oraz kontrolą jakości kształcenia na wszystkich Wydziałach UMCS. (<https://www.umcs.pl/pl/system-jakosci-ksztalcenia-umcs,2999.htm>)

Szczegółowe rozwiązania dotyczące wyżej wspomnianych kwestii zawierają się w rozporządzeniach wydziałowych i są stosowane w odniesieniu do wszystkich kierunków studiów tam prowadzonych, w tym również na filologii polskiej. Doskonalenie jakości kształcenia jest procesem cyklicznym, który obejmuje zasób regularnie podejmowanych działań, czyli: monitoring procesu kształcenia i obsługi studentów, analizę wyników monitoringu, planowanie i wdrażanie działań korygujących i usprawniających proces kształcenia. Działania powyższe obejmują każdy etap związany z planowaniem kształcenia, jego realizacją i oceną (proces przyjmowania na studia – edukacja i jej monitoring – ewaluacja – działania naprawcze, wdrożenia nowych rozwiązań).

Do wykonywania powyższych zadań są powoływane adekwatne jednostki/zespoły, osoby sprawujące nadzór nad działaniem Wydziału, Instytutu. Zgodnie z wprowadzoną na naszej uczelni restrukturyzacją na Wydziale Humanistycznym (obecnie Filologicznym) całościową opiekę nad sferą dydaktyki w każdym aspekcie sprawuje Dziekan oraz oddelegowani do konkretnych zadań Prodziekani (ds. Studenckich i ds. Kształcenia).

Zadania związane z Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia w obrębie całego Uniwersytetu i na różnych poziomach jego organizacji realizują **Kolegia Dziedziczne, Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, Zespół ds. Oceny Programów Kształcenia**. W związku z nowymi wymaganiami na Wydziale zostały powołane poszczególne osoby/zespoły odpowiedzialne za sprawowanie opieki merytorycznej, organizacyjnej, administracyjnej nad poszczególnymi kierunkami studiów, w tym również nad filologią polską.

Na poziomie Wydziału kwestiami merytorycznymi związanymi z jakością kształcenia zajmuje się Dziekan z Prodzekanami oraz Zespół ds. Jakości Kształcenia. Natomiast na poszczególnych kierunkach, w tym na filologii polskiej: Zespół Programowy, Zespół ds. Jakości Kształcenia, kierownik merytoryczny, który łącznie z kierownikami Katedr, sprawuje najbardziej bezpośrednią opiekę nad kierunkiem (Dla każdej z powyższych osób/zespołów zostały wyznaczone szczegółowe funkcje oraz zadania – zob. zał. XVIII).

W związku z powyższym, jedną z ważniejszych na Wydziale funkcji pełni Zespół ds. Jakości Kształcenia, który jest organem doradczym i rekomendacyjnym wobec Dziekana Wydziału. Wsparcie merytoryczne dla każdego kierunku, więc i dla filologii polskiej, udziela zespół programowy (skład zespołów programowych został zaproponowany przez kierowników katedr) oraz kierownik merytoryczny. Jako wsparcie w obszarze merytorycznym oraz organizacyjnym zostali powołani (po raz pierwszy) koordynatorzy kierunków. Zakres ich kompetencji został określony w **Piśmie Dziekana w sprawie organizacji dydaktyki na Wydziale Humanistycznym z dnia 7 listopada 2019r.** (zob. zał. XIX).

Wszystkie istotne kwestie związane z jakością kształcenia (i w konsekwencji dokumenty wyrażające je), czyli wprowadzanie zmian w obrębie programów studiów, wycofywanie zapisów, korekty, uzupełnienia są dokonywane w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. Podobnie rzecz się ma w odniesieniu do procedur związanych z przyjęciem kandydatów na oceniany kierunek. Są to ściśle określone, w każdym roku przed rozpoczęciem rekrutacji weryfikowane warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów (przewidziana liczba wolnych miejsc, kryteria przyjęcia na studia, terminarz). Wszystkie tego rodzaju kwestie (na poziomie Wydziału) są przedstawiane, opiniowane, dyskutowane i zatwierdzane przez Kolegium Dziekańskie. W skład Kolegium Dziekańskiego Wydziału Humanistycznego wchodzi: dziekan, prodziekani, dyrektorzy instytutów, przedstawiciel studentów, doktorantów, związków zawodowych, koordynatorzy oraz konsultant

Dziekana ds. Jakości Kształcenia (dr hab. M. Latoch-Zielińska, prof. UMCS). Po reorganizacji WH na WF powołano jednostki realizujące analogiczne funkcje.

Wytyczne do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków określa Uchwała XXIV – 30.6/19 Senatu UMCS z dnia 16 października 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i doskonalenia programów studiów (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2019/1021/102639-xxiv-30-6-19-wytyczne-tworzenia-programy-studiow-i-nowe-kierunki.pdf>). Przy projektowaniu, dokonywaniu zmian i zatwierdzaniu programu studiów zasadniczą rolę pełnią w Instytucie: Zespół Programowy, Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz na Wydziale: Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, który dokonuje analizy programów oraz je opiniuje.

Wydziałowy system zapewnienia jakości kształcenia jest stale rozwijany i stał się on jednym z zasadniczych elementów wyznaczających ramy pracy dydaktycznej. Podlega on stałemu monitoringowi, ewaluacji i doskonaleniu. Przyjęte procedury są uaktualniane w stosunku i zgodnie z wymogami zmieniających się przepisów prawa oraz warunkami kształcenia.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział **interesariusze wewnętrzni** (kadra prowadząca kształcenie, studenci) oraz **zewnętrzni** (pracodawcy, absolwenci kierunku, specjaliści prowadzący na nim zajęcia), także w warunkach ich nieobecności na uczelni spowodowanej czasowym ograniczeniem jej funkcjonowania z powodu pandemii. Szczególnie ważne informacje płyną od pracodawców przyjmujących naszych studentów na praktyki zawodowe.

Do 1 września 2021 roku na Wydziale Humanistycznym i obecnie na Wydziale Filologicznym działa Rada Pracodawców, która stanowi ważne źródło informacji zwrotnej. Na oficjalnych spotkaniach pracodawcy dzielą się swoimi uwagami dotyczącymi praktyk studenckich, proponują zmiany w programie kształcenia, aby student kończący filologię polską był lepiej przygotowany do wejścia na lokalny i krajowy rynek pracy.

Wszystkie wnioski płynące z takich spotkań są szczegółowo analizowane i wykorzystywane do doskonalenia programów studiów, jak również do strategicznego planowania technik i metod kształcenia na odległość dostosowanych do potrzeb naszych studentów i pracowników. Jest to związane z koniecznością wdrażania najnowszych osiągnięć dydaktycznych oraz nowoczesnej technologii edukacyjnej, szczególnie jeśli chodzi o zajęcia i praktyki prowadzone na specjalności redaktorsko-medialnej (I stopień filologii polskiej) oraz wydawniczej (II stopień filologii polskiej), jak również ze względu na konieczność prowadzenia edukacji zdalnej w warunkach pandemii. Równie ważne jest pozyskiwanie rzetelnych opinii na temat programu specjalności nauczycielskiej. Dlatego zespół programowy i osoby prowadzące zajęcia oraz na tej specjalności stale współpracują z potencjalnymi pracodawcami przyszłych polonistów, doradcami metodycznymi, nauczycielami – opiekunami praktyk.

Na poziomie wydziałowym kwestie związane z kontrolą merytoryczną nad kierunkiem studiów i studentami, sposobem monitorowania programu studiów oraz przeprowadzania zmian w jego obrębie regulują następujące procedury należące do wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia:

- **Polityka jakości kształcenia** (zał. XX)
- **Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia** (zał. VII)
- **Program studiów na Wydziale Humanistycznym UMCS** (zał. III)
- **Efekty uczenia się** (zał. VIII)
- **Monitorowanie i bieżąca weryfikacja zakładanych efektów uczenia** (zał. XXI)
- **Zasady potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną** (zał. XXII)
- **Hospitacje zajęć dydaktycznych** (zał. IX), wraz z formularzem hospitacji (zał. XXIII)
- **Monitorowanie kariery absolwentów na rynku pracy** (zał. XXIV)
- **Opis procedur dotyczących systemu informacji studentów, w tym systemu komunikacji elektronicznej** (zał. XXV)
- **Procedury dotyczące realizacji praktyk pedagogicznych oraz innych zawodowych** (zał. XXVI)
- **Praktyki – dokumentacja** (zał. XXVII)
- **System rozpatrywania skarg i wniosków studentów** (zał. XVI)
- **Powiązanie Wydziału Humanistycznego UMCS z otoczeniem społeczno-gospodarczym** (zał. XXVIII)
- **Wykorzystanie wyników ogólnouniwersyteckich badań jakości kształcenia na Wydziale Humanistycznym UMCS** (zał. XXIX)
- **Koncepcja kształcenia na Wydziale Humanistycznym UMCS** (zał. XXX)

Wszystkie ogólne działania związane z zapewnieniem wysokiej jakości kształcenia zostały rozpisane na poszczególne etapy i konkretne czynności w obrębie całego roku akademickiego, zgodnie z najważniejszymi jego elementami, czyli: efekty kształcenia i program kształcenia, praktyki, dyplomowanie, hospitacje zajęć dydaktycznych, monitorowanie kariery absolwentów na rynku pracy, wykorzystanie wyników ogólnouniwersyteckich badań jakości kształcenia, weryfikacja jakości zaplecza materialnego, organizacja procesu dydaktycznego. Każdy zespół działań został podporządkowany jednej z powyższych kategorii, określono terminarz wykonania oraz osoby odpowiedzialne za czynności i ich weryfikację. (zob. zał. XVIII: **Harmonogram najważniejszych czynności związanych z zapewnieniem jakości kształcenia**).

Sposób, stopień, skuteczność realizacji efektów uczenia się określa się **zgodnie z Regulaminem Studiów** (<https://www.umcs.pl/pl/regulamin-studiow,2500,uchwala-nr-xxiv-26-5-19-senatu->

[uniwersytetu-marii-curie-sklodowskiej-w-lublinie-z-dnia-24-kwietnia-2019-r-w-sprawie-regulaminu-studiow,80161.ctl](https://www.umcs.lublin.pl/uniwersytetu-marii-curie-sklodowskiej-w-lublinie-z-dnia-24-kwietnia-2019-r-w-sprawie-regulaminu-studiow,80161.ctl)).

Ze względu na ochronę danych osobowych dostęp do wyników ankiet studenckich dotyczących poszczególnych pracowników oraz zajęć ma Dziekan Wydziału i Dyrektor Instytutu.

Stopień realizacji efektów uczenia się jest sprawdzany w sposób ciągły. Dotyczy to oceny pracy studenta podczas zajęć, egzaminów, praktyk, w ramach przygotowywania i oceny pracy dyplomowej oraz samego egzaminu dyplomowego. Wiedzę o przebiegu i realizacji procesu kształcenia uzyskuje się dzięki semestralnej ocenie (ankiety studenckie, monitorowanie efektów uczenia się) i analizie ich wyników. Badanie jakości kształcenia ma charakter analizy dwustronnej (student - wykładowca: oceny studenckie i autoewaluacja zajęć przez prowadzącego oraz śledzenie losów absolwenta). Metody weryfikacji efektów każdy wykładowca prowadzący zajęcia z konkretnego przedmiotu określa sam poprzez wyznaczenie warunków zaliczenia/egzaminu i inne sposoby weryfikacji osiągnięć studenta. Informacje te zapisane są w sylabusie i dostępne dla każdego studenta na stronie UMCS (<https://usosweb.umcs.pl/kontroler.php?action=news/default>). Weryfikacja efektów uczenia się odbywa się bez względu na to, czy zajęcia przeprowadzane są w trybie stacjonarnym, zdalnym czy mieszanym. Forma zajęć zawsze musi być uwzględniona w sylabusie.

Także studenci mogą zgłaszać uwagi do programu studiów, np. na etapie tworzenia nowego kierunku bądź przy modyfikacji aktualnego, jako że przedstawiciele samorządu studentów uczestniczą z prawem głosu w posiedzeniach Dzielnicowego Kolegium Dydaktycznego oraz Kolegium Dziekańskiego. Indywidualne uwagi zgłaszane są też do opiekuna roku, koordynatora czy kierownika merytorycznego kierunku na poziomie instytutu.

Nadzór organizacyjny nad kierunkiem studiów sprawowany jest przede wszystkim przez Dziekana Wydziału i Prodziekana ds. Studenckich. Od 01.10. 2019 roku na Kolegium Dziekańskim zapadają decyzje dotyczące procedur, regulaminów, zmian, wdrożeń rozwiązań w zakresie dydaktyki na Wydziale. Natomiast bezpośrednio pracę administracyjną związaną z kierunkami studiów na Wydziale wykonują wyznaczone osoby w dziekanacie przy wsparciu koordynatorów oraz kierowników merytorycznych.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

Wieloletnie prace nad doskonaleniem procedur i praktyki z nich wynikającej, a związanej z jakością kształcenia, to zawsze efekt działań zespołu osób w to zaangażowanych. Informacje dotyczące jakości kształcenia na Wydziale Humanistycznym, obecnie Filologicznym, są upublicznione na podstronie Wydziału dedykowanej temu zagadnieniu. Procedury opracowane na wydziale są stale ewaluowane i zmieniane, nie tylko pod wpływem ich oceny przez Zespół ds. Jakości Kształcenia, ale także przez społeczność Wydziału. Pracownicy, studenci i pracodawcy mogą się wypowiedzieć na temat ich jakości nie tylko w karcie uwag do procedur, ale również zgłaszając uwagi

bezpośrednio do Zespołu Programowego, Zespołu ds. Jakości Kształcenia, kierownika katedry, samorządu studenckiego. Najwięcej zmian/uaktualnień dokonano po restrukturyzacji Uniwersytetu i Wydziału w roku 2019/2020, ponieważ inaczej zostały rozłożone poszczególne obowiązki i zakresy odpowiedzialności. Na obecnym WF obowiązują analogiczne procedury.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony 1. Doświadczona i wysoko wykwalifikowana kadra badawczo-dydaktyczna; 2. Elastyczny i stale doskonalony program studiów; 3. Bogata oferta aktywności o charakterze naukowo-kulturalnym, którą inicjują pracownicy i studenci; 4. Otwartość na różnice kulturowe, co m.in. przejawia się poprzez wysoki udział w procesie kształcenia na filologii polskiej studentów zagranicznych (głównie Ukraina, Białoruś, Rosja); 5. Powszechny wzrost kompetencji u wykładowców w zakresie zdalnego nauczania (pozytywny wpływ wymuszony przez pandemię).	Słabe strony 1. Niewielkie zastępstwo pokoleniowe w obrębie kadry badawczo-dydaktycznej. 2. Zmniejszające się zainteresowanie kandydatów studiami humanistycznymi, co wpływa na obniżenie liczebności poszczególnych roczników.
Czynniki zewnętrzne	Szanse 1. Intensywny rozwój infrastruktury lubelskiej aglomeracji; 2. Coraz większa i wciąż rozwijająca się atrakcyjność oferty kulturalnej Lublina.	Zagrożenia 1. Absolwenci szkół średnich chętniej wybierają miasta akademickie większe niż Lublin ze względu na m.in. większe możliwości rozwoju zawodowego po ukończeniu studiów. 2. Długofalowe negatywne skutki pogłębiającego się niżu demograficznego i wciąż trwającej pandemii. 3. Częste zmiany przepisów, które rzutują na klarowność i stabilność kształcenia. 4. Rozbudowane procedury i nadmiar obowiązków administracyjno-organizacyjnych, które spadają na pracowników badawczo-dydaktycznych.

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

Lublin, dnia 4.10.2021

UMCS
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

(miejscowość)